

Handelingen

2-3-4-5-6-7

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1988-1989

Vergaderingen van november 1988

REGERINGSVERKLARING VLAAMSE EXECUTIEVE
VOORSTEL VAN RESOLUTIE GEPLANDE REGELING FINANCIERING
GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN
MOEILIKHEDEN BEDRIJF BREC TE BEERSEL
BOUWVERGUNNING GRAVEN VISPUTTEN IN NATUURRESERVAAT
PROBLEMATIEK CADMIUMVERVUILING
EUROPESE OVEREENKOMST INZAKE GEWELDDADIGHEDEN TOESCHOUWERS
SPORTEVENEMENTEN
INSTELLING POLITIEK VERLOF PERSONEELSLEDEN INSTELLINGEN OPENBAAR
NUT VAN GEMEENSCHAP EN VAN GEWEST
WIJZIGING EN AANVULLING HUISVESTINGSCODE
STANDPUNT EXECUTIEVE INZAKE FINANCIERING GEMEENSCHAPPEN EN
GEWESTEN
AROL-OMZENDBRIEF VAN 30 JUNI 1988
GEMEENTELIJKE RICHTNOTA RUIMTELIJKE ORDENING
REGIONALISERING VLAAMSE DIENST VOOR ARBEIDSBEMIDDELING EN
BEROEPSOPLEIDING
INVOEREN NEDERLANDSE DRIJFMEST
TGV-DOSSIER EN HOUDING MINISTER OPENBARE WERKEN EN VERKEER INZAKE
POLITIEKE BENOEMINGEN
RUIMING VERONTREINIGD SLIB VAN LAAK

Inhoud

Nr. 2 Dinsdag 8 november 1988

Berichten van verhindering, blz. 15

Voorstel van resolutie
Indiening en verwijzing, blz. 15

Beraadslaging van de Vlaamse Executieve
Indiening en verwijzing, blz. 15

Opmerking van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 15

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 69)
Indiening, blz. 15

Boodschappen, blz. 15

Regeringsverklaring van de Vlaamse Executieve
Mededeling, blz. 16
Spreker : de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Regering, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting

Regeling van de werkzaamheden, blz. 19

Nr. 3 Woensdag 9 november 1988

Berichten van verhindering, blz. 21

Samenstelling van Commissies
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 21

Regeringsverklaring van de Vlaamse Executieve
Debat, blz. 22
Sprekers : de heer A. Denys, G. Verhaegen, J. Geysels, J. Van Elewycyk, F. Swaelen, W. Cortois, P. Van Grembergen, E. Gryp, G. Annemans, H. Suykerbuyk, L. Dierickx, P. Vangansbeke, G. Janzegers

Regeling van de werkzaamheden, blz. 55

Nr. 4 Donderdag 10 november 1988 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 57

Voorstel van decreet
Indiening, blz. 57

Voorstel van resolutie
Indiening, blz. 57

Regeringsverklaring van de Vlaamse Executieve

Debat (Voortzetting), blz. 57
Sprekers : de heren P. Deprez, Jozef Bosmans, W. Van Durme, mevrouw A.-M. Neyts-Uytbroeck de heer F. Vermeiren

Regeling van de werkzaamheden, blz. 70

Nr. 5 Donderdag 10 november 1988 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 71

Regeringsverklaring van de Vlaamse Executieve
Debat (Voortzetting), blz. 71
Sprekers : de heer W. Luyten, mevrouw M. Vogels, Minister G. Geens, de heren A. Denys en J. Geysels

Hoofdelijke stemming, blz. 85

Voorstel van resolutie
Indiening en voorstel tot spoedbehandeling, blz. 86
Sprekers : de heren A. Denys, J. Van Elewycyk

Regeling van de werkzaamheden, blz. 87

Nr. 6 Donderdag 24 november 1988 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 89

Begrotingsstuk
Indiening en verwijzing, blz. 89

Ontwerp van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 89

Voorstel van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 89

Rapport van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 89

Verslagen
Indiening, blz. 89

Aanvullend verslag
Indiening, blz. 90

Beraadslaging van de Vlaamse Executieve
Indiening en verwijzing, blz. 90

Mededeling van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 90

Adviezen van de Vlaamse Medieraad
Indiening, blz. 90

Arresten van het Arbitragehof
Indiening, blz. 90

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 69)
Indiening, blz. 91

Vragen (R.v.O. art. 70)
Vraag van mevrouw M. Vogels tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de moeilijkheden in verband met het bedrijf BREC te Beersel, blz. 91

Vraag van de heer W. Peeters tot de heer L. Waltmiel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de door het Schepencollege van Dendermonde uitgereikte bouwvergunning voor het graven van visputten in een natuurreservaat, blz. 92

Vraag van de heer L. Vanhorenbeek tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de maatregelen tegen de cadmiumvergiftiging in Tienen

Vraag van de heer E. Gryp tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de cadmiumvervuiling in Vlaanderen, blz. 93

Vraag van de heer L. Vanhorenbeek tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over ziekten veroorzaakt door cadmiumvergiftiging in Tienen, blz. 96

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de Europese Overeenkomst inzake gewelddadigheden, gepleegd door en wangedrag van toeschouwers rond sportevenementen en in het bijzonder rond voetbalwedstrijden, ondertekend te Straatsburg op 19 augustus 1985 — 151 (BZ 1988) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 97
Sprekers : mevrouw M.-P. Kestelijn-Sierens, verslaggever, de heren J. Caudron en H. Suykerbuyk, Minister J. Lenssens

Artikelsgewijze bespreking, blz. 100

Ontwerp van decreet tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de instellingen van openbaar nut die van de Vlaamse Gemeenschap afhangen — 154 (BZ 1988) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de instellingen van openbaar nut die van het Vlaamse Gewest afhangen — 155 (BZ 1988) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 100
Spreker : Minister L. Van den Bossche

3e vergadering

Woensdag 9 november 1988
Middagvergadering

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

E. Beysen, A. Deneir, R. Deswaene, A. Steverlynck ; gezondheidsredenen.

J.P. Pillaert ; buitenslands.

J. Laverge ; ambtsverplichtingen.

M. Panneels-Van Baelen ; familieverplichtingen.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES

Wijziging onder de vaste en plaatsvervangende leden

De Voorzitter : Dames en heren,

— door de CVP-fractie wordt voorgesteld :

- in de Commissie voor Samenwerking mevrouw De Meester-

De Meyer als vast lid te vervangen door de heer Aerts ;

- in de Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften de heer Coens als vast lid te vervangen door de heer Lambert Kelchtermans ;
  - in de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Taaldecreeetgeving de heer Aerts als vast lid te vervangen door de heer Lambert Kelchtermans ;
  - in de Commissie voor Leefmilieu, Landinrichting en Natuurbehoud mevrouw De Meester-De Meyer als plaatsvervangend lid te vervangen door de heer Aerts ;
  - in de Commissie voor de Media de heer Swaelen als vast lid te vervangen door mevrouw Nelis-Van Liedekerke en mevrouw Nelis-Van Liedekerke als plaatsvervangend lid te vervangen door de heer Breyne ;
  - in de Commissie voor Onderwijs en Vorming de heer Coens als plaatsvervangend lid te vervangen door de heer Breyne ;
- door de SP-fractie wordt voorgesteld :
- in de Commissie voor Samenwerking de heer Chevalier als plaatsvervangend lid te vervangen door de heer Seeuws ;
  - in de Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en

de Verzoekschriften de heer Chevalier als vast lid te vervangen door de heer Vanvelthoven ;

- in de Commissie voor Financiën en Begroting de heer Vandembroucke als vast lid te vervangen door de heer Vanvelthoven ;
- in de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Taaldecreeetgeving de heer De Wulf als vast lid te vervangen door de heer De Loor en de heer De Loor als plaatsvervangend lid te vervangen door de heer Schellens ;
- in de Commissie voor Buitenlandse en Externe Aangelegenheden de heer Chevalier als vast lid te vervangen door mevrouw De Meyer en de heren De Wulf en Vanvelthoven als plaatsvervangende leden te vervangen door de heer Van der Sande en mevrouw Lefeber ;
- in de Commissie voor Leefmilieu, Landinrichting en Natuurbehoud de heer Vanvelthoven als vast lid te vervangen door de heer Timmermans en de heer Timmermans als plaatsvervangend lid te vervangen door de heer Galle ;
- in de Commissie voor de Media de heer Chevalier als vast lid te vervangen door de heer Bossuyt en de heer Bossuyt als plaatsvervangend lid te vervangen door de heer Adriaensens ;

Voorzitter

- in de Commissie voor Ruimtelijke Ordening de heer Vanvelthoven als plaatsvervangend lid te vervangen door mevrouw Duroi-Vanhelmont ;
  - in de Commissie voor Sport en Toerisme de heer De Wulf als plaatsvervangend lid te vervangen door de heer Adriaensens ;
  - in de Interparlementaire Commissie van de Nederlandse Taalunie de heer Schellens als vast lid te vervangen door de heer Vanvelthoven ;
  - in de Werkgroep-Brussel de heer De Wulf als vast lid te vervangen door de heer Galle en de heer Galle als plaatsvervangend lid te vervangen door de heer Van Elewycck ;
- door de VU-fractie wordt voorgesteld :
- in de Commissie voor Financiën en Begroting de heer Sauwens als vast lid te vervangen door de heer Candries en de heer Candries als plaatsvervangend lid te vervangen door de heer De Beul ;
  - in de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Taaldecreegeving de heer Desseyn als vast lid te vervangen door de heer Pillaert en de heer Sauwens als plaatsvervangend lid te vervangen door de heer Vanhorenbeek.

Geen bezwaar ? (*Instemming*)

Aldus is besloten.

REGERINGSVERKLARING VAN DE VLAAMSE EXECUTIE- VE

Debat

De Voorzitter : Aan de orde is het debat over de Regeringsverklaring van de Vlaamse Executieve.

De heer Verhaegen heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, normalerwijze is het zo dat na een regeringsverklaring steeds aan de grootste oppositiepartij het eerst het woord wordt verleend in het debat. Onze partij beschouwt zich, zeker na de verklaring van gisteren, als oppositiepartij. Ik wil dan ook vragen dat men de tot nu toe bestaande traditie zou respecteren zoals ook in andere parlementen het geval is.

De Voorzitter : Mijnheer Denys, uw verklaring dat u tot de oppositie behoort is uiteraard een nieuw element in het debat. Ik weet niet of andere sprekers er bezwaar tegen hebben dat ik thans aan u het woord verleen. Wij zullen er rekening mee houden dat ook Agalev zich in oppositie bevindt.

De heer J. Geysels : Mijnheer de Voorzitter, wanneer ik de verslagen lees van de laatste begrotingsdebatten en regeringsverklaringen dan merk ik toch dat inderdaad de grootste oppositiefractie het eerst aan bod kwam. Over andere zaken wens ik mij buiten dit gekke krakeel te houden. Mijn vraag is wel wat de motivatie kan zijn om met een bestaande traditie te breken.

De Voorzitter : Wij breken niet met onze traditie. Ik stel alleen vast dat op dit ogenblik de PVV-fractie, de Agalev-fractie en wellicht de fractie van het Vlaams Blok zich tot de oppositie verklaren. Wij zullen met deze stellingen rekening houden.

De heer A. Denys : De houding die wij vandaag aannemen na wat gisteren is gebeurd, is dezelfde als die van de SP en de VU bij de eerste ook opgedrongen proportionele regering tussen 1981 en 1985.

De heer W. Seeuws : De SP en de VU werden destijds uitgesloten uit de meerderheid.

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, vandaag worden we geconfronteerd met een regering, die 3 weken nadat de bevoegdheidspakketten verdeeld zijn, nog steeds niet bij machte is om een ordentelijke beleidsverklaring op te maken. Dit is

de meest vage, onduidelijke en onwettelijke regeringsverklaring die er ooit is geweest sedert het bestaan van dit Vlaams Parlement. Dit geeft een duidelijk beeld van deze Geens IV-regering. Een beeld van machteloosheid, onzekerheid, gebrek aan visie.

Wat een verschil met de intrede in deze Vlaamse Raad van de vorige Vlaamse Regeringen. De Regering Geens I was ook een proportioneel samengestelde regering. Al was er geen overeenstemming inzake een aantal beleidspunten, toch was er een meerderheid in die regering, om zo vlug mogelijk, met een eigen visie, een eigen Vlaams beleid te voeren.

Wat een verschil met de intrede van de tweede Vlaamse Regering. Met de Geens II waren we gekomen tot het meer normale volwassen democratische spel : een regering gekozen volgens het meerderheidsprincipe en een méér geprofileerde beleidsverklaring.

Wat een verschil met 11 maanden terug. De Geens III-regering getuigde van absolute volwassenheid van de Vlaamse Regering en van de Vlaamse Raad. Fier werd aangekondigd dat los van wat er gebeurde op het nationale vlak, op een onafhankelijke wijze een eigen Vlaamse Regering tot stand gekomen was. Met een beleidsverklaring gebaseerd op continuïteit en op drang naar vernieuwing en hervorming, en op het affirmeren van de eigen Vlaamse identiteit.

Vandaag zetten wij 3 stappen terug op het vlak van de eigen Vlaamse volwassenheid : degenen die dachten dat we reeds volwassen waren, en dat los van de nationale en Waalse politieke situatie in dit land een eigen, onafhankelijk Vlaams beleid kon worden gevoerd, werden teruggefloten.

Mijnheer de Voorzitter van deze Vlaamse Regering, reeds lang bent u de woorden vergeten die u uitsprak voor de BRT-camera's tijdens de verkiezingsnacht van 13 december jongstleden. Toen zei u dat wij met ons eigen Parlement in Vlaanderen nu volledig onze eigen politieke zelfstandigheid konden bewijzen.

Zelfs al is deze Regeringsverklaring vaag en sibillijns, aldus PVV-fractie-voorzitter A. Denys, ze is doorspekt met socialistische ombuigingen

Mijnheer de fractieleider van de Volksunie, in 1982, tijdens het investituurdebat van de Eerste' Vlaamse Regering, zei u dat er in de Grondwet geen grens was getrokken inzake onze eigen soevereiniteit en onze eigen macht. U zei zelfs dat wij ons moesten voorbereiden op een totaal autonome eigen koers, omdat er in Wallonië een arbeidersfront was dat revolutionaire taal sprak ingevolge de saneringsmaatregelen. Vandaag verkoopt de Volksunie die stapsgewijze verworven onafhankelijkheid. Zij heult mee met dit „arbeidersfront”, omdat zij zo op het nationale vlak een paar ministerportefeuilles in de wacht kon slepen. Onze politieke volwassenheid werd opnieuw „af”gevoerd. Wij hebben een nieuwe Vlaamse Regering op bevel van de nationale Regering. Het beleid dat we zullen moeten voeren hangt af van een financieringswijze die opge maakt wordt zonder inspraak, door de nationale Regering.

Mijnheer de Voorzitter, het enig ar-

gument om dit allemaal te verantwoorden is de „overheveling van nieuwe bevoegdheden” op 1 januari 1989. Alles wordt geblokkeerd, alles wordt teruggeschroefd, omdat wij leven in blijde verwachting van de bevoegdheidsuitbreiding. Dat lijkt ons echter een schijnargument. De beleidsverklaring moet wachten, maar met de uitbreiding van het aantal ministers, wordt niet gewacht. Wat passend is om méér macht te verwerven wordt onmiddellijk doorgevoerd. Wat inhoudelijk werk en lange termijnvisie betreft wordt voor zich uitgeschoven. Bovendien wordt er in deze beleidsverklaring nu plotseling gezegd dat het beleid afhankelijk is van de financiële middelen die na 1 januari ter beschikking van de Vlaamse Gemeenschap zullen worden gesteld. Dit is voor mij zeer onduidelijk. Deze passage is compleet in tegenstelling met wat de heer Schiltz enkele weken terug zei, als nationaal begrotingsminister in de Kamercommissie.

Toen ik hem vroeg, u was erbij collega Van Rompuy, of het nakend financieringssysteem geen invloed zou hebben op de nationale begroting 1989, was zijn antwoord „neen”. De globale bedragen waren vastgelegd in het Regeerakkoord, en de Gewesten en Gemeenschappen zullen zelf, autonoom kunnen beslissen wat ze met de middelen zullen aanvangen. Wie spreekt nu de waarheid ?

Indien de financiële middelen niet zouden vastliggen, op welke wijze zal de Executieve erbij betrokken worden ? Ik heb nog nergens gelezen dat in de conclaven die daarover georganiseerd worden — en die onderbroken worden omdat de Premier naar Zaïre moet — Gaston Geens, is uitgenodigd geweest om het standpunt van de Vlaamse Regering ter zake te verdedigen. Uw intentieverklaring inzake „doeltreffende werking van het Overleg” is dan ook bijzonder zwak.

Het wachten naar de bevoegdheids-overdracht is bovendien gevaarlijk en leidt tot immobilisme. Niemand kan zeggen wat juist op 1 januari, al of niet zal overgeheveld zijn. Zelfs met de beste intenties, collega Coens, we-

ten we dat de concrete uitvoering ervan kan leiden tot vertraging en uitstel, ik denk hier onder meer aan de huisvesting. Deze Vlaamse Regering zit bovendien met een aantal vervaldata voor het einde van het jaar, maar zal voor het einde van dit jaar geen algemene beleidsvisie hebben. Deze Regering is dus weg om dossier per dossier, dag per dag te behandelen zonder beleidslijn, zonder visie : verre van te spreken van een eigen Vlaams project.

Deze aanpak van de Vlaamse Regering is te vergelijken met het beleid van kleinere gemeenten die nog niet mee geëvolueerd zijn met de moderne bestuurs- en managementtechnieken.

Mijnheer de Voorzitter, wij hebben maanden terug, bij de bekendmaking van het zogenaamde St.-Thomasakkoord tussen de nationale regeringspartijen, met betrekking tot de inbraak van de SP en de VU in de Vlaamse Regering, gewaarschuwd voor het onwezenlijke aan deze situatie. Een regering met twee regeerakkoorden, zagen wij niet functioneren, maar Minister Geens heeft ons toen gerustgesteld. U zei ons in uw antwoord op onze interpellatie : „dit zal geen enkel probleem vormen : voor de nu reeds overgeheveld bevoegdheidspakketten zou het bestaande CVP-PVV-Regeerakkoord integraal en onverkort uitgevoerd worden ; voor de pakketten die zouden overgeheveld worden zou er een nieuw Regeerakkoord komen tussen CVP, SP en VU. Met de goedkeuring van het kabeldecreet leek het trouwens in de richting te gaan. De nieuwe coalitie voor het voorzitterschap van de Raad van Bestuur van de BRT en deze Vlaamse Raad leerde ons echter dat het „integraal en onverkort” van Minister Geens en de CVP met een korreltje zout moet genomen worden.

Ik weet wel dat sommigen bij de CVP zeggen dat die voorzitterschappen slechts akkoorden zijn in de rand van een regeerakkoord. „Inhoudelijk echter”, zegden prominente CVP-collega's, „zult u ons nooit kunnen betrappen op een contractbreuk van het aangegane CVP-PVV-regeerakkoord.

Denys

Waarde collega's, in deze Regeringsverklaring, die doelbewust zo vaag gehouden is, zien we dat zelfs op inhoudelijk vlak dit CVP-PVV-Regeerakkoord doorbroken wordt.

Lezen we niet op bladzijde 5 van de Regeringsverklaring dat zelfs in de domeinen waar wij tot dusver exclusief bevoegd waren, het beleid op dit ogenblik niet kan uitgetekend worden, wat dus betekent dat de ingediende begroting 1989 van nul en gernerlei waarde moet beschouwd worden, wat impliciet betekent dat de heer Geens nu opeens zegt, volledig in tegenstelling met zijn vroegere verklaring, dat het werken met twee regeerakkoorden niet kan.

Wat een overwinning voor de heer De Batselier ! Wat een nederlaag voor de CVP ! Of is het toch zo dat de wissel van partijvoorzitter bij de CVP hier de doorslag heeft gegeven, dat de stelling van de vroegere voorzitter, de heer Swaen, die het CVPI PVV-regeerakkoord heeft mede onderhandeld, het onderspit moet delven voor de stelling van de nieuwe Voorzitter, de heer Van Rompuy, die alleen betrokken was bij de nationale regeringsonderhandeling tussen socialisten, Volksunie en christendemocraten. Dat zoiets gebeurt zonder dat het partijcongres van de CVP gecoconsulteerd wordt, bewijst hoe de democratie functioneert bij de CVP.

De heer E. Van Rompuy : Daarover zullen wij wel oordelen.

De heer A. Denys : Hoeveel respect men heeft voor de CVP-congresbeslissingen van Sint-Niklaas.

De heer E. Van Rompuy : Dat was een partijraad.

De heer A. Denys : Mijnheer de Voorzitter, enige tijd geleden heeft Minister Geens er zich willen van afmaken met het foefje dat het vorig Regeerakkoord intussen uitgevoerd was.

In de loop van het debat zullen 4 of 5 van onze fractieleden aantonen welke aspecten van dit Regeerakkoord nog moeten uitgevoerd wor-

den op het terrein van economie, tewerkstelling, leefmilieu, huisvesting, ruimtelijke ordening, volksgezondheid, welzijn en cultuur. Kortom, zij zullen aan de hand van passages uit het Regeerakkoord aantonen dat nog een groot deel van de door ons aangebrachte aspecten uit het Regeerakkoord niet gerealiseerd zijn geworden, wat trouwens ook niet kon op zo'n korte tijd en in de gegeven omstandigheden.

Mijnheer de Voorzitter, de waarheid in gans deze onverkwikkelijke geschiedenis is dat de SP een tweede keer zijn slag thuis haalt : een eerste maal dat, ondanks het veto van vele CVP-prominenten, zij toch in de Vlaamse Regering zijn kunnen inbrengen ;

de tweede keer dat zij de CVP-voorstanders van het vroegere CVP/PVV-Regeerakkoord, nu op het inhoudelijk vlak aan het onthoofden zijn. Zelfs al is deze regeringsverklaring vaag en sibyllijns, deze verklaring is doorspekt met socialistische ombuigingen.

De heer W. Seeuws : Dat is toch niet slecht.

De heer A. Denys : Zeker niet voor uw partij, mijnheer Seeuws.

Het overheidsinitiatief wordt opnieuw even volwaardig als het privéinitiatief.

— De planeconomie heeft opnieuw zijn intrede gedaan.

— Het overleg met de sociale gesprekspartners — en lees hier vooral de invloed van de vakbonden — zal nog meer structureel ingebouwd worden.

— En vooral de achtergrondverklaring van Minister De Batselier in „De Tijd” onderstreept deze breuk met het eerste Regeerakkoord.

Flanders Technology anno 1989 mag nog wel, maar voor de rest stelt hij zeer grote vraagtekens bij de ganse DIRV-actie. Hij stelt dat die ganse actie louter en alleen gebaseerd is op enkele praktische dossiers maar dat er op dat vlak niets beleidsmatig te

rug te vinden is van zijn voorganger. Collega's, ik wil u het artikel over het interview zelfs integraal lezen.

Dat alles betekent dat zelfs in die vage beleidsverklaring er duidelijk een socialistische ombuiging zit. Ik feliciteer de SP-fractie omdat zij in feite de grote overwinnaar is van deze beleidsverklaring. Wij moeten de eerlijkheid hebben om dit te erkennen ook al zitten wij in de oppositie.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Denys, ik wil even ingaan op de stelling van het interview dat Minister De Batselier gegeven heeft aan „De Tijd”, waarin hij een evaluatie meent te moeten maken van de DIRV-actie en daarbij laat uitschijnen dat die actie heelwat vragen oproept. Zij visie wordt niet onderschreven door vele leden uit onze fractie en wij wachten af wat de Regeringsverklaring ter zake biedt. Ik zou de Voorzitter van de Executieve willen vragen in zijn antwoord heel duidelijk de balans van de DIRV-actie weer te geven, die door ons heel positief werd geëvalueerd en waardoor tienduizenden jobs werden gecreëerd. Ik vind dat het interview van Minister De Batselier ongepast was vermits er nog geen Regeringsverklaring was afgelegd.

De heer J. Van Elewyck : Mijnheer Denys, u hebt aan de Raad een vraag gesteld en ik wil u geruststellen. Het antwoord op uw vraag : „Lees ik goed”, is ja. Ik feliciteer u trouwens omdat u al goed kan lezen.

De heer A. Denys : Wij lezen goed en stellen vast dat de grote consensus waarover men het altijd heeft op het vlak van de Vlaamse Regering niet bestaat tussen de zogenaamde partijen van de nieuwe Vlaamse meerderheid.

De heer J. Van Elewyck : Hebt u dat ook gelezen ? U hebt geciteerd uit de Regeringsverklaring. Eerst dacht ik, hij heeft het van buiten geleerd, maar neen, hij heeft het gelezen. Hij heeft aan de Raad gevraagd, „Lees ik goed ?” Mijn antwoord is, u feliciterend met het resultaat van uw vele inspanningen ter zake, ja, mijnheer Denys, u kunt gerust zijn, u hebt goed gelezen.

De heer A. Denys : Mijnheer Van Elewycq, ik weet dat het uw bedoeling is een politiek incident tussen uw beide partijen te ridiculiseren. Ik geloof echter dat degenen die van ernst houden, heel goed weten dat de verklaring van de heer Van Rompuy en de verklaring van de heer De Batselier volkomen in tegenstrijd zijn. In mijn ogen tonen ze duidelijk aan dat er geen echte beleidsvisie uitgaat van die kunstmatig door de nationale Regering gevormde Vlaamse Regering.

Het verwondert mij persoonlijk, vooral ten overstaan van Minister Geens, dat men zo vlug abdiceert, dat men het parapluje van Vlaanders' Technology en de DIRV-actie zo vlug in vraag laat stellen met zelfs, dat heb ik als ondertoon menen te verstaan, de ontmanteling ervan.

Ik vraag mij af, Minister Geens, tot welke prijs u bereid bent te gaan om toch maar voorzitter te kunnen blijven van de Vlaamse Regering. Maar misschien hoopt u uw partijgenoten te kunnen overtuigen met het schaamlapje „dat er een gezins- en kindvriendelijke politiek zal gevoerd worden”. Dat is waarschijnlijk de CVP-inbreng waarbij men de achterban zal proberen te overtuigen hoe belangrijk de inbreng wel is in het Vlaamse Regeerakkoord.

De tweede verliezer in deze hele start is de Volksunie. Het spijt me dat de nieuwe Gemeenschapsminister, de heer Sauwens, niet aanwezig is. Hij staat helemaal achteraan de lijst inzake het protocol, maar ook helemaal achteraan op het vlak van de inhoudelijke inbreng.

Mijnheer Van Grembergen, uw voorganger, onze vroegere collega en fractievoorzitter, de heer Schiltz, heeft de heer Verhaegen en mezelf bij de vorige Regeringsverklaring verweten dat wij te laks waren, dat wij te weinig het accent hadden gelegd op de eigen Vlaamse autonomie, op de eigen Vlaamse affirmatie. Welnu, bij de huidige Regeringsverklaring stel ik het meest zwakke vast dat wij ooit hebben meegemaakt. Men maakt er zich van af met een aantal algemeenheden als : het uittekenen van een perspectief binnen een Euro-

pa van 1992, of de uitbouw van opvangstructuren binnen de Vlaamse Administratie. Als dat een Vlaamse visie is, als dat het Vlaamse project is van de Volksunie, dan moet ik u zeggen dat de Vlaamse ontvoeringsstrijd aan grote boedarmoede lijdt.

Niets wordt er gezegd over hoe de Vlaamse Regering zich zal situeren in de toekomst ten overstaan van een eventuele regionalisering van de sociale zekerheid. Ik kan begrijpen dat een nationaal Minister als de heer Schiltz dit moeilijk kan verkopen. Maar dat men hier, met een eigen Regering en met deelname van de Volksunie, dit thema niet kan of durft aanraken, bewijst hoe zwak op het ogenblik de invloed is van de Volksunie in deze Regering en dat het alleen maar te doen is om een paar ministerportefeuilles te kunnen handhaven. **(Protest bij de Volksunie)** Of zou ook hier de thesis van Vice-Voorzitter De Batselier, die niet wil weten van een regionalisering van de sociale zekerheid, de bovenhand hebben gehaald ? Dit is waarschijnlijk onder invloed van de unitaire socialistische mutualiteit. Onder die invloed durft men er zelfs niet aan denken een studie over deze problematiek te maken. **(Onderbreking van de heer D. Vervaeke)**

De heer A. Denys : Ik vraag u, mijnheer Vervaeke, op welke wijze u ooit die transfert van 88 miljard F. zal kunnen afbouwen.

Minister N. De Batselier : Mijnheer de Voorzitter, ik vraag het woord.

De Voorzitter : U heeft het woord, mijnheer de Minister.

Minister N. De Batselier : Ik wens een preciese vraag te stellen aan de heer Denys. De heer Denys heeft het tot mij persoonlijk gehad over het nationaal houden van de sociale zekerheid. Welnu, het is toch zó in deze Regeringsverklaring dat dit punt de twee PW-leden in de Executieve, ook uw vertegenwoordigers dus, het eens waren. Tevens wens ik te onderstrepen dat hier ooit in de Vlaamse Raad een motie is goedgekeurd waarin dit punt was vervat. Persoon-

lijk blijf ik er inderdaad bij dat de sociale zekerheid nationaal moet blijven, maar dat de wetgeving voor heel het land identiek moet worden toegepast.

De heer A. Denys : Mijnheer de Minister, ik heb nooit gezegd dat wij binnen de PW op dat punt al rond zijn. Uzelf evenwel hebt duidelijk gezegd : „Voor ons is daar geen sprake van”. Wij hebben steeds gesteld dat het onze wens is dat daaraan ten minste een onderzoek wordt gewijd.

Minister N. De Batselier : U bent hier een bocht 'aan het maken.

De heer A. Denys : Van alles wat de Volksunie daarover al jaren zegt, vind ik nu niets terug. Mijn kritiek is vooral gericht tot de Volksunie omdat die zelfde partij enkele maanden geleden zowel de heer Verhaegen als mezelf het verwijt had gemaakt dat wij op dat vlak van die grote Vlaamse identiteitsvisie niets in te brengen hadden.

Mijnheer de Voorzitter, vooral de SP en de VU hebben in de voorbijgaande weken geprobeerd de PW voor te stellen als „de spelbreker”. Omdat wij niet opnieuw willen negotiëren over een bestaand akkoord, wordt ons een gebrek aan „constructiviteit” verweten. Dat is natuurlijk de wereld op zijn kop zetten en een staaltje van pure hypocrisie. De PW is een partij die de pretentie heeft om zijn afspraken na te leven, zowel de afspraken met de kiezer – en daaraan danken wij trouwens onze geloofwaardigheid – alsook de afspraken die wij maken met coalitiepartners. Daarom hechten wij ook zoveel belang aan deze afspraken.

De heer H. Suykerbuyk : Het zou goed zijn ietwat bescheiden te zijn.

De heer A. Denys : Op dat vlak zijn wij niet bescheiden. Daarom herhaal ik dat wij de pretentie hebben onze afspraken altijd na te leven.

Diegenen die nu dit „vasthouden aan afspraken” voorstellen als een vorm van negativisme en obstructie, moeten zich dringend vervolmaken op het vlak van de politieke deontologie en de ethiek in de politiek. De hypo-

Denys

crisis zit hem in het verwijt dat men ons toestuurt inzake het doorbreken van de „nieuwe consensus” die er zou moeten komen.

Collega's, wij hebben, een paar maanden terug, getest hoe ernstig de CVP, VU en SP het menen met die consensus. Wij hebben voorgesteld, tijdens de bespreking van de grondwetsherziening in het nationale Parlement, om vanuit de oppositie positief mee te werken mits het weglaten van het improviserend karakter en ons rustig de tijd te laten tot bijvoorbeeld het voorjaar 1989.

Wij hebben gezegd : „Laat de SP en de VU komen, maar laten wij de problemen van de tweede fase van de staatsvorming eerst grondig onderzoeken in plaats van deze belangrijke zaak op een draffie te willen afhandelen”. Welnu, men heeft ons voorstel om vanuit de oppositie positief mee te werken gewoon weggelachen. Die drie partijen vormden een tweederde-meerderheid en men had de Vlaamse liberalen niet nodig ! Toen werd het bewijs geleverd dat een positieve hand vanuit de oppositie werd geweigerd. Dit toont aan hoe ernstig u het meent met uw „consensusbekkernis”. Dit is een „consensus à la carte”. Als het past in uw kraam, dan wordt het toegepast. Als men er echter een stukje macht en inspraak moet voor afstaan, dan verwijst men naar een gemaakt politiek akkoord en wordt men gewoon als buitenstaander afgewezen. **(Onderbreking van de heer E. Van Rompuy)**

Ik kan u in alle openhartigheid zeggen, mijnheer Van Rompuy, welke de houding van onze fractie is, alsmede hoe mijn positie daarin moet worden gezien.

Thans richt ik mij tot de collega's van de SP. Ik heb het nu vooral over het door hen rondgestrooid fabeltje inzake het onderwijs. Omdat de PVV zo gezegd niet wilde onderhandelen over de bevoegdheidspakketten, is het onderwijs opnieuw in handen gevallen van de heer Coens.

Vooraf wens ik te benadrukken —

en ik richt mij tot u, Minister De Batselier — dat de PVV zich als een volwaardige partij wil behandeld zien. Dit wil zeggen dat wij nooit onderhandelen over zaken die reeds op voorhand op een eenzijdige manier zijn vastgelegd. De SP heeft, samen met en op verzoek van de CVP beslist om de Executieve met twee zetels uit te breiden, waardoor het aantal Gemeenschapsministers van negen op elf werd gebracht en waardoor de CVP twee extra zetels kreeg. Dit is gebeurd zonder dat wij daarover enige inspraak hebben gekregen.

Iedereen weet — collega Suykerbuyk weet het zeker, want hij heeft daaromtrent nog een wetsvoorstel ingediend — dat elf leden van een Vlaamse regering, zelfs na de bevoegdheidsuitbreiding, een te ruim aantal is. Welnu, dit alles werd op de meest eenzijdige wijze beslist, zoals ook op eenzijdige wijze werd beslist, mijnheer de Batselier, dat de uittredende Voorzitter van de Vlaamse Raad, die een PVV-er was, ondanks het feit dat niemand daar enige kritiek kon op leveren, op 18 oktober werd vervangen door een SP-er.

Op dezelfde wijze was er ook een akkoord tussen CVP en SP inzake het onderwijs. Dit moet niet worden ontkend, vooral omdat u, als eerste man van de SP in de Vlaamse Regering, verlekkerd was op het departement Economie en Energie dat altijd uw grootste belangstelling heeft weggedragen. Dát is de naakte werkelijkheid, en alle andere aantijgingen ten overstaan van de PVV passen in een offensieve strategie van de SP om haar eigen zwakheden en fouten te verdoezelen.

Mijnheer de Voorzitter, het lamentabele spektakel van de vorige openbare vergadering, waarbij een aantal ministers de eed afleggen zonder te weten welke bevoegdheden ze zullen krijgen ; het lamentabele spektakel van gisteren, waar een regeringsleider een uitermate vage verklaring aflegt als voorlopige beleidsverklaring, dit alles heeft niets te maken met de houding van de PVV. Dit heeft te maken met het kunst- en vliegwerk dat, mede onder de politieke verant-

woordelijkheid van CVP, SP en VU, in mekaar werd geknutseld juist voor het reces van het nationaal Parlement.

Onze fractie wil in deze knoeiboel haar waardigheid als geloofwaardige politieke partij houden. Na rijp beraad — ik moet zeggen dat we er lang hebben over nagedacht — zijn wij uiteindelijk in onze partij tot een consensus gekomen. Wij menen dat deze geloofwaardigheid slechts op de volgende manieren kan worden behouden : ten eerste, door, wat de huidige bevoegdheidspakketten betreft, vast te houden aan het overeengekomen contract ;

ten tweede, door met betrekking tot de bevoegdheidspakketten die buiten dit contract vallen een onafhankelijke en constructieve houding aan te nemen, geïnspireerd op onze eigen ideologische maatschappijvisie. Dit betekent in concreto dat wij tot de CVP-fractie zeggen : „Als u het eerste regeerakkoord in zijn globaliteit verder zult respecteren, dan vindt u in ons nog steeds bondgenoten ; in het andere geval zullen wij zware politieke tegenstanders zijn.” In verband met de nieuwe over te hevelen bevoegdheidspakketten zeggen wij tot de SP en de VU dat, inzake ieder pakket dat buiten het CVP-PVV-regeerakkoord valt, zij ons soms zullen ontmoeten als medestander en soms als tegenstander, naargelang de uitgewerkte voorstellen al dan niet in ons partijprogramma passen.

Op die wijze respecteren wij onze afspraak, enerzijds, met de vroegere — of huidige coalitiepartner, zoals zij dat zelf willen — en anderzijds, met de kiezers. Deze houding is in een parlementaire instelling eerder ongevoel. Het is een houding die ik constructieve oppositie noem. Het is een houding die sterk afwijkt van de stereotype houding van de SP tijdens de jongste zes jaar, waarbij obstructieve en negativisme troef waren. Het is de houding van een partij die buiten haar wil om gedwongen wordt om die abnormale rol te spelen, die buiten het normale democratische spel van meerderheid en oppositie valt, maar die er vooral op gericht is om er het beste van te maken ten voorde-

Denys

le van de Vlaamse Gemeenschap, zonder dat wij als PVV onze identiteit verliezen.

Omdat deze beleidsverklaring, onder meer door het opzeggen van het ingediende begrotingsontwerp, afwijkt van het eerste aspect van onze houding, namelijk het vasthouden aan het gemaakte CVP-PVV-contract zullen wij met een negatieve stemming deze Regeringsverklaring afkeuren. (*Applaus bij de PVV*)

De Voorzitter : De heer Verhaegen heeft het woord.

De heer G. Verhaegen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, mijn toelichting bij de verklaring van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve van gisterenmiddag verdeel ik in twee delen : ten eerste, welke zijn de nieuwe opgaven ingevolge de Staatshervorming en ten tweede, welke zijn de concrete punten die wij in elk geval vóór het einde van dit jaar gerealiseerd willen zien ?

Ik situeer mijn uiteenzetting overigens onmiddellijk in de juiste context. Ik zal vanmiddag zeker geen commentaar geven op een regeringsverklaring, want die is er niet. De Voorzitter van de Vlaamse Executieve heeft een duidelijke wilsverklaring afgelegd, om zo snel mogelijk tot concrete afspraken binnen de Executieve te komen, zoals dat ook enkele jaren geleden is gebeurd, toen wij voor de eerste maal met de proportionaliteit zijn gestart. Wij kunnen vandaag echter geen discussie voeren over concrete punten van de regeringsverklaring. Hopelijk zullen wij dat over enkele maanden wel doen en dan zullen wij vanuit onze fractie een specifieke inbreng doen. Toch zullen wij in de eerstvolgende weken voor zeer dringende opdrachten staan en onze fractie zou zeker blijk geven van gebrek aan belangstelling, indien wij vanmiddag niet zeer duidelijk onze mening zouden geven over enkele van deze punten.

Wanneer deze staatshervorming met de wet op de financiering en het globale project worden gerealiseerd te-

gen het einde van dit jaar, dan valt de weerslag hiervan op de werking van de Vlaamse Raad niet te onderschatten. Wij zullen voor de eerste maal zeer intensief zelf een onderwijsbeleid kunnen uitstippelen voor de Vlaamse Gemeenschap. Wij hebben jarenlang geijverd voor het realiseren van deze specifieke eis. In de langzame evolutie van de federale idee hebben wij vooropgesteld dat wij op de eerste plaats onze cultuurmogelijkheden voor 100 procent moeten benutten. Voor dat cultuurbeleid ontbrak altijd het belangrijkste element, namelijk de vorming en het onderwijs zelf. Dat vormt immers de basis voor de culturele ontvoogding. De overheveling van de onderwijsbevoegdheid zal nu eindelijk ten volle worden gerealiseerd.

Wij hebben een aanzienlijk aantal nieuwe bevoegdheidspakketten gekregen : openbare werken, vervoer en wetenschappelijk onderzoek.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, vaak heeft men met de Vlaamse Raad een beetje de spot gedreven. Men beschouwde hem als een vergadering van gezellige mannen, cultuurspecialisten die reeds gedurende tien jaar rustig voortwerken ondanks de belangrijke wijziging die werd gerealiseerd, namelijk dat de Nederlandse Cultuurgemeenschap de Vlaamse Gemeenschap is geworden. Dat is niet juist. Ik heb dat op deze tribune reeds herhaalde malen tegengesproken. Ik zal daarop straks nog terugkomen omdat ik deze morgen door een artikel ter zake werd beïnvloed.

Tijdens de voorbije jaren hebben wij niet alleen een cultuurbeleid gevoerd, maar eerder veel te weinig aan cultuurbeleid gedaan. Bovendien hebben wij belangrijke nieuwe sectoren ter sprake gebracht en hen een nieuw gelaat gegeven. Ter zake denk ik aan de economie en de welzijnssector. Indien wij een inventaris zouden maken van de decreten en de beleidspunten, die hier werden besproken, en van alles wat tijdens de laatste vijf jaar in deze Vlaamse Raad is gebeurd, zouden ook diegenen die, niettegenstaande zij op een zeer constructieve wijze hebben meegewerkt,

maar met de goedgekeurde decreten niet akkoord gingen, verbaasd zijn.

Geachte collega's, dat neemt niet weg dat de Vlaamse beleidsverantwoordelijken en de nieuwe Vlaamse Executieve evenals de Vlaamse Raad tijdens de eerstvolgende maanden met enorme uitdagingen zullen worden geconfronteerd.

Ik heb mij afgevraagd hoe bedrijfsorganisatoren zouden reageren wanneer zij een totaal nieuw bedrijf zouden opstarten, rekening houdend met de macro-economische gegevens van 300 miljard F. in plaats van 90 miljard F., met duizenden medewerkers, die in een nieuw organigram moeten worden ondergebracht, waarbij men ook voor de enorme uitdaging van de overheveling van instellingen, met omvangrijke structuren staat.

De heer A. Denys : Bedrijfsorganisatoren zouden in de eerste plaats een kosten-batenanalyse maken evenals een efficiënte studie vooraleer te werk te gaan zoals u.

De heer G. Verhaegen : Mijnheer Denys, wil u even wachten tot ik mijn uiteenzetting heb beëindigd.

De heer W. Luyten : De PVV ziet alles in het kader van kosten en baten.

De heer G. Verhaegen : Aan de Executieve wens ik concreet te vragen dat een omvangrijke en belangrijke opdracht zoals deze in volkomen consensus zou gebeuren. Het gaat immers om de herstructurering van de Vlaamse Gemeenschap en de opvang van de ambtenaren. Wanneer dit niet op een snelle wijze gebeurt, vrees ik dat wij een gedeelte van de continuïteit, die altijd noodzakelijk is, zouden kunnen verliezen. De slechtste dienst die wij onszelf zouden bewijzen is een onzekerheid creëren waardoor wij de eerste jaren — dat is de belangrijke opdracht van de nieuwe Ministers, die de nieuwe bevoegdheden moeten begeleiden — en tijdens deze twee maanden, die ons nog resten, niet zouden weten op welke wijze wij de continuïteit van de bevoegdheden kunnen verzekeren. Daarbij spreken wij nog niet over het geven van een

Verhaegen

nieuwe inhoud aan deze bevoegdheden. Dat is op dit ogenblik totaal uitgesloten. Het zou een illusie zijn te denken dat wij op 1 januari met een totaal nieuw beleid op deze diverse terreinen zullen kunnen starten.

Ik pleit er dus voor dat de beleidsverantwoordelijken zulks op een deskundige wijze en zeer snel zouden doen.

Mijnheer de voorzitter van de Executieve, ik wens hierbij een kanttekening te maken, gelet op de nieuwe verantwoordelijkheid van de Vlaamse Executieve inzake de voogdij over de gemeenten.

Reeds jaren heb ik vanwege de gemeentebesturen klachten gehoord over het feit dat zij worden betutteld en op alle mogelijke terreinen worden bevoegd.

De heer J. Van Elewyck : Betutteld, bevoegd en beroofd.

De heer G. Verhaegen : Dat geldt voor de Stad Antwerpen misschien. Voorlopig wil ik mij evenwel beperken tot wat de landelijke gemeenten en de middelgrote steden zeggen, met name dat zij het stilaan beu worden op alle domeinen een voogdij te krijgen.

Een concrete vraag. Kunnen wij de creativiteit opbrengen, nu wij het zelf kunnen doen, na te gaan op welke wijze deze autonomie, deze centralisatie, volwaardig kan worden uitgevoerd ?

Minister G. Geens : Het antwoord is ja.

De heer G. Verhaegen : Dat is dan een positief antwoord.

De heer J. Van Elewyck : Ga zo voort.

De heer G. Verhaegen : Ik ben te lang lid van het Parlement om nog veel illusies te hebben.

Vanmorgen werd de retorische vraag gesteld of deze Vlaamse Raad volwassen is. Als antwoord ga ik objectief na wat hier is gedaan.

Wij hebben een begrotingstechniek die niet bestaat in de nationale Regering. Men vraagt zich af of de financiële mogelijkheden niet worden overschreden. Ik heb hier een utopische suggestie : laat de twee Parlementen, het Vlaamse en het Waalse, de marge van lening voor de nationale Regering bepalen en controleren. Zou dat geen beter resultaat geven ? Dit is slechts een boutade, maar de jongste jaren heeft deze Vlaamse Raad het bewijs van volwassenheid gegeven. Onze begroting is niet deficitair. Wij hebben pogingen gedaan om de begroting doorzichtig te maken. Wij hebben een globale rijksmiddelenbegroting. Iedere Minister heeft ieder jaar, in volkomen openheid, een beleidsnota voorgelegd aan de bevoegde Commissie waar meerderheid en oppositie weken lang over hebben gediscussieerd. Noch in de Kamer noch in de Senaat bestaat zoveel inspraak.

De heer M. Olivier : Zeer juist.

De heer G. Verhaegen : Dan zijn er de relaties met het Rekenhof. Een algemene klacht is dat geen rekening wordt gehouden met de boeken met opmerkingen van het Rekenhof. In de Vlaamse Raad werd in een bijzondere Commissie overleg tussen de Minister, het Rekenhof en de commissieleden georganiseerd.

Wij hebben ten minste vijf à zes nieuwe parlementaire technieken gebruikt om de Vlaamse Raad volwassen te maken.

Er bestaan natuurlijk zwakke punten, dat is juist. Zo zijn er wellicht te veel nutteloze interpellaties maar het zou onvoorzichtig zijn de openbare tussenkomsten van de parlementsleden te beperken.

Ik heb eerbied, genegenheid en achting voor wat men gewoonlijk noemt de „back benchers”. Zij zijn waarschijnlijk de enigen die nog voeling hebben met wat er politiek leeft. Zij kennen hun Arrondissement en hun mensen, en brengen die realiteit naar het Parlement. Zij zijn niet allemaal technocraten, gelukkig maar. Het zou voor de werking van de Vlaamse Raad funest zijn de inbreng van de

gewone leden te onderschatten, zeker wanneer zij geen deel uitmaken van een grote fractie.

Mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, ik wil in het bijzonder uw aandacht vragen voor de welzijnssector. Ondanks de bezuinigingen die wij zullen moeten doen vraag ik u aandacht te hebben voor de maatschappelijk zwakken.

Mag ik aan de Vlaamse Executieve vragen om duidelijk te bepalen wat de financiële weerslag is van een aantal nationale maatregelen zoals bijvoorbeeld :

— op het vlak van de ziekenhuiswetgeving ;

— de afwenteling van besparingen van de nationale overheid naar de Gewesten ;

— de fiscale hervorming en de daaruit voortvloeiende meer-uitgaven wat betreft de kinderdagverblijven.

Wat moeten wij nu nog voor het einde van het jaar realiseren ? Er zijn nog ontwerpen van decreet die moeten worden besproken, onder andere over de oprichting van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en de Vlaamse Landmaatschappij. Daarvoor werd een vervaldatum bepaald van 31 december 1988. Er is ook de wijziging van het bibliotheekdecreet. Ik weet dat dit een gevoelig punt is. Wij hebben er jaren aan gewerkt. Volgend jaar zullen wij waarschijnlijk voor een moeilijke financiële situatie staan.

De heer A. Denys : Daarover zijn we het toch eens.

De heer G. Verhaegen : Ik zeg alleen welke punten voor ons gevoelig zijn en die voor ons moeten worden gehandhaafd, wat er ook gebeurt.

De heer A. Denys : Wij handhaven ons woord.

De heer G. Verhaegen : Mijn opmerking betreft niet de PVV, maar wel de hele Vlaamse Executieve, inclusief de twee PVV-Ministers.

Ik wens tevens dat er niet op de uitgaven voor de culturele sector wordt

Verhaegen

bezuinigd. Het zijn uitgaven die naast het wetenschappelijk onderzoek bestemd zijn voor personen met een creatieve geest, voor de echte ontvoogding van de Vlaamse Gemeenschap. Werkkracht, creativiteit, inventiteit, men kan het allemaal als louter woorden beschouwen, maar het zijn niet alleen woorden. De meeste decreten in verband met de culturele sector werden met nagevoeg algemene consensus aangenomen in de Vlaamse Raad. Er was een verbintenis om ook de tewerkstelling in deze sector te verbeteren. Ik vraag u dus dat niet alleen in de huidige begroting maar ook in de begroting van volgend jaar de aandacht naast de welzijnssector ook ten volle zou gaan naar de culturele sector. Ik verwijs hier meer concreet naar het advies van de Hoge Raad voor de Openbare Bibliotheken die gevraagd heeft dat de overgangsmaatregelen die in het huidige decreet zijn ingeschreven zouden worden verlengd tot 1 januari 1990. Ik wil u tevens uitnodigen om de voorstellen die mijn fractie heeft gedaan in verband met het huidige decreet in positieve zin, zonder in het minst de algemene structuur van dit bibliotheekdecreet te willen wijzigen, in overweging te nemen.

Ik wil ook vragen een grotere klemtoon te leggen op de bibliotheken in de landelijke gemeenten. Meer dan de helft van de financiële middelen gaat naar vijftien bibliotheken. Wanneer wij het decreet 100 procent willen benutten dan moet er in verband met de landelijke bibliotheken een extra inspanning worden gedaan. Wat de plaatselijke rol van de privaatrechtelijke bibliotheken betreft heb ik een vraag die ik hier nochtans niet zal stellen. Ik hoop daarover een gesprek te kunnen voeren met de collega's die ook bij de besprekingen van het eerste decreet aanwezig waren.

Er is nog het probleem van het migrantenbeleid dat u niet terzijde kan leggen. Ook de Vlaamse Executieve zal zich op dit belangrijke domein moeten uitspreken, mede op basis van de beleidsnota van Minister Lenssens.

Een vierde punt betreft het Investeringsfonds. Men had ons beloofd een evaluatie te maken van het Investeringsfonds. Kan dat uitgebreid worden tot andere gewestmateries? Moeten de middelen verhoogd worden?

Vervolgens, mijnheer de Voorzitter, is er een ander punt dat wij eindeloos meesleuren, namelijk de preciaire tewerkstellingssituatie van bepaalde personeelsleden. Zo zijn er bijvoorbeeld in de Vlaamse Administratie personeelsleden tewerkgesteld die straks meer dan tien jaar onder een precair statuut werken zonder mogelijkheid tot bevordering en — wat veel erger is — met verlies van belangrijke sociale rechten. Ik vraag aan de Executieve dat dit zo snel mogelijk zou worden geregeld.

Ten slotte wil ik ook nog een zeer belangrijk punt aanhalen, namelijk het onderwijs. Het betreft een zeer groot bevoegdheidspakket waarmee wij binnenkort zullen worden belast. Het is juist dat de discussies in verband met de financieringswet nog moeten worden gevoerd. In dit verband stel ik de vraag of de criteria die wij nu vooruit schuiven wel allemaal haalbaar zijn in de onderwijssector. Moeten wij hierover eventueel geen nieuwe gesprekken voeren? Enkel het criterium van de denaturaliteit hanteren om de uitgaven te berekenen lijkt mij nogal rigide en niet erg evolutief wat de scholing en de nieuwe mogelijkheden voor de jonge mensen betreft. Ik doe dus een suggestie naar de Executieve toe en uiteraard ook naar ons — want wij zijn de wetgevers — en andere politieke organen opdat hierover een gesprek zou worden gevoerd.

Mijn fractie zal — zoals zij dat al vele jaren doet — de positieve zaken van de Executieve ook op een positieve wijze beantwoorden. Wij zullen dus morgen zeker onze vertrouwensstem geven aan deze nieuwe Executieve. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, waarde collega's, sinds twee uur

deze namiddag is in elk geval één onduidelijkheid opgelost : de PVV heeft bij monde van de heer Denys nu toch verklaard in de oppositie te zitten. Daarmee breken wij met een andere traditie. Ook de oppositie kan blijkbaar in de Executieve zitten. Ik vind dat een interessante nieuwigheid in Vlaanderen.

De heer A. Denys : Dat is geen nieuwigheid.

De heer J. Van Elewyck : Mijnheer Denys, u kunt altijd ontslag nemen.

De heer J. Geysels : Mijnheer de Voorzitter, wij hebben nu meer dan een half jaar achter de rug, waarbij een aantal traditionele Vlaamse gebruiken terug in de politieke en publieke belangstelling zijn gekomen. Wij hebben het hier over het stoelendansen en over het bekende spelletje Schippertje mag ik overvaren". Gelukkig is deze operatie nu voorlopig gestopt en sinds 18 oktober weten we wie uit de boot is gevallen en naast de stoel heeft gegrepen. Sinds het verschijnen van het Belgisch Staatsblad van 27 oktober jongstleden weten we ook welke rol iedere Gemeenschapsminister toegewezen krijgt, nadat nog enkele „ruilverhandelingen" wat het departement Leefmilieu betreft, gebeurd zijn. Wij kregen soms de indruk dat het departement het „strafkamp" van de Executieve was.

Waarover in elk geval geen duidelijkheid bestaat, is het script van deze Regering. Wij kregen op 18 oktober de hoofdrolspelers, daarna werden daar ook de bevoegdheden „bijgeplakt" en nu krijgen wij een eerste versie. Het doet ons denken aan een aantal technieken die in de Amerikaanse filmwereld gebruikelijk zijn, waar eerst gediscussieerd wordt over de hoofdrolspelers en daarna over de rol. Mijnheer de Minister, in de amusementsindustrie is dit misschien een normale zaak, maar wij vinden dit echter een slechte zaak voor de democratie.

Wat we hier gisteren als regeringsverklaring hebben gekregen kan moeilijk als een programma beschouwd worden. Deze verklaring zit gevangen tussen de onmacht van de

Geysels

ze Executieve om op dit moment een politiek akkoord af te sluiten en de wacht op de overheveling van bevoegdheden en middelen vanaf 1 januari 1989. We kunnen dan ook niet anders dan deze verklaring het label meegeven van een „tussentijds verslag van het tweede interim-bureau”. Ik zeg wel degelijk „het tweede interim-bureau” omdat in deze Vlaamse Raad op 10 februari, toen we nog volop in regeringsonderhandelingen zaten, de SP en de VU er in deze Raad niet de minste twijfel over lieten bestaan dat deze Executieve zou veranderen. In deze Vlaamse Raad werd zelfs de geldigheid van de toenmalige Executieve in twijfel getrokken. Hugo Schiltz van de VU bestempelde het akkoord als „een inventaris van de machtsverhoudingen tussen CVP en PVV”. Norbert De Batselier had het over „een inspiratieloos en futloos document dat erg statisch overkomt”. Dat was de kritiek op 10 februari.

Onze vraag is de volgende : Wat is er nu veranderd buiten het feit dat er een aantal ministers zijn bijgekomen en uiteraard het aantal kabinetten is uitgebreid. Dat is de vraag die hier voorligt.

Op 10 februari had de fractievoorzitter van de SP de heer Van Elewyck het over het feit „dat er geen enkele vrouw deel uitmaakt van deze Executieve is een aanfluiting van de emancipatie en van het emancipatiebeleid waar CVP en PVV verklaarden achter te staan.” Wat is daar nu aan veranderd en wat gaat daaraan veranderen na 1 januari 1989 ? Op diezelfde dag en in diezelfde Vlaamse Raad werd krachtig van leer getrokken tegen de politisering en werd aangeklaagd dat een belangrijk gedeelte van het personeel van de Vlaamse Administratie behoort tot de ministeriële hofhouding. Wat is er hier veranderd en wat gaat daaraan veranderen na 1 januari 1989 ?

Uit de begrotingstabel van 1988 blijkt dat van elke 5 F werkingskosten er 1 F naar de kabinetten gaat. Zal die verhouding met de uitbreiding van de Executieve verbeteren of zullen de

extra kosten na deliberatie, via het bijblad 1988 geregeld worden ?

Dit is vooral voor de kiezer, de burger, een zeer onduidelijke situatie. Zelfs een aantal politieke commentatoren hebben het moeilijk om duidelijk te maken wat er het laatste half jaar is gebeurd. Wij hebben een oud akkoord en een oude regeringsverklaring van februari die werd ondertekend en onderschreven door de CVP en de PW.

Nu hebben we een niet-akkoord en een regeringsverklaring maar niet onderschreven door de PW, en dan krijgen we nog een toekomstig akkoord en een nieuwe verklaring na 1 januari 1989. En dan zal iedereen tevreden zijn. De vraag is nu wie gaat wat uitvoeren ? Gaan de SP- en de VU-ministers de door hen bekritiseerde begroting 1988 uitvoeren ? Zijn zij daar niet politiek verantwoordelijk voor ? Of komt er een moratorium op bepaalde gevoelige aspecten van deze begroting ? En de PVV-ministers, gaan die zich inschakelen in een overhevelingsproces van bevoegdheden en middelen, die door hun partij op nationaal vlak afgeschoten werden ? Of gaan ze een schaduwkabinet in de Executieve vormen ?

Deze verklaring is een zielige vertoning. Het is in feite een blaam voor de Vlaamse Raad. Ik wil even inhaken op de woorden van de heer Verhaegen inzake de volwassenheid van de Vlaamse Raad. Als wij vanuit die stelling vertrekken is het moeilijk voor een volwassen Vlaamse Raad te moeten discussiëren over een tekst die nietszeggend is. Vindt u dat de Vlaamse Raad op een volwassen manier werd behandeld door het introduceren van dit tussentijds rapport ?

De heer G. Verhaegen : Mijnheer Geysels, ik heb u geen raad te geven, u mag dit ook niet zo opvatten. Ik beweer dat een groot gedeelte van wat de laatste acht jaar werd gerealiseerd precies is gebeurd door de inbreng van de fracties van de verschillende partijen. Dat is niet negatief, integendeel, dat is positief. Dit betekent dat heelwat ideeën en de medewerking zowel van de oppositie als

van de meerderheid door de parlementsleden in deze Vlaamse Raad naar voren werd gebracht. Ik vind dat positief en wij moeten trouwens de openheid bewaren tegenover om het even welke Executieve opdat de fracties in alle openheid hun mening kenbaar kunnen maken en kunnen interpellieren of vragen stellen in alle commissies. Wanneer dit niet meer mogelijk zou zijn is deze Vlaamse Raad pas onvolwassen, niet wanneer wij afgetekende nota's krijgen waarover niet verder moet worden gediscussieerd.

De heer J. Geysels : U vindt dus dat de Regeringsverklaring die wij hier hebben gekregen rekening houdt met een „volwassen” Vlaamse Raad, dat deze tekst genoeg elementen bevat om er twee dagen over te kunnen discussiëren ?

De heer G. Verhaegen : Ik heb gezegd dat wij van deze twee dagen gebruik kunnen maken om vanuit de fracties onze eigen volwassen meningen over wat de eerstvolgende maanden moet gebeuren in de algemene vergadering naar voren te brengen.

Minister G. Geens : Mijnheer Geysels, wilt u dat men hier een bijbel voorlegt of niet ?

De heer J. Geysels : U citeert nu de heer Verhaegen die op 10 februari zei dat voor zijn partij het akkoord geen bijbel is. Het is ook voor ons de laatste maanden duidelijk geworden dat het akkoord voor de CVP geen bijbel is, maar een spoorboekje waarmee men alle kanten uit kan.

Ik wil nu even stilstaan bij de Regeringsverklaring zelf. Die heeft onze stoutste verwachtingen overtroffen. Dat het moeilijk was voor de Executieve om op het laatste moment een tekst klaar te stomen voor de Vlaamse Raad kunnen we nog met de nodige ironie begrijpen. Maar wat we hier gepresenteerd krijgen is nauwelijks meer dan een „tussentijds verslag van een interim-bureau”. Het is een uiterst mager bestje, in tegenstelling tot de grote olifant die in de media werd gestuurd wanneer het ging om de uitbreiding van de Executieve. Het is misschien goed de kranten uit

Geysels

die bewuste periode na te slaan over de regeringsonderhandelingen uit die periode. Wij hebben de indruk nu meer Ministers te hebben, maar minder inhoud.

Twee belangrijke zaken staan blijkbaar toch nog in deze verklaring.

In de eerste plaats is er de beroemde intentieverklaring om na 1 januari een nieuw politiek akkoord aan te brengen. Toekomstmuziek dus, andermaal afwachten dus. In de tweede plaats is het een vingerwijzing dat het oude akkoord toch niet meer geldig zou zijn : „Zelfs in de domeinen waar de Vlaamse Gemeenschap tot nu toe exclusief bevoegd was en er geen bijkomende financiële middelen beschikbaar komen, kan het beleid in de toekomst thans niet uitgetekend worden”. In de tekst worden vervolgens voorwaarden gegeven.

Wordt hiermee het „oude” regeerakkoord opgeblazen en wat gebeurt er dan met de begroting 1988 ?

De heer A. Denys : De bocht !

De heer J. Geysels : Op die vragen hadden we graag een duidelijk antwoord.

Met uitzondering van deze twee elementen roept de Regeringsverklaring meer een vergelijking op met de reclameboodschap, die in Time Magazine is verschenen, dan met een beleidsdocument. Mijnheer de Voorzitter, wij vinden het verontrustend en spijtig dat we in de Regeringsverklaring niets terugvinden over de migrantenproblematiek.

De hevige schokgolf die na de gemeenteraadsverkiezingen opsteeg in de politieke wereld is nu al een kabbelend beekje geworden dat terug naar de coulissen is verdwenen. In het „oude” Regeerakkoord stond er nog een paragraaf, in de „oude” Regeringsverklaring nog één zinnetje en nu niets meer.

De milieuproblematiek krijgt één zinnetje en het bijvoeglijk naamwoord „ecologisch”. Ik zwijg over andere concrete problemen waarmee

ambtenaren en sociale organisaties worden geconfronteerd.

Mijnheer de Voorzitter, ik besluit. De Regeringsverklaring is het voorlopige maar treurige resultaat van een bepaalde politieke logica van strategieën en afspraken die in de politieke klasse zijn gemaakt. Die logica staat haaks op de democratie en op de nieuwe politieke cultuur die ook voor de verkiezingen uit de politieke kringen opsteeg. De Regeringsverklaring verlengt het politiek vacuüm dat al maanden de Vlaamse Gemeenschap teistert.

In afwachting van de grote ronde die de regering na 1 januari wil rijden, heeft men besloten het voorlopig bij een criterium te houden. Van de Groenen moet men echter niet verwachten dat we in deze kermiskoers mee zullen rijden.

Van de Groenen moet ook niet verwacht worden dat we gaan meedraaien in de tactische spelletjes zoals het al dan niet plegen van woordbreuk.

Wij pogen ook in dit debat twee elementen te beklemtonen. Ten eerste, wij delen een aantal geloofspunten van deze Regering niet. Het document is weliswaar geen bijbel maar toch zijn er geloofspunten in terug te vinden.

Deze staatshervorming – en de gevolgen zullen na 1 januari duidelijk voelbaar zijn – zal niet leiden tot het beëindigen van de conflicten tussen de Gemeenschappen, tussen de centrale overheid en de Gemeenschappen, zal niet leiden tot een integrale aanpak van de milieuproblematiek en zal de loopgravenoorlog tussen de zuilen niet stoppen. Wij vrezen dat niet de democratie zal worden versterkt maar wel de diplomatie waarop geen controle is in Raad noch Parlement.

Laat het duidelijk zijn : het project van de Regering is niet het onze. Wij sluiten ons niet aan bij de slogan of het adagium „wat wij zelf doen, doen wij beter”.

Ten tweede, we zullen de realiteit beklemtonen van het groot aantal problemen waarmee mensen dagelijks

geconfronteerd worden en waarvoor dringend een oplossing moet worden gevonden onafgezien van de discussie over de overdracht van bevoegdheden. We zullen met ons eigen project komen, waarbij leefmilieu geen voetnoot is in een politiek akkoord maar waarin het milieu de klemtoon krijgt die het verdient.

Op bladzijde 3 van de „oude” Regeringsverklaring konden wij het volgende lezen : „De Vlamingen zijn wereldwijd bekend als een creatief en dynamisch volk.” Daarvan heeft AGALEV weinig gemerkt in de Regeringsverklaring. **(Applaus bij AGALEV)**

De Voorzitter : De heer Van Elewycq heeft het woord.

De heer J. Van Elewycq (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, leden van de Executieve, geachte collega's, de regeringsverklaring van de Vlaamse Executieve die gisteren aan onze Raad werd voorgesteld is in meerdere opzichten een belangrijk document.

Deze regeringsverklaring is inderdaad de eerste die, na de grondige wijzigingen aangebracht aan het institutioneel kader van ons land, aan een parlementaire assemblée wordt voorgelegd.

Deze regeringsverklaring gaat uit van een verruimde, volledig herschikte Executieve, waarin terecht alle belangrijke politieke families in Vlaanderen verenigd zijn. Voor wie als parlementslid deze legislatuur kan en wil vol maken, breekt een boeiende periode aan. Want ieder van ons zal mee beslissen hoe de financiële ruimte zal worden geschapen die de nieuwe Executieve moet toelaten de vele opdrachten waar te maken.

Ieder van ons zal de kans krijgen, als lid van deze Raad, mede de teksten vast te leggen van de zoveel basisdecreten die voor vele jaren het politieke gelaat van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap zullen bepalen.

En alsof dat niet voldoende is, zullen wij allen, in diverse parlementen, de derde fase van de staatshervorming

Van Elewycck

kunnen opbouwen en doorvoeren, aldus een einde stellend aan het eerderlijk systeem van het dubbele mandaat, van de twee petjes.

Pas op dat ogenblik zal, in deze nieuwe federale staat, onze Vlaamse Raad een écht volwaardig parlement geworden zijn. Elk lid van de Raad zal dat dan niet alleen zijn uit vrije wil, maar hij zal ook, specifiek voor de uitvoering van dit mandaat, door de kiezer zijn afgevaardigd. Vanaf dat ogenblik zal deze politieke instelling écht volwaardig zijn, volledig meetellen als wetgevend en controlerend orgaan tegenover een sterke Executieve.

Welke formidabele uitdaging voor wie zich hier een volle legislatuur zullen kunnen wijden aan deze reeks werkelijk historische opdrachten !

Deze inleidende, algemeen-politieke overwegingen passen in het kader van de bespreking van de regeringsverklaring van 8 november 1988.

Ik weet het, ze is veelal in algemene termen gesteld. Maar dat is een regeringsverklaring altijd. Het concrete vindt men terug in het regeerakkoord, maar daarover later meer.

Daar waar het hoort, waar wij bijzonder belang aan hechten, is deze regeringsverklaring duidelijk afwijkend van het document dat we in februari van dit jaar in deze Raad hebben besproken.

ik geef enkele voorbeelden van deze fundamenteel gewijzigde opstelling, waarin wij ons als socialistische herkennen en inschrijven :

— het streven naar de actieve en vruchtbare samenwerking met onze Vlaamse Raad ;

— de speciale aandacht, in het kader van de definitieve regeling inzake de financiering van Gewesten en Gemeenschappen, voor de met de bevoegdheidsoverdracht noodzakelijke overdracht van middelen : financiële, ambten, roerende en onroerende goederen ;

— de politiek zo belangrijke verklaring in het overlegcomité nationale

overheid/deelgebieden van het conflictenmodel te willen overgaan naar de vaste wil tot onderlinge samenwerking, een basisvoorwaarde voor het goed functioneren van een federale staat ;

— precies daarom is het goed dat verwezen wordt naar het solidariteitsmechanisme dat zal spelen tussen de Gewesten en de Gemeenschappen. Die solidariteit is niet alleen principieel belangrijk, iedereen moet weten dat die solidariteit ook omkeerbaar is.

Dat wij, in het hart van Europa, als pijlers voor onze Vlaamse politiek „democratie en openheid verkiezen naast culturele verrijking, sociaal welzijn en respect voor de kwaliteit van het leven” zoals in de regeringsverklaring staat is een belangrijk basisgegeven van waarop kan worden voortgebouwd.

Nieuw in deze regeringsverklaring in vergelijking met deze van negen maanden geleden, is de absolute prioriteit die in het eigen beleid zal worden gegeven aan maximale, duurzame en kwalitatief waardevolle werkgelegenheid. Nieuw is de erkenning dat in Vlaanderen, privé- en overheidsinitiatief ieder op hun terrein, een volwaardige rol kunnen spelen in de Vlaamse Gemeenschap. Nieuw is de aankondiging van de gedecentraliseerde aanpak van besturen. Nieuw ook is de nadruk die gelegd wordt op de absolute noodzaak voor een harmonisch ecologisch evenwicht.

Collega's, het is toch vanzelfsprekend dat, om al deze en vele andere nieuwe krachtlijnen om te zetten in concrete doelstellingen de begroting voor 1989 nieuw zal moeten worden opgesteld — liefst al rekening houdend met de gevolgen van de financieringswet, sluitstuk van deze fase van de staatshervorming.

Het is even vanzelfsprekend dat deze nieuwe Vlaamse Regering, zodra de overdracht van de verruimde bevoegdheden zal zijn doorgegaan een globaal en verruimd beleidsprogramma voor meerdere jaren aan de Vlaamse Raad zal voorleggen. Anders handelen ware, zoals wij steeds

hebben gezegd, de Vlaamse Executieve veroordelen tot een langdurige politieke agonie, en zou in de praktijk evenmin hebben kunnen functioneren. Op dat ogenblik zal, in deze Raad, ook onzerzijds een meer uitvoerige en diepgaande bespreking gewijd worden aan alle aspecten van het regeringsbeleid.

Het moet mij intussen wel van het hart dat ik geen begrip kan opbrengen voor de luidruchtige, maar daarom niet minder geveinsde verontwaardiging van sommige PVV-mandatarissen. Nu doen alsof men verast is door de evolutie van de dingen getuigt van een echt ongeloofwaardig gebrek aan politiek doorzicht. Ieder politicus kon, de avond van 13 december 1987 al, aan de hand van de verkiesingsuitslag weten dat er in feite maar twee mogelijkheden waren : ofwel nieuwe verkiezingen, ofwel een formule zoals ze nu nationaal uit de bus is gekomen. Sommigen gokten op een mogelijke derde weg — maar dat pad is doodgelopen.

Ik zou de collega's van de PVV dan ook willen suggereren hun houding te herzien. Wat ze nu trachten te doen zou ik als volgt willen omschrijven : twee leden van een elftal trachten met alle geweld — en met veel gerucht — te scoren tegen de eigen ploeg — in de hoop dat het publiek hen zal willen toejuichen. Ze weten nochtans dat het publiek anders reageert op dit soort streken. De ouders worden uitgelachen of uitgefloten — en in de politiek wordt dat al gauw : „teruggefloten”.

Ik zou u daarom willen uitnodigen u in te schrijven in de nieuwe strategie, en mee opbouwend werk verrichten.

De heer A. Denys : Hebt u ons uitgenodigd als wij voorstelden om mee te werken ? Een akkoord is een akkoord en al de rest is zever.

De heer J. Van Elewycck : Dat dit kan bewijst het ontwerp van decreet over de autonome raad voor het gemeenschapsonderwijs. In een zo delicate en tere materie overeenstemming bereiken onder vier partijen is — tot ons aller vreugde — mogelijk gebleken. Als dat kan, dan moeten besprekingen over een nieuw globaal

Van Elewycck

regeerakkoord óók kunnen – als tenminste de politieke wil daartoe aanwezig is. **(Onderbreking van de heer Denys)**

Voor de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs werd u w partij, mijnheer Denys, uitgenodigd om deel te nemen aan de politieke besprekingen, ook al is uw partij niet vertegenwoordigd in de nationale Regering, ook al heeft zij op gemeenschapsniveau herhaaldelijk gezegd niet aan de politieke besprekingen te willen deelnemen.

U is daartoe uitgenodigd, U is gekomen en het is gebleken dat een akkoord mogelijk was. U wilt het absoluut hebben over verschillen. Wij zijn in de voorbije bestuursperiode op geen ogenblik uitgenodigd geweest om, vooraleer... **(Onderbreking van de heer Denys)**

Men mag alles zeggen, maar men moet de parlementaire termen blijven gebruiken. Mijnheer Denys, in alle kalmte, u moet mij eens één dossier noemen waarvoor wij uitgenodigd waren voor de besprekingen vooraleer het gegeven als ontwerp van decreet was neergelegd. Wij hebben daarover niet geroepen.

De heer A. Denys : De heer Swaelen is getuige. Vraag het hem. U durft het niet.

De heer J. Van Elewycck : Ik zal zelf wel bepalen wat ik doe. Daarvoor heb ik u niet nodig. U is nu alweer met uw geruchten bezig.

De heer A. Denys : Er is hier een getuige aanwezig. Richt u tot hem.

De heer J. Van Elewycck : Ik zal mij dadelijk tot de heer Swaelen richten. Ik wil echter voor de heer Denys herhalen dat met de Autonome Raad voor Gemeenschapsonderwijs bewezen is dat politieke besprekingen onder vier partijen tot concrete resultaten kunnen leiden.

De Voorzitter : De heer Swaelen heeft het woord.

De heer F. Swaelen : Als u het toelaat, wens ik er even op te wijzen dat

De heer J. Van Elewycck, SY-fractievoorzitter, hier in gesprek met (rechts) de heer K. Van Miert (SP), beklemtoonde de prioriteit die thans gegeven wordt aan maximale, duurzame en kwalitatief waardevolle werkgelegenheid als nieuw gegeven in de Regeringsverklaring

inderdaad zoals de heer Denys het zegt, er ook tijdens de vorige legislatuur herhaaldelijk besprekingen zijn geweest met het oog op het bereiken van een akkoord over de Autonome Raad voor het Rijksonderwijs. Op dit ogenblik is de PW in de oppositie in de nationale Regering en werd zij betrokken bij de besprekingen. Tijdens de vorige legislatuur was de SP in de oppositie en werd zij ook betrokken bij zeer diepgaande besprekingen over de Autonome Raad voor het Rijksonderwijs.

De heer J. Van Elewycck : Mijnheer Swaelen, u hebt niet tegengesproken wat ik gezegd heb. **(Gelach)**

De heer A. Denys : U durft toch.

De heer J. Van Elewycck : Mijnheer Denys, ik weet dat u vele petten hebt maar ik was tegen de heer Swaelen bezig. Mijnheer Swaelen, u hebt niet tegengesproken wat ik heb gezegd. Ik heb daarnet aan de heer Denys gezegd dat in de vorige legislatuur de oppositie in de Vlaamse Raad op geen enkel ogenblik betrokken was bij voorafgaande besprekingen vooraleer ontwerpen van decreet werden

neergelegd. Ik blijf herhalen dat dit correct is. De besprekingen onder de vorige meerderheid hebben niet geleid tot het neerleggen van een document zoals dat nu wel het geval is.

Ik herhaal dus, mijnheer Denys, dat ik u zou willen uitnodigen u in te schrijven in de nieuwe strategie en mee opbouwend werk te verrichten. Dat dit kan bewijst het ontwerp van decreet over de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs. Wij verheugen ons erover dat in die delicate materie overeenstemming kon worden bereikt. **(Onderbreking van de heer Denys)** Als dat kan, mijnheer Denys, dan moeten besprekingen over een nieuw globaal regeerakkoord ook kunnen, ten minste als de politieke wil daartoe aanwezig is.

Die wil is er, zeker wat de Vlaamse socialisten betreft. Daárom heeft de SP gekozen voor regeringsverantwoordelijkheid, op elk niveau.

Want wij willen helpen een Vlaanderen uit te bouwen dat milieuvriendelijker is, democratischer en meer pluralistisch dan de jongste jaren het geval was.

Van Elewycck

Wij hebben de ambitie te beweren dat wij ter zake iets kunnen bijbrengen, dat wij daar iets aan kunnen doen.

„Werken aan een open en verdraagzame samenleving in het nieuwe Vlaanderen”, heet het in de regeringsverklaring. In dat streven kunnen wij ons herkennen.

Daaraan willen wij meewerken. En daarom zullen wij deze Executieve ons vertrouwen schenken. **(Applaus bij de SP, de CVP en de VU)**

De Voorzitter : De heer Cortois heeft het woord.

De heer W. Cortois (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, waarde collega's, de Regeringsverklaring van Voorzitter Geens op 8 november kwam volgens mij zeven dagen te laat. Mijnheer de Voorzitter, u had ze inderdaad beter uitgesproken op dinsdag 1 november, de dag bij uitstek in ons land om herdenkingstoespraken en lijkreden te houden, desnoods met de glimlach en ik zal mij niet uitspreken over welk type van glimlach, zoals u dinsdag op het einde van uw redevoering heeft gedaan of in Zaventem.

Wie zich nog de moeite heeft getroost — sommigen zijn misschien nog zo naïef geweest — uw verdere banale en inhoudsloze verklaring te beluisteren en nadien ook nog de moed heeft opgebracht om ze na te lezen weet nu dat u in deze Vlaamse Raad het Regeerakkoord tussen CVP en PVV inderdaad plechtig en met de glimlach ten grave hebt gedragen, Regeerakkoord dat onder uw impuls tot stand kwam en dat door een congres van uw partij schier unaniem is goedgekeurd en waarover bij mijn weten — ik probeer de CVP te volgen wat niet altijd gemakkelijk is — nog geen andere congresbeslissing is genomen.

Volgens de heer Van Rompuy is dat blijkbaar niet nodig ! Dit Regeerakkoord was in feite ook de uiting — zo heeft men toen gezegd — van de wil van de Vlaamse Parlementsleden

om de autonomie van de Vlaamse instellingen, van deze Raad, te bevestigen ten opzichte van de nationale politiek en dat ook tegemoet kwam aan de wil van de kiezer in Vlaanderen.

Op dinsdag 8 november heeft u niet alleen de illusie begraven van de Vlaamse autonomie, van de Vlaamse politieke klasse ten opzichte van de Belgische politiek maar tevens de illusie doorprikt — mocht die nog bestaan hebben — dat voor de CVP een woord een woord is, een handtekening een handtekening, een akkoord een akkoord, dat loyaal en correct voor een legislatuur zal worden nageleefd.

Mijnheer de Voorzitter, u heeft uw medewerking verleend aan wat wij noemen „een institutioneel gesjoemel” dat alleen Vlaanderen en zijn instellingen heeft getroffen omdat u en uw partij, de CVP, zich blijven vastklampen aan machtsposities die u op basis van uw electorale resultaten al lang had moeten prijsgeven. U heeft dit alles kunnen doen met de medewerking van uw nieuwe politieke vrienden, de SP en de Volksunie, die omwille van een paar ministerportefeuilles ermee hebben ingestemd dat men deze Vlaamse Raad degradeert tot wat ik durf noemen „een provinciale en gewestelijke instelling”, in jullie ogen van tweede klasse, die volkomen ondergeschikt wordt gemaakt aan de samenstelling van de nationale Regering. Waar zitten nu de dames en heren van de SP, de VU en de CVP die het principe van de Vlaamse autonomie, de zelfstandigheid en de waardigheid van deze Raad, tot vóór kort hoog in hun vaandel droegen ? Als de macht lonkt moeten blijkbaar de meest heilige huisjes worden gesloopt ! De Waalse landgenoten hebben aan dit burleske spel niet meegedaan en hun instellingen, de Gemeenschappen en de Gewesten, deze vernedering bespaard.

Het resultaat van de woordbreuk van de CVP, de inbraak in de Vlaamse Regering van de SP en de VU, heeft u ertoe gebracht, mijnheer de Voorzitter, dinsdag 8 november een volkomen inhoudloze Regeeringsverkla-

ring uit te spreken, waarvan trouwens de liberale Gemeenschapsministers zich distantieerden. De Regeeringsverklaring kwam van een mastodonte Executieve, de new look, waarvan de helft van de leden wel over een ministeriële hofhouding beschikken, maar voor de rest met hun vingers spelen in afwachting dat het nationale Parlement „misschien” tegen 31 december 1988 de financiering van Gewesten en Gemeenschappen zal geregeld hebben.

Over een eventuele regeling moet de nationale Regering volgend weekend nog in conclaaf gaan en de eerste letter van de wetgevende teksten moet nog op papier worden gezet. Het zal naar mijn mening ook geen gemakkelijke operatie zijn.

Vlaanderen moet dus inderdaad een rijk en welvarend land zijn om zich ministers te kunnen veroorloven, te betalen en te onderhouden die ondertussen eigenlijk niets te doen hebben.

De Geens 1 van Flanders Technology zal zich in 1989 waarschijnlijk nooit hebben kunnen inbeelden dat hij in een dergelijk circus ooit zou moeten meespelen. Dan laat ik nog in het midden welke rol hij vandaag in dit circusspektakel speelt.

Ik heb deze paar algemene bedenkingen willen maken omdat ik nooit zal begrijpen dat u, met het prestige dat u voor een paar jaren onmiskenbaar genoot, zich zou laten verleiden de rol te spelen van een slaafse Vlaamse vazal, die zonder meer de instructies aanvaard die de nationale heren op Hertoginnedal meenden te moeten bedisselen.

En omdat een regeringsverklaring, hoe inhoudloos zij ook is, nu eenmaal een debat vraagt, zal ik mij nu verder beperken tot het stellen van een aantal vragen op het vlak van economie, tewerkstelling en energie.

Bij de bespreking van de begroting 1988 in juni laatstleden, heb ik de toenmalige Gemeenschapsminister van Economie een aantal vragen gesteld over de nieuwe structuur en de rol van de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen. In zijn ant-

Cortois

woord stelde Minister Geens dat in de schoot van VESOC — want daar worden blijkbaar alle belangrijke beslissingen genomen — een consensus werd bereikt over de nieuwe structuur, taak en financiering van de GOM's. Er zou een ontwerp van decreet aan de Vlaamse Raad worden voorgelegd. De problematiek rond de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen stond reeds in de Regeringsverklaring van Geens II.

Uit een schrijven, dat u hebt overgemaakt namens de Vlaamse Executieve aan de Voorzitter van de Vlaamse Raad, blijkt dat u een tiental ontwerpen graag besproken en goedgekeurd zou zien vóór het einde van dit jaar.

Het ontwerp van decreet met betrekking tot de GOM's komt niet voor op uw lijst. Mag ik daaruit besluiten dat het ontwerp zal worden herbesproken met de nieuwe partners in de Vlaamse Regering ? Of zal het voorontwerp van decreet, zoals het nu is geconcipieerd, na nieuwjaar ongewijzigd worden ingediend in de Vlaamse Raad ?

Een tweede punt, waar ik even wil bij stilstaan, is de geplande kapitaalsverhoging van de GIMV.

In het huidige Regeerakkoord is voorzien dat, en ik citeer „teneinde aan de GIMV meer slagkracht te verlenen zonder evenwel afbreuk te doen aan haar openbaar karakter, noch aan de haar door de overheid toegewezen opdrachten, zal haar kapitaal worden verhoogd en tevens worden nagegaan in welke mate een beroep zal kunnen gedaan worden op privé-kapitaal” ; tot zover de Regeringsverklaring.

Om dit luik van de Regeringsverklaring uit te voeren, is een ontwerp van decreet noodzakelijk. Daarom had ik graag van de bevoegde Minister vernomen wanneer het ontwerp van decreet tot wijziging van het statuut van de GIMV zal worden ingediend in de Vlaamse Raad en of het zal zijn in de zin zoals in het vorige Regeerakkoord — in het voor ons nog altijd huidige Regeerakkoord — staat vermeld. Dat is uiteraard moeilijk.

Ten derde, tijdens de vorige begrotingsbespreking heeft collega Denys gewezen op de achterstand in de behandeling van meer dan 9.000 aanvragen inzake expansiesteun. De vorige Minister, bevoegd voor deze dossiers, heeft zich hier in de Raad sterk gemaakt deze achterstand zo vlug mogelijk weg te werken. Naar ik uit goede bron, nog vandaag, mocht vernemen is daarvan op dit ogenblik niet veel in huis gekomen, waardoor veel KMO's hun financiële planning hun verdere investeringen in moeilijkheden zien geraken. Ik had graag vernomen of de nieuwe Vlaamse Regering enige structurele maatregel zal uitwerken om zo snel mogelijk dit probleem van de baan te helpen.

Ten vierde, een paar maanden geleden werd het Topplan van Minister Kelchtermans bekend gemaakt. Bovendien het feit dat dit plan nog steeds niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een volledige en grondige discussie in de Commissie voor Economie, werd reeds het financieel aspect van dit plan toegezegd door de Vlaamse Executieve. SP-collega Vandembroucke alsook de VU hadden toen een massa kritiek op dit plan. Logische vraag : zal, met het dubbelakkoord dat op dit ogenblik zou moeten gelden, het oorspronkelijk plan, waarover in de vorige Executieve een consensus over bestond, nu integraal door deze Vlaamse Regering worden uitgevoerd, of zullen nieuwe accenten worden gelegd in verband met de bestrijding van de langdurige werkloosheid en van de laaggeschoolden ?

Ten vijfde, de regionalisering van de RVA werd overeengekomen in het Sint-Katharina-akkoord van eind 1986. Nog steeds is hieraan geen uitvoering gegeven. Enige tijd geleden heeft de toenmalige Minister van Tewerkstelling, de heer Kelchtermans, verklaard dat de ambtenaren, die belast zijn met de uitvoering van de opsloringsprogramma's, zo vlug mogelijk zouden worden overgeheveld en dat, indien dit niet zou gebeuren, een deel van de realisatie van het Topplan in het gedrang zou worden gebracht.

Onze fractie had vandaag graag ver-

nomen hoever het nu concreet staat met de regionalisering van de RVA en welke hinderpalen er nog uit de weg moeten worden geruimd om deze overheveling mogelijk te maken en het zogenaamde Plan Kelchtermans operationeel te maken.

Ten zesde, in het Regeerakkoord — en ik stipuleer : het CVP-PVV-Regeerakkoord — staat vermeld dat het selectief beleid inzake stimulering van de investeringen in de eerste plaats zal gericht zijn op meer tewerkstelling, op een groter evenwicht tussen de grote ondernemingen met hun lobby's, enerzijds, en de KMO's — de dynamische KMO's — anderzijds, rekening houdend met het algemeen economisch belang.

Het aandeel van de expansiesteun ten voordele van de KMO's is in 1987, nadat wij daar vanuit de PVV-fractie zeer sterk hadden op aangedrongen, onder meer in de Commissie Economie, gestegen van 29 procent naar 31,5,32 procent maximum. Naar ons gevoelen is deze stijging nog te klein, vooral wanneer men weet dat de toelagen aan de KMO's veel arbeidscreatiever en intensiever zijn dan deze aan grote ondernemingen.

Zal men in de toekomst, mijnheer de Gemeenschapsminister, blijven streven naar een veel groter aandeel van de KMO's, of zal men opnieuw meer luisteren naar de grote ondernemingen, met alle pressiegroepen die daaraan verbonden en daarin gevestigd zijn, met alle negatieve gevolgen vandien meestal op lange termijn ?

Ten zevende, hoe staat het met de verdere regionalisering van de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel ? Blijft deze optie gehandhaafd, wordt ze verlaten of wordt ze versterkt ? Vooral ter attentie van onze collega's van de Volksunie, die zich hiervoor wellicht interesseren, zou ik willen weten welke richting men daar uitgaat.

De **heer A. Denys** : De Minister is er niet, hij is waarschijnlijk bezig met zijn Jege doos".

De **heer W. Cortois** : Hij is waarschijnlijk bezig met zijn „water". Een

Cortois

geluk dat we geen Vlaamse whisky hebben, anders zou men dat ook nog eisen !

Ten achtste, in de Regeringsverklaring wordt niet gesproken over de al dan niet wenselijkheid van de inplanting van een nieuwe kerncentrale N8 in Doel. Ofschoon de Vlaamse Regering voor deze beslissing afhankelijk is van de Nationale Regering, heeft men in het verleden herhaalde malen gevraagd, gesuggereerd, vriendelijk geëist, dat de Vlaamse Executieve hierover onmiddellijk, zonder aarzelen, zonder schroom, zonder rekening te houden met wat men op nationaal vlak doet, een standpunt zou innemen. Ik ben benieuwd of dit standpunt inderdaad zeer snel zal worden ingenomen.

Minister N. De Batselier : Dat zal gebeuren.

De heer W. Cortois : Wat de heer De Batselier beslist, zal dus gebeuren, mijnheer de Voorzitter ?

Minister G. Geens : U citeert een partijgenoot.

De heer W. Cortois : Ik citeer geen partijgenoot.

Ten negende, wat zijn de toekomstperspectieven voor de DIRV-actie en Flanders Technology, de twee paraparen van Voorzitter Geens ? Ik zal niet beweren dat de nieuwe Gemeenschapsminister voor economie zich daartegenover in het verleden honderd procent negatief heeft opgesteld, maar als ik mijn nota's herlees en mijn geheugen mij niet in de steek laat, heb ik ten minste de indruk dat zijn benadering zeer kritisch was en dat men van SP-zijde ervan overtuigd was dat het show-gedeelte van deze acties dringend moet worden afgebouwd. Het is natuurlijk niet gemakkelijk te bepalen wat tot het show-gedeelte behoort en wat niet, maar in ieder geval neemt men, zowel voor de DIRV-actie als voor Flanders Technology, een nieuwe bocht, ditmaal op vraag van de SP.

De heer E. Van Rompuy : Ik heb daarstraks duidelijk gezegd dat wij

niet gelukkig zijn met de verklaringen van Minister De Batselier en dat voor ons de concrete regeringsverklaring in de komende maanden bepalend zal zijn voor het economisch beleid dat zal worden gevoerd. Voor ons is het duidelijk dat de DIRV-actie, die de jongste jaren met groot succes werd gevoerd, onverkort moet behouden blijven. U moet niet proberen verwarring te zaaien waar er geen is.

De heer A. Denys : En Flanders Technology, moet dat ook behouden blijven ?

De heer E. Van Rompuy : Dat is een VZW, en dat moet inderdaad behouden blijven.

De heer W. Cortois : Als ik de tussenkomst van mijn goede collega en vriend Van Rompuy beluister, stel ik vast dat hij reeds regelrecht het tegenovergestelde verklaart van Minister De Batselier. Hierbij zou ik misschien een suggestie mogen doen die u naar uw partijtop kan doorsturen, mijnheer Van Rompuy. Wanneer men een nieuwe regering vormt met nieuwe partners en met een nieuwe formule, zou men op zijn minst ernstig mogen zijn. Vooraleer te praten over het aantal portefeuilles, over de verdeling ervan, over de totale wijziging van onze instellingen en vooraleer men besluit tot een coalitie te komen – wat, gelet op de omstandigheden, misschien uw goed recht is – zou men het toch eens moeten zijn over het programma. Het verbaast mij dat over wat toch altijd een essentieel element is geweest in het economisch beleid dat in Vlaanderen werd gevoerd, door de heren Van Rompuy en De Batselier...

De heer J. Van Elewyck : Mag ik u even een eenvoudige vraag stellen ? Ik neem aan dat u samen met anderen een wigje probeert te drijven tussen bepaalde fracties. Dat is natuurlijk de rol van mensen die zichzelf oppositie noemen. Ik heb daar geen moeilijkheden mee.

Ik ken u als een ernstig man en ik weet dat u de zaken zeker niet verkeer wil citeren. Er is gezegd en geschreven dat de heer De Batselier een evaluatie wil van de DIRV-ac-

ties. Ik ga ervan uit dat u van deze evaluatie geen tegenstander bent en dat u met ons allemaal de resultaten ervan zal willen beoordelen. Als ik mij daarin niet vergis, probeert u dan niet om iets uit niets op te kloppen ?

De heer A. Denys : Laat u mij even toe...

De heer J. Van Elewyck : Mijnheer Denys, dat hebt u als u als eerste wil spreken, dan kunt u moeilijker repliceren.

De heer A. Denys : Collega Van Elewyck probeert dit incident natuurlijk te minimaliseren, maar de heer De Batselier heeft gezegd dat er geen enkel inhoudelijk beleidsdossier bestaat op het vlak van de DIRV en de economie. Er zijn alleen enkele praktische dossiers in tegenstelling met het KMO-dossier. De heer De Batselier heeft eveneens gezegd dat hij dat niet neemt. Dat staat in hetzelfde artikel in De Tijd. Dat is meer dan wat de heer Van Elewyck zegt.

De heer J. Van Elewyck : Collega Denys, als de heer De Batselier het nodig acht, zal hij zelf op uw uiteenzetting repliceren. Ik wil alleen maar voorkomen dat u zaken gebruikt die er niet zijn. Dat is niet uw stijl en ik geloof, dat u met mij akkoord gaat, dat zo'n evaluatie niet alleen nodig is, maar daarenboven ook tot nuttige overwegingen en een goede besluitvorming kan leiden.

De heer W. Cortois : Mijnheer Van Elewyck, ik heb geen bezwaar tegen een evaluatie. Men zou dat op vele terreinen vaker en op het gepaste moment moeten doen. Ik heb uiteindelijk alleen gevraagd welke de intenties zijn. Dat lijkt mij normaal. Ik heb dat niet gedaan als lid van de oppositie of van de meerderheid, maar gewoon als lid van de Vlaamse Raad. Als er een regeringsverklaring komt waarin het probleem wordt aangeraakt, dan denk ik dat het niet oninteressant en onredelijk is dat een lid van de Vlaamse Raad de verantwoordelijke ministers naar hun standpunt vraagt. In het verleden was dit blijkbaar één van de steunpilaren van het beleid dat men had uitgestippeld. Hoe zal dat in de toekomst zijn ?

Cortois

U hoeft mij daar geen verwijten over te maken. U moet zich richten tot de heer Van Rompuy. Hij heeft klaar en duidelijk gezegd wat het standpunt is van de CVP.

De heer J. Van Elewyck : U hebt de vraag gesteld aan de verantwoordelijke Ministers, namelijk deze die aanwezig zijn. De Ministers zullen zonder twijfel antwoorden. Zij zijn de leden van de Executieve en zij zullen het beleid bepalen.

De heer W. Cortois : Ik dank u, mijnheer de Voorzitter van de SP-fractie.

Uiteraard is ook nu weer de afstemming onderwijs-bedrijfsleven één van de prioriteiten van de Vlaamse Regering. Wij menen echter dat een groot stuk van de werkloosheid te verklaren valt door de onvolmaaktheden van ons onderwijssysteem. Er komen mensen op de arbeidsmarkt die blijkbaar kwalificaties bezitten waarnaar geen vraag bestaat.

Ik verheug er mij over — iedereen zal het daarmee eens zijn — dat wij ook aan dit probleem hernieuwde aandacht gaan besteden. Het is één van de belangrijkste prioriteiten. Ik doe derhalve een oproep, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, dat deze discussie zo spoedig mogelijk wordt aangevat. Wij hopen dat er ter zake spoedig initiatieven worden genomen. Op die manier kunnen wij een bijdrage leveren ter bestrijding van wat ik nog altijd noem een gesel voor onze samenleving, ook in Vlaanderen, namelijk de jeugdwerkloosheid die op termijn toch een bedreiging vormt voor onze maatschappij en de mensen vaak extreme standpunten doet innemen die zij beter zouden uit de weg gaan.

Mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, tot daar mijn vragen waarop ik hoop een duidelijk antwoord te krijgen. Alvorens te besluiten wil ik een persoonlijke bedanking maken.

Ik behoorde in mijn partij tot diegenen die alle woordbreuken en inbraken ten spijt de mening waren toegedaan dat in het belang van Vlaande-

ren en de mensen die er wonen en werken, wij toch de mogelijkheid moesten overwegen om binnen de Vlaamse Executieve tot een coherent en doeltreffend beleid te komen.

Ik vrees evenwel dat u, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, samen met uw partij, en met uw nieuwe coalitiepartners van SP en VU, voor dergelijk politiek troebel water heeft gezorgd, dat van een coherent beleid geen sprake meer kan zijn. Daarenboven wordt het klassieke spel van meerderheid en oppositie, essentieel voor een democratie, voor vier jaar om louter partijpolitieke redenen ontwricht en buiten spel gezet. Ik denk dat zulks voor niemand een goede zaak is want duidelijkheid in politiek is toch nog altijd belangrijk.

Ik meen dat gans het institutioneel gesjoemel dat u op gang hebt gebracht, het gelaat van de Vlaamse instellingen schaadt en de geloofwaardigheid van de politici, als deze bij de bevolking nog bestaat, een nieuwe en ferme deuk heeft gekregen.

Om al dez; redenen zie ik niet in — niet zonder spijt — hoe de Vlaamse liberalen verder vertrouwen zouden kunnen geven. **(Applaus bij de PW)**

De Voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Regering, geachte collega's, toen voor de grote vakantie de Grondwet in die mate veranderd werd dat een hele trits van bevoegdheden van de centrale Belgische staat overgeheveld werd naar de parlementaire Vlaamse instellingen enerzijds, en naar de parlementaire Waalse instellingen anderzijds, was er geen gejuich.

Toen een Belgisch voetbalteam, gedragen door een monument, een internationale overwinning behaalde liep de grote markt van Brussel vol en zag men zelfs opnieuw de verjaarde, de vergeten, de uit het stof verrezende driekleur.

In Letland, Estland en Litauen ziet men tienduizenden de straat optrek-

ken met de jarenlang verboden eigen symbolen nu er een zekere kans op herwaardering, herontdekken, herkenning en erkenning bestaat op eigen cultuur, eigen taal, eigen volksnationaliteit, eigen volksziel. Hier bij ons gebeurde niets.

Nochtans heeft de grondwetgever — dat waren wij — en hebben de beide Kamers enkele maanden geleden besloten deze Staat eindelijk ten gronde definitief en onweerkeerbaar te hervormen, ten einde op die manier tegemoet te komen — dat is dan wel vreemd — aan een tachtigjarige verzuiming, die zowel in het noorden als in het zuiden van dit land leefde, namelijk een stroming die zowel voedsel heeft gegeven aan oneindig veel mandatarissen in het ideaal dat zij nastreven, om meer zelfbestuur te geven, zowel aan de Waalse Gemeenschap als aan de Vlaamse Gemeenschap, zowel aan het Waalse volk als aan het Vlaamse volk. Niemand is evenwel enthousiast, niemand steekt de vlag uit, er is geen gejuich en geen ontroering.

Nochtans was en is de grondwetswijziging het resultaat van de historische brief van Jules Destrée aan Albert I „Sire il n'y a pas de Belges”, nochtans was en is de grondwetsherziening het resultaat van de historische Vlaamse Frontbeweging onder het motto „Rust noch duur, voor zelfbestuur”.

Nochtans was en is deze grondwetsherziening het resultaat, het geschiedkundig gevolg van de jarenlang gevoerde strijd van een Beweging, van twee Bewegingen, de Vlaamse Beweging en de Waalse Beweging en het resultaat van twee nationalismen, het Vlaamse en het Waalse nationalisme.

Mei kan er over discussiëren of het resultaat zorgvuldig is ofwel of het optimaal is, men kan er ook over discussiëren of dat resultaat aan mijn individueel verlangen of aan het individueel verlangen van vele anderen beantwoordt, maar men kan niet ontkennen dat wat zich hier heeft voorgedaan en zich thans voordoet het resultaat is van tachtig jaar evolutie, tachtig jaar streven, tachtig jaar ver-

Van Grembergen

langen, zowel in Vlaanderen als in Wallonië.

Meer dan vijftig jaar geleden werd in dit Parlement geroepen : „La Belgique, qu'elle crève”. Dat is een historisch feit. (**Opmerking van de heer Luyten**)

Ik verander de geschiedenis niet. Ik zeg dit vanuit mijn eigen inzichten. U, mijnheer Luyten, zal straks de gelegenheid hebben zulks vanuit uw eigen gevoelens te zeggen, maar ik zal dat thans doen vanuit mijn eigen gevoelens, evenals vanuit deze van mijn groep en van de Vlaamse nationalist.

Betekenisvolle uitroep, schitterende ontboezeming, hartekreet van een Vlaams-nationalist die toen alleen maar wou zeggen hoe tegennatuurlijk, hoe volksvijandig de centrale staat België wel was. Een staat die bleef ontkennen in zijn instelling, in zijn stellingnamen, in zijn regeerverklaringen van toen, in zijn optreden, dat er in dit land twee volkeren wonen die elk hun deel wilden erven en die hoopten op de uitvaart van de Belgische unitaire staat, de geminachte Belgische unitaire staat.

Nochtans was en is deze grondwetswijziging het resultaat van een jarenlange strijd van één tegen allen, van onmacht tegen macht, van recht tegen onrecht, van een staatsmachine tegen volk en tegen volkerenrecht. Ter zake zou ik kunnen verwijzen naar het volkerenrecht zoals dit tijdens de eerste wereldoorlog werd formuleerd.

Nochtans was en is deze grondwetswijziging het resultaat van een sedert de jaren zestig onstuitbare beweging voor federalisme, voor een federale staat, voor het eerst vertolkt, voor het eerst standvastig in voor- en tegenspoed verdedigd door Frans Van der Elst de stichter van onze partij, de Volksunie.

Toen was er koude minachting, intellectuele minachting, politieke minachting toen en menselijke minachting voor degenen die zijn gedachten deelden. Er was niet enkel koude

minachting, maar sommige collega's meenden toen dat ze best hun minachting voor die gedachten konden uiten door eenvoudig tegen sommige collega's niet te praten en te doen alsof ze wind waren. (**Opmerking van de heer Annemans**)

Dat is zijn goed recht. Er zijn nog anderen die zwijgen. Er zijn er ook die teveel praten.

Zoals collega Anciaux heeft gezegd hebben wij hier tijdens die zeven jaar door „die” nationalist niet het woord horen voeren, noch in de ene noch in de andere richting.

De heer G. Annemans : U spreekt in de verleden tijd.

De heer P. Van Grembergen : Inder tijd zat de heer Van der Elst hier ook moederziel alleen, dat waren toen ook moeilijke tijden.

Er waren grove vormen van onverdraagzaamheid, er waren mensonteerende en onrechtvaardige verwijten toen, er was alleen de gedachte, er was alleen de idee : deze unitaire staat moet omver, België moet een tweewoonst worden, Vlaanderen moet zijn eigen huis hebben, zijn eigen soevereiniteit, zijn eigen goed gezag, waarbij ik terloops naar Dörfel verwijst.

De idee federalisme haalde het, drong door in alle partijen, de druk werd te groot en men zette zich stapvoets, schoorvoets aan de geleidelijke verandering.

Het komt mij niet toe de intenties van de politieke partijen, en van de individuele politici te onderzoeken.

Misschien ligt daar de oorzaak van de onverschilligheid, in de te lange tijd die men er over deed, in de te juridische administratieve ingewikkeldheid, in de te deelsgewijze uitvoering, in de te grote ingewikkeldheid van de instellingen, in de overlappingsstructuren en in bevoegdheidsstrijd.

Bovendien was het politiek toneel allesbehalve aantrekkelijk.

En toch, desondanks, kan hier van op deze tribune aan het Vlaams Par-

lement ten aanhore van de Vlaamse Regering eindelijk gezegd worden in dit halfroond : „België is ons probleem niet meer, Vlaanderen is ons probleem, de contacten met Wallonië zijn ons probleem, de contacten met de verschillende Europese regio's zijn ons probleem, maar niet meer België, we zijn de eenheidsstaat voorbij, eindelijk definitief voorbij. We bouwen aan de confederale staat. En dat is de uitdaging.

Het is duidelijk dat de verklaring die gisteren door de Voorzitter van de Vlaamse Regering in dit Vlaamse Parlement werd afgelegd geen geconcretiseerde beleidstoespraak was, toegespitst op begroting en begrotingsmiddelen.

Het is niet alleen duidelijk, het is ook begrijpelijk. Tussen nu en het einde van het jaar moeten de financiële middelen van de centrale staat, die de bevoegdheidsoverdracht moeten schragen, worden overgeheveld.

Wat de PVV ook mag zeggen, het is redelijk dat het beleid zich oriënteert op basis van de totaliteit van de financiële mogelijkheden en niet op basis van de huidige toestand.

De liberale houding getuigt dan ook niet alleen van kortzichtigheid maar vooral van frustratie en mokken in de hoek. Het kind, het politieke kind dat zijn zin niet krijgt.

Op zichzelf is dat niet erg, dat is hun zaak, maar in het licht van de belangrijke verantwoordelijkheid die deze Vlaamse Regering te vervullen krijgt en uit te voeren is deze PVV-houding er één van politieke onverantwoordelijkheid.

Wat zijn de feiten enerzijds en de grondwettelijke voorzieningen anderzijds ?

Het is juist dat onmiddellijk na de verkiezingen CVP en PVV op het Vlaams terrein een regeerakkoord sloten. Het is juist dat er geen gelijklopendheid moet bestaan tussen een Belgische regeringskoalitie en een Vlaamse. Ik moet mijn woorden van zeven jaar geleden niet inslikken. Toen heb ik gezegd dat die gelijklopendheid niet hoefde, dat er andere

Van Grembergen

mogelijkheden bestonden. Ik zegde ook dat er toen, in 1981, in Wallonië een evolutie was waardoor de socialistische familie afstevende op de meerderheid, waardoor het onontkoombaar zou worden deel uit te maken van de Franse Gemeenschapsraad en van de Waalse Gewestraad. Toen heeft men hier gegrinnikt, maar het werd de werkelijkheid.

Het is juist dat politieke akkoorden moeten worden gehonoreerd. Als de CVP een akkoord heeft gesloten met de liberalen is dat hun zaak, maar het is even juist dat de Grondwet ondertussen gewijzigd werd, dat de bijzondere wetten ondertussen gewijzigd werden, dat daarvoor de tweederde meerderheden zijn gevonden en dat vooralsnog, in een rechtsstaat, de grondwet de basis blijft en dient te worden gerespecteerd. Ik herinner mij dat een regering tien jaar geleden ontslag heeft genomen wegens ongrondwettigheid, niet omdat er een nieuwe grondwet was, maar omdat de Raad van State een negatief advies had gegeven.

Of dat nu pijn doet aan politieke individuen, of dat nu hinderlijk is voor de strategie van de PVV, dat doet niets ter zake.

De objectieve waarnemer weet dat het vlugge Regeerakkoord na de verkiezingen van 1987 over de Vlaamse Executieve vooral te maken had met het veilig stellen van eigen en partijpolitieke posities, maar niets met het algemeen belang van de Vlaamse Gemeenschap.

De heer V. Anciaux : Zeer juist !
(Applaus bij de Volksunie)

De heer P. Van Grembergen : Het is dan ook beschamend, een achterhoedegevecht en echt beneden alle peil om alleen daarop de klemtoon te leggen. Het moet inderdaad pover gesteld zijn met een grote politieke partij als het enige gedachtengoed een akkoord is gesloten met een andere partij.

De heer W. Luyten : Kosten en baten.

De heer P. Van Grembergen : Bij

deze bespreking wil de Volksunie wèl vooruitzien.

Het is, en blijft immers onze mening, dat Vlaanderen er geen belang bij heeft, wel integendeel er alleen nadelen door kan ondervinden, als het de eigen instellingen, volgens de wet niet maximaal laat optreden, niet optimaal laat werken. Wanneer de liberale familie door de Grondwet en door de gewone wet mede verantwoordelijkheid krijgt in de Vlaamse Regering is het een schande deze Vlaamse Regering bij het ontstaan van het federaal gegeven, nu nog in de beginperiode, te bekampen door oppositie van binnenuit, en door de structuur ervan te ondergraven zodat de geloofwaardigheid van onze Vlaamse instellingen in het gedrang wordt gebracht bij de politieke opinie, die gevoelig is voor deze problematiek.

De heer O. Van den Broeck : U zegt dat dit een schande is, mijnheer Van Grembergen. Ik heb niet de gewoonte, mijnheer de Voorzitter, de sprekers te onderbreken. Ik wil echter aan de heer Van Grembergen vragen hoe het komt dat ook zijn partij nu meedoet aan het nemen van beslissingen om daarna vast te stellen dat zij niet uitvoerbaar zijn.

De heer P. Van Grembergen : U vergist zich, mijnheer Van den Broeck. Wanneer iedereen handelt volgens wet en Grondwet, wanneer men zijn verantwoordelijkheid opneemt en verder kijkt dan de dagelijkse oppositietak dan kan het niet anders dan dat het systeem functioneert.

Mag ik eens aan de vergadering vragen of onze bevolking er belang bij heeft wanneer de Vlaamse eenheidsregering, met de ingebouwde proportionaliteit, voortdurend te lijden zou hebben aan innerlijke obstructie, verdeeldheid in de besluitvorming, verdeeldheid in het optreden, onverdraagzaamheid in de machtsuitoefening, éénzijdigheid in de beleidskeuzen ? Waar ligt dan bij zulke opstelling het belang van onze bevolking ?

Al te veel zou daaruit blijken dat de Belgische ziekten nog in ergere en grovere mate worden overgeplant op de Vlaamse instellingen.

In de Volksunie wil men geloven, wil men desnoods de naïeviteit opbrengen om te zeggen dat Vlaanderen geen kopie kan zijn van de Belgische centrale staat. Als het alleen maar een Vlaamse staat wordt identisch aan het vroegere België dan hoeft het inderdaad allemaal niet.

Nu beseffen wij in de Volksunie zeer goed dat sommige hardleersers, sommige retro's sommige heimweeërs naar vroeger niet liever willen dan het failliet van de federalisering, dan ten tonele en ten aanschouwe van de hele publieke opinie aan te tonen hoe lamentabel, hoe slecht werkend, hoe groot de mikmak is.

Wij beseffen zeer goed uit welke richting deze pogingen komen maar we kunnen niet anders dan zeggen dat dit achterhoedegevechten zijn, niet dienstig aan de bevolking, niet dienstig aan het Vlaamse volk.

Voorzitter, collega's, van deze bespreking wil mijn fractie gebruik maken, zoals ik reeds zegde, om enkele lijnen naar de toekomst te trekken. Wij willen hierbij vertrekken van de eindelijk gerealiseerde federalisering van het onderwijs.

Het heeft moeite gekost, de huiver in Vlaanderen langs de kant van de vrijzinnigen moest worden overwonnen, de huiver in Wallonië langs de kant van de kerkelijken moest worden overwonnen, de honderd jaar bestaande argwaan tussen vrij en officieel onderwijs moest verder worden afgebouwd en van ideologisch conflict gebracht worden naar pragmatische zekerheid.

Maar de federalisering is er.

Namens mijn fractie kan ik niet anders dan zeggen hoe belangrijk wij dit vinden, en hoe wij hopen, hoe wij verlangen dat dit straks zeer grote Vlaamse ministerie de kerncentrale zou worden van het toekomstige Vlaanderen, in zijn optreden, in zijn beeldvorming, in zijn cultuur, in zijn inzichten.

Ons volk heeft er alle belang bij dat in Vlaanderen het onderwijs eindelijk rust vindt, herbronning, hermotivering, dat de leerkrachten op gelijk

Van Grembergen

welk niveau terug de overdragers zijn van een cultuur, van een Westerse beschaving, van een denk- en gedragspatroon dat naar boven stuw naar grotere humaniteit, dat de leerkrachten terug geloven in hun eigen zo unieke opdracht en dat ze daarom de geestelijke, intellectuele en materiële waardering krijgen.

Iedereen weet dat onze leerkrachten in het maatschappelijke patroon gedegradeerd werden, iedereen weet dat met leerkrachten in het complexe scholenstrijdgegeven ook in dezelfde netten gesold werd, de bedreiging van de werkzekerheid speelde hierbij een rol, iedereen weet dat vele schooldirecties hun leraren soms kouwelijk laten buiten staan in de moeilijke opdracht die de hunne is. Als zij moeten kiezen tussen met gezag optreden of een leerling verliezen dan kiest de directie in vele omstandigheden voor het behoud van de leerling en laat zij de leraren in de kou staan.

De programma's zijn zwaar, soms overladen, de programma's zijn technisch, soms zeer gespecialiseerd. De programma's zijn statisch, vormen heel dikwijls uitstekende vaklui maar gaan voorbij aan de humaniora.

Het Vlaams Ministerie van Onderwijs heeft voor de toekomst een zware opdracht en het is een uitdaging, een uitdaging voor de Vlaamse Regering, maar ook een uitdaging voor ons Vlaams Parlement. Wat met ons onderwijs inhoudelijk ?

Even belangrijk in de onderwijsproblematiek is het nieuwe akkoord voor het Rijksonderwijs.

Lang is het Rijksonderwijs, alhoewel materieel in de voordeligste positie, op het terrein slachtoffer geweest van de politiek op zijn smalst.

Het Rijksonderwijs had tot de jaren vijftig in Vlaanderen een uitstekende naam, wedijverde met de beste vrije instellingen, leverde kwalitatief sterk geprofileerde studenten af in de meest open geest en richting. Het werd echter vanaf de jaren zestig gekoloniseerd door de partijpolitiek, de

benoemingspolitiek en door de schoolpolitiek in het algemeen. Noch de linkerzijde, noch de rechterzijde, noch de vrijzinnigen gaan hier vrijuit. Ten gronde hoopt de Volksunie dat het nieuwe akkoord voor het Rijksonderwijs zou werken en dat het de kansen zou krijgen die het verdient.

Een tweede onmiskenbare krachtlijn, volgens mijn groep, is de economie en de tewerkstelling. Op een kleine oppervlakte moeten wij met beperkte middelen de wereldconcurrentie aankunnen en mee vooruitlopen inzake vernieuwde technologie, nieuwe produkten, nieuwe markten. Dit alles moet gebeuren in een doelbewust maatschappelijk verzoeningsmodel, tussen werknemer en werkgever, tussen de investeerder en de produktiegroep.

Men heeft in Vlaanderen in de relatie werkgever-werknemer nooit het conflict als dusdanig gezocht sedert de jaren zestig, buiten het zware mijnconflict dat in een totaal andere dimensie is gerezen.

Toch is het duidelijk dat zich op het vlak van de economie en de tewerkstelling, althans wanneer men vertrekt van de redenering – zoals wij dit doen – dat de economie in dienst staat van de mens, er zich een reuze groot probleem aandient en zal blijven aandienen.

Ik zou van de Vlaamse Regering de speciale aandacht willen vragen in verband met haar beleidskeuzes die zij na januari op het pragmatische en praktische terrein voor de ongeschoolde arbeidskrachten zal nemen. Vaak zijn deze ongeschoold door materiële omstandigheden, maar ook door het gebrek aan talent. Wat wil Vlaanderen doen voor zijn minder kansrijken ? Wat wil Vlaanderen over hebben voor de minder getalenteerden ? Hoe ver willen wij de volksolidariteit binnen Vlaanderen laten spelen ?

Wij als Volksunie kunnen geen maatschappij aanvaarden, waarin het recht van de sterkste het haalt op de wetten van de solidariteit en de broederlijkheid. Het „elk voor zichzelf” is de brutale negatie van heel onze beschaving. Wij beseffen zeer goed

dat de economie, ons industrieel apparaat, zich in de toekomst meer en meer naar de meest getalenteerden zal richten. Het kan trouwens niet anders. Maar welk beleid zal de Vlaamse Regering voeren om hier billijkheid en sociale rechtvaardigheid te laten heersen ? Zal zij de moed opbrengen tegen het egoïsme van sommigen in te gaan ?

De vierde wereld is ook in Vlaanderen een schrijnende werkelijkheid. De Volksunie wil, onze naam zegt het zelf, dat de sterksten in het volk de zwaksten dragen. En dit moet in het beleid tot uiting komen. Een duale samenleving, die zich in heel West-Europa geleidelijk manifesteert en waarvan de aanzet volop bezig is, kan de Volksunie niet aanvaarden.

Een derde krachtlijn voor ons is de kwaliteit van het leven, van het milieu, van het land. Nog niet zolang geleden werd in Gent één van onze meest bekende Vlaamse dichters gevierd, Anton van Wilderode.

U was daar als voorzitter van de Vlaamse Regering ook aanwezig. Ik ben daar ook geweest. Voor de zoveelste maal had ik de stellige zekerheid dat dichters voor een volk méér betekenen dan regeringslui en politici, meer dan bedrijfsleiders, meer dan kardinalen en koningen, meer dan de nuchtere cijferiaars van geld en goed.

Zonder de dichters was er van het huidige Vlaanderen geen sprake. Zonder de dichters bestond het verlangen naar vrijheid niet en werd het niet gevoed. Zonder de dichters was er geen ontroering, geen droom, geen land meer dat Vlaanderen heet, geen landschap, geen gevoelige aarde, geen te bespieden en met gevoelige ogen te betasten einder en hemel.

De Vlaamse Regering moet in haar beleid – en dat is de derde krachtlijn die wij als Volksunie in deze beleidsnota echt zouden willen uitgevoerd zien – zorg dragen voor dit land en voor het uiterlijke van dit land. Wij luisteren, door de omstandigheden, meer dan ooit naar Jacques Brel. Hij heeft ons indertijd om de oren gesla-

Van Grembergen

gen, maar het vlakke land is het onze. Wij hebben nu een regering in dit vlakke land en zij moet er zorg voor dragen.

Samen met onze cultuur is dat het enige wat we doorgeven en fatsoenlijk moeten doorgeven.

En de Vlaamse Ministers van Ruimtelijk Ordening, van Leefmilieu, van Verkeer, zouden er goed aan doen eerst de dichters eens te beluisteren en daarna slechts de verkavelaars, de ontwerpers, de bouwers van steen en straat.

Voorzitter, collega's, twee collega's, Paul Van Gansbeke en Walter Luyten, zullen uw aandacht vragen voor nog andere in te vullen grote beleidslijnen.

We leven, collega's, in een boeiende tijd.

Het einde van het tweede millennium is er.

De Europese Gemeenschap kent een traag, maar ondanks alles zeker groeiproces.

Vlaanderen en dus ook ons Brussel liggen in het hart van dat grote rijk, we zullen tot centrum geroepen worden en we kunnen dat centrum zijn, met Brussel als troefkaart in Vlaanderen.

Ook hier zal onze regering een efficiënt en duidelijk beleid moeten voeren, keuzes maken, financiën vrijmaken en optreden als de gastheerregering voor al de Europese Regio's.

En onvermijdelijk worden we dan geconfronteerd met de dringende noodzaak om internationaal te kunnen optreden, om internationaalrechtelijk te kunnen optreden en ons aan de wereld te laten zien.

Het is de vierde grote uitdaging, voor ons allen

Voorzitter, collega's, tot slot dit. De staatsvorming is niet af. De staatsvorming kan voor ons niet af zijn.

Vlaanderen kan meer aan en wil meer. Zo werd onder meer de sociale

zekerheid nog niet gefederaliseerd. Maar afgezien daarvan is het logisch waar enerzijds het politieke Europa groeit, anderzijds het centrale Belgisch staatsgegeven slinkt. Eens zullen dus alleen Vlaanderen en Wallonië in het verenigd Europa overblijven.

De **beer A. Denys** : Ik vind hiervan niets terug in de Regeringsverklaring.

De **heer P. Van Grembergen** : Dit is de logische lijn der dingen, bekeken in generaties en op lange termijn.

De Volksunie wil daarvan verder de motor zijn, mede-invuller van de rechtvaardigheid voor allen van ons eigen volk, mede-invuller van rechtvaardigheid voor de vele volkeren in Europa, mede-invuller van rechtvaardigheid op wereldvlak, zonder onderscheid van rangen, standen, kleuren. Zonder onderscheid ook van volk of ras, omdat wij uitgaan van de centrale humanitaire basisidee geënt op de grote rijkdom van de innerlijk menselijkheid waarbij de verscheidenheid een gave is en een geschenk en waarbij het behoud van de verscheidenheid een opdracht en een keuze is en waarbij niemand hoeft opzij te staan of uitgesloten is of zoals de dichter van Wilderode schreef : „De wereld die wij willen is een Vlaanderen verlost van verlei onvrijheid en bevoogding , een vaderhuis voor vele kinderen. De wereld die wij willen is Europa, uit zoveel eeuwen ongeduld verzameld en toegezegd aan al diegenen die geen wanhoop kennen maar vechten voor de vrijheid”. (**Applaus bij de VU, CVP en SP**)

De, **Voorzitter** : De heer Gryp heeft het woord.

De **heer E. Gryp (op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, in de Regeringsverklaring van de Vlaamse Executieve, welke wij gisteren mochten aanhoren, komt achtmaal het woord „samenwerking” en viermaal het woord „overleg” voor, doch deze worden zevenmaal geconfronteerd met het woord „autonomie”. Het samengaan van deze tegenstrijdige begrippen welke symptomatisch zijn

voor het soort pseudo-federalisme, waarmee men bezig is ons op te zadelen voor de komende decennia, dreigt fatale gevolgen te hebben op het domein dat voor ons ecologisten van' levensbelang is, met name het leefmilieu.

Net vóór de bespreking en de goedkeuring van het ontwerp van wet tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen in augustus laatstleden, waarbij de exclusieve bevoegdheid inzake leefmilieu naar de Gewesten werd overgeheveld in de eerste fase van de aan gang zijnde grondwetsherziening, kwam België op een weinig benijdenswaardige wijze in het nieuws wegens het niet-naleven van onze internationale verbintenissen, in casu het verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap. In een brief aan Staatssecretaris Miet Smet, werd de Belgische Regering eraan herinnerd dat het Europese Hof van Justitie reeds tot driemaal toe de Belgische Staat veroordeeld heeft voor het niet omzetten in de nationale wetgeving van een aantal belangrijke milieu-richtlijnen die allen minstens tien jaar oud zijn.

EG-commissaris Clayton Davis voegde eraan toe dat deze situatie, indien ze nog langer aansleept, de rechtsorde van de gemeenschap in gevaar brengt. In haar reactie erkende staatssecretaris Smet weliswaar deze ongunstige situatie, maar ze verklaarde dit aan de hand van de bevoegdheidsverdeling die sinds 1980 van kracht is, en waardoor de Gewesten voor deze materie bevoegd zijn. Zij voegde eraan toe dat alleen de Gewesten de nodige reglementaire bepalingen kunnen uitvaardigen om aan deze richtlijnen uitvoering te geven. Artikel 189 van het EG-verdrag dat van toepassing is voor de naleving van de Europese richtlijnen stelt : „Een richtlijn is verbindend ten aanzien van het te bereiken resultaat voor elke lidstaat waarvoor zij bestemd is, doch aan de nationale instanties wordt de bevoegdheid gelaten vorm en middelen te kiezen.” Het is dus duidelijk dat men er zich niet vanaf kan maken door te stellen dat de Gewesten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de milieu-richtlijnen.

QYP

De verantwoordelijkheid is en blijft een zaak van de lidstaat, ongeacht zijn structuur of staatsvorm.

Ter illustratie enkele overwegingen welke naar aanleiding van talrijke arresten door het Hof van Justitie geformuleerd werden. „Een lidstaat mag zich ter rechtvaardiging van de niet-nakoming van verplichtingen en termijnen, welke in communautaire richtlijnen besloten liggen, niet beroepen op moeilijkheden van interne aard, dan wel op bepalingen van zijn nationale rechtsorde, zelfs al betreft het constitutionele bepalingen”.

Een lidstaat kan zich niet ten exceptieve beroepen op nationale bepalingen, praktijken of situaties om de niet-nakoming vanuit gemeenschapsrichtlijnen voortvloeiende verplichtingen of termijnen te rechtvaardigen. De lidstaten kunnen zich niet beroepen op moeilijkheden van interne en politieke aard om hun falen te verantwoorden. Politieke opportuniteit van de uitvoering, gebrekkige coördinatie tussen ministeriële departementen, trage parlementaire procedures, zelfs regeringscrisisen vermogen het Hof van Justitie niet tot enig begrip over te halen. Ook ten opzichte van moeilijkheden die verband houden met de interne staatsstructuur van een lidstaat aanvaardt het Hof geen rechtvaardiging voor de niet-uitvoering van een richtlijn binnen de vastgelegde termijn.

Het past hier even stil te staan bij de grote problemen die volgen uit de zeer ingewikkelde Belgische staats-hervorming. Geen enkele staat kan de nieuwe, interne verdeling van bevoegdheden als argument aanvoeren om zich aan de toepassing van het internationaal recht te onttrekken. In ieder geval blijven de lidstaten verantwoordelijk voor de correcte uitvoering en naleving van de communautaire verplichtingen, waar ook de verantwoordelijkheden voor de uitvoering van deze verplichtingen mogen liggen.

Het standpunt van de Belgische Regering kan onmogelijk gevolgd worden want dit zou betekenen dat België omwille van zijn institutionele

structuur de haar opgelegde Europese verplichtingen niet dient na te komen. Er werd reeds benadrukt dat dergelijke argumentatie geen enkele kans maakt bij het Hof van Justitie. Dit Hof heeft op 2 februari 1982 in niet minder dan zes arresten over de niet-naleving van de in milieुरichtlijnen gestelde termijn het door de Belgische Regering ingeroepen verweer op grond van de staats-hervorming van de hand gewezen. De staats-hervorming kan het gebrek aan uitvoering van de milieुरichtlijnen wel verklaren maar niet rechtvaardigen.

Het probleem van de al dan niet naleving van de Europese richtlijnen is dus hoofdzakelijk een kwestie van afdwingbaarheid door de lidstaat ten opzichte van zijn deelgebieden. In het Regeerakkoord van 10 mei 1988 staat inzake de bevoegdheden die aan de Gewesten zullen worden toegewezen dat het gaat om de algemene en sectoriële normen betreffende de bescherming van het leefmilieu en de lozingsvoorwaarden voor het afvalwater en dat deze bevoegdheid exclusief is indien er Europese normen zijn uitgevaardigd. Er wordt evenwel een uiterst belangrijke zin aan toegevoegd: „Tegelijkertijd zal een regeling worden getroffen voor het probleem van de afdwingbaarheid van de Europese richtlijnen ten aanzien van Gewesten en Gemeenschappen.”

Vandaag stellen wij vast dat nog steeds geen enkele afdwingbaarheidsregeling bestaat want in plaats van tegelijkertijd met de toewijzing aan de Gewesten van de normeringsbevoegdheid de afdwingbaarheid van de Europese richtlijnen te verzekeren, staat enkel in de memorie van toelichting van het goedgekeurd ontwerp: „Het probleem van de afdwingbaarheid van Europese normen ten aanzien van de Gemeenschappen en Gewesten zal geregeld worden in de volgende fase”, zonder te verduidelijken hoe dit zal gebeuren. De bepalingen van artikel 4 zullen slechts in werking treden vanaf 1 januari 1989 zodat, theoretisch althans, het afdwingbaarheidsprobleem tijdig geregeld zou zijn dank zij de tweede fase van de Grondwets-hervorming dit najaar.

Tijdens de openbare bespreking van dit ontwerp in de Kamer heeft de verslaggever gezegd dat er wordt gedacht aan een evocatierecht door de nationale overheid en een indeplaatsstelling van de in gebreke blijvende overheid door de nationale overheid.

Dit standpunt werd trouwens bijgetreden door Staatssecretaris Smet in haar toelichting bij de begroting van Volksgezondheid en Leefmilieu voor 1988.

Als men echter de weerstand kent in bepaalde middelen van de meerderheid tegen alles wat zou kunnen neerkomen op een zogenaamde inmeniging van de centrale overheid in de aangelegenheden van de autonome deelstaten, wordt de beloofde regeling op zijn minst problematisch wat haar doeltreffendheid betreft.

Zolang de normatieve bevoegdheid aan het nationaal niveau toegewezen bleef, kon men zich nog gedeeltelijk redden voor die richtlijnen welke kunnen worden vertaald in aan de richtlijn aangepaste nationale normen. Nu echter wordt, door de toewijzing van de exclusieve bevoegdheid inzake leefmilieu aan de Gewesten, een erg delicate situatie gecreëerd ten aanzien van het Europees milieurecht.

Bij de staats-hervorming van 1980 en blijkbaar nu nog, werd en wordt het Belgisch lidmaatschap van de Europese Gemeenschap sterk verwaarloosd. Het wordt de hoogste tijd dat hierin verandering komt en dat het Europees bewustzijn de bovenhand haalt op onze communautaire twisten. Voor de Groenen is geen federalisering van dit land zinvol indien zij niet wordt opgebouwd in functie van een zo spoedig mogelijk tot stand komen van een Europese politieke unie. Het is niet met een inflatie van ministerposten met Europese bevoegdheden dat men hieraan zal verhelpen zolang de politieke wil voor een Europese eenmaking onbestaan-de blijft.

Een fundamenteel probleem van de federale staats-hervorming waaraan niet kan worden voorbijgegaan, is de interne uitvoering van het internationaal recht.

Gryp

In tegenstelling hiermee heeft men er zich op het vlak van het leefmilieu toe beperkt aan de centrale overheid de bevoegdheid om op te treden te ontnemen zonder haar, zoals in de meerderheid van de federale staten het geval is, de aangewezen juridische instrumenten te bezorgen om de weerstand van de samenstellende delen te overwinnen. Nochtans zijn bij andere federale staten er voldoende voorbeelden van mogelijkheden om dit probleem op te lossen. In ieder geval is het niet met overlegstructuren, die dan nog bij consensus moeten beslissen, dat een oplossing zal worden gevonden.

De in de plaatsstelling kan hier een oplossing brengen, voor zover de Staat zich slechts kan substitueren aan het Gewest, na goedkeuring, door een nieuwe Senaat waarin Gewesten en Sub-gewesten vertegenwoordigd zijn, van een door de nationale Regering ingediend ontwerp van wet ter zake.

In antwoord op mijn betoog over dit cruciaal juridisch probleem bij de be-

spreking van dit ontwerp in de Senaat, was Minister Moureaux trouwens slechts op twee punten overduidelijk, met name dat in de geest van de huidige staatshervorming alles wat naar enige vorm van hiërarchie der normen ruikt, onaanvaardbaar is en dat nog steeds geen regeling werd uitgewerkt. Dit voorspelt weinig goeds voor de toekomstige uitvoering van de Europese milieurichtlijnen en bevestigt dat men enkel aanstuurt op een confederatie van twee nieuwe ge-centraliseerde autonome Staten. De heer Van Grembergen heeft daarnet deze vrees uitgesproken maar ik heb er de zekerheid over.

Deze geestesgesteldheid werd onlangs uiterst treffend geïllustreerd in een Vrije Tribune van het dagblad De Standaard van de hand van een eminent vertegenwoordiger uit de Volksuniefamilie, met name Bob Van Haverbeke, welke aandringt op een snellere uitvoering van de geplande staatshervorming.

Wij citeren letterlijk : „Enerzijds stellen wij vast dat een groot deel van de Vlaamse bevolking geen directe nood meer voelt aan een eigen staatsstructuur.. . Anderzijds moeten ze beseffen dat we in tijdnood komen met het zicht op 1992. Want met de internationale richtlijnen krijgt de unitaire Belgische Staat een zware bondgenoot aan Europa. Vlaanderen zal dan niet alleen met het Belgische establishment maar ook met de Europese Gemeenschap moeten onderhandelen voor zijn bevoegdheidsuitbreiding. We moeten dus vóór 1992 klaar zijn, en dat is heus niet meer ver af.” Duidelijker kan het niet.

Internationale verdragen en Europese richtlijnen zijn voor de Vlaamse nationalistes blijkbaar een blok aan het been. Ik wil hier onmiddellijk aan toevoegen dat het bij ons Groenen helemaal niet gaat om Belgisch unitarisme, maar wel om onze grote bezorgdheid om de bescherming van het leefmilieu dat wegens de grensoverschrijdende kenmerken van de vervuiling niet anders kan dan internationaal aangepakt worden en vandaar een duidelijke afdwingbaarheid van de internationale verbintenissen en Europese richtlijnen nodig maakt.

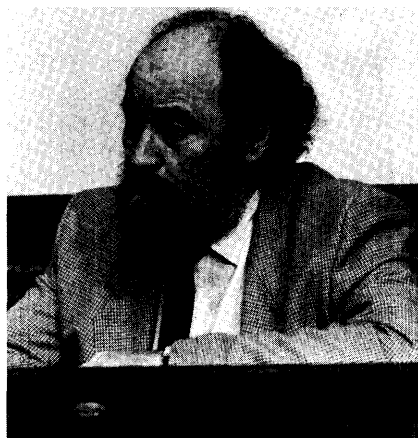
Graag vernam ik van de Voorzitter van de Executieve wat de Executieve hieraan wil doen. De afwezigheid van de juridische afdwingbaarheid bij de huidige staatshervorming zal bijna onvermijdelijk leiden tot chaotische en uitzichtloze conflictsituaties die onmogelijk met overlegstructuren op te lossen zullen zijn. Als het de bedoeling was om op een handige manier aan de naleving van de Europese milieunormen te ontsnappen, dan is men daar wonderwel in geslaagd. Er wachten dit land nog vele veroordelingen door het Europese Hof, waar onze deelstaten zich echter niet om zullen bekommeren. Aan dit soort federalisme hebben de Groenen als integraal basisdemocratische federalisten geen boodschap.

De spreekwoordelijke laksheid waarmee de opeenvolgende Vlaamse milieuministers steeds weer de belangen van de economische en industriële machthebbers boven de ecologische belangen hebben gesteld, bij de naleving van de milieuwetgeving zal nu nog verder kunnen worden opgedreven.

De verwaarlozing van het milieubeleid kwam ook tot uiting bij de bevoegdheidsverdeling binnen de Executieve zelf, waar deze uitzonderlijk belangrijke bevoegdheid pas na toekenning van alle andere bevoegdheden werd uitgeloot en toegekend aan de Gemeenschapsminister die nog niets gekregen had.

Bij dit lamentabel ruilingsspektakel heeft de ervaring en de geschiktheid van de titularis geen enkele rol gespeeld. Het troebele nietszeggende zinnetje dat in de regeringsverklaring aan de materie leefmilieu gewijd wordt, is trouwens symptomatisch voor deze geestesgesteldheid.

Het internationaal milieurecht wordt op flagrante wijze ondermijnd. De inflatie van overlegstructuren kan hier niets aan verhelpen, want de drang naar onaantastbare autonomie zal steeds sterker blijken te zijn dan de mooie intenties voor samenwerking. Diplomatieke relaties kunnen nooit rechtszekerheid waarborgen. Zij kunnen enkel de verdere uitholling van de democratie bewerkstelligen.
(Applaus bij AGALE V)

Een fundamenteel probleem van de federale staatshervorming, zo opperde de heer E. Gryp (AGALEV), is de interne uitvoering van het internationaal recht

De Voorzitter : De heer Annemans heeft het woord.

De heer G. Annemans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, geachte collega's, als ik ooit dubbel zo oud zal zijn als nu en nog in goede staat dan zal ik aan mijn kleinkinderen hopelijk allerlei historische momenten kunnen beschrijven die hun grootvader van nabij zal hebben meegemaakt. Maar dat ontstaan van het nieuwe België in 1988 zal daar niet bij zijn.

Wat hier gisteren en vandaag is gebeurd, wat hier morgen staat te gebeuren is een politiek fait divers, iets waarvoor de Vlaming niet alleen zijn slaap niet laat maar veel meer nog, iets waarop de Vlaming spuwt.

Misschien zal ik de gelukkige grootvader zijn van een kritisch ingesteld kleinkind – zoals dat tegenwoordig in de mode is – dat in de archieven duikt en er uw regeringsverklaring gaat uithalen om mij ervan te overtuigen dat het wel een historisch moment moet geweest zijn. Immers, was dit niet de start van het autonome Vlaanderen met wezenlijke, ruime bevoegdheden zoals het heet en had de heer Wilfried Martens niet gezegd dat hij zijn jeugdroom realiseerde en had niet Hugo Schiltz daaraan toegevoegd dat dit nieuwe België lang mocht leven ?

Was de regeringsverklaring van de heer Gaston Geens niet een soort van „Declaration of Independance”, een plechtig moment, een moment waarop eens en voor goed het Vlaamse probleem en de Belgische kwestie geregeld werden en werd niet Vlaanderen met een goddelijke en zelfs koninklijke zucht in de stroom der volkeren en in een baan naar een schitterende toekomst geblazen ? Dan zal ik tot mijn kleinkind zeggen dat hij de regeringsverklaring van de heer Geens moet lezen op bladzijde één.

Daar staat de magistrale inleiding, de preambule, van dit onafhankelijkheidshandvest. Ik vraag hem het luidop te lezen opdat iedereen kan horen of het al dan niet een plechtig moment was die achtste november 1988. Daar zal dan weerklinken dat deze

regering werd opgericht ingevolge de wet van die datum en artikel zoveel van de volgende wet zoals gewijzigd bij de wet van die datum.

Alle gekheid op een stokje, ik zei daarnet dat de bevolking spuwt op wat hier gebeurt. De bevolking verwacht de politiek zoals hij hier wordt bedreven. Leg het maar eens uit aan de bevolking dat namens een propere democratie en namens een nieuwe politieke cultuur en namens het zindelijk omgaan met de Vlaamse macht, al de grote partijen in de regering kruipen om er in de eerste plaats kabinetten en dure auto's te installeren zonder een duidelijk zicht op wat er te doen is en alleszins zonder centen.

De bevolking weet en voelt zeer goed, dames en heren, dat die grote partijen in de Vlaamse regering kruipen om er in te zitten ongeacht of ze mekaar kunnen luchten. Leg het aan de bevolking maar eens uit dat vanop de banken van deze Raad, parlementsleden hebben zitten schelden en roepen naar hun eigenste Eerste Minister en dat partijen in één regering, hier hebben zitten, staan en liggen schelden naar elkaar. Leg het aan de bevolking maar eens uit dat dit alles het gevolg is van de eisen die de SP en de VU stelden, de inbraak en de chantage die zij pleegden, niet omwille van een Vlaamse meerderheid die moest gevonden worden, maar omwille van hun afperserspositie in een Belgische regering die alleen maar dankzij een overwinning van een Waalse socialistische partij is kunnen ontstaan.

De Vlaamse bevolking weet zeer goed en voelt zeer goed dat dit suffe spektakel, dit amechtig gestrompel richting de Vlaamse kabinetten, deze schaamtevertoning van Vlaamse onderdanigheid aan de Belgische compromissen, gevestigd is op schandelijke Vlaamse nederlagen. Heel uw nieuwe België, heel uw Vlaamse Regering is het produkt van het verraad. Het verraad aan het idee van de overgangsfaciliteiten die nu vergrendeld worden. Het verraad dat Brussel buiten de Vlaamse grenzen heeft gelegd. Het verraad dat ons verder gevangen houdt in een systeem dat 260 miljard

frank in Vlaanderen verdiende centen, in Vlaanderen opgebrachte energie, doorsluis naar een ander volk, dat met succes de Belgische structuren aanwendt om Vlaanderen in die slavenpositie gevangen te houden. Het is het verraad van de zoveelste Belgische staatsvorming waarin Vlaanderen als in een wolfjazer is getrapt.

Ik citeer hier met genoeggen de eminente publicist Mark Grammens die in zijn tijdschrift „journaal” sinds het ontstaan van de staatsvorming mee aan de spits van de verzetsbeweging staat, een verzetsbeweging die men niet meer op de IJzerbedevaart moet gaan zoeken waar ze met succes door de Volksunie is stilgelegd maar die men bij de Vlaamse bevolking zelf en gelukkig ook in de stembus moet gaan zoeken : „Voor de thans aan de gang zijnde staatsvorming loopt niemand warm, ook velen niet die ooit geloofd hebben in de enig zaligmakende kracht van het federalisme. Zij zien nu waar dit toe leidt, en zij zijn niet blij met wat ze zien.

Vooraf in Vlaanderen is de ontgoocheling zeer groot – hetgeen mede de zware verkiezingsnederlaag van de federalistische partij op 9 oktober heeft veroorzaakt – omdat tot hertoe nog niemand van de federalistische woordvoerders en voormannen een antwoord heeft willen en kunnen geven op de toch vrij eenvoudige vraag waarom Vlaanderen, en Vlaanderen alleen, een prijs moet betalen voor dit fameuze federalisme en dus bij elke federalistische vooruitgang een stukje van zijn rechten in het randgebied verspeelt.

Deze koppeling van federalisme aan Vlaamse, en namelijk uitsluitend Vlaamse, toegevingen maakt het hele federalistische streven tot een zuivere Belgische aangelegenheid waar de Vlaamse beweging ver buiten staat. Niet voor niets is thans het Belgische hof de grote pleitbezorger van dit federalisme, zoals het tien jaar geleden ook het hof was dat als laatste poogde „Egmont” te redden. Ook als het dan gaat om een „staatsvorming” – zoals het woord het reeds zegt : iets toch van enig belang en op duurzaamheid gericht – wordt alles wat

Annemans

wellicht nobel had kunnen zijn en de moeite had kunnen lonen tot voorwerp gemaakt van gesjacher en gesjoemel, en wij zijn met z'n allen gesjochten. Neem nu weer dit. Waarom moest de Vlaamse Executieve met twee portefeuilles worden uitgebreid ? Niet omdat deze mini-regering ineens het werk niet meer aankon (geen enkele Duitse deelstaat, geen enkel Zwitsers kanton, met nochtans veel ruimere bevoegdheden dan de Vlaamse Executieve, bezit zoveel ministers als Vlaanderen) maar omdat Volksunie en Socialistische Partij ook hun deel van de koek moesten hebben.

Minister G. Geens : Mijnheer Annemans, mag ik u doen opmerken dat er heel wat meer zijn in de Duitse deelstaten.

De heer G. Annemans : Men ziet dus hoe dit in zijn werk gaat. Er zijn verkiezingen. Die worden in Wallonië virtueel gewonnen door de burgemeester van Voeren, Happart, want daar komt het toch op neer. Om die reden moet de Waalse Parti Socialiste deel uitmaken van de Regering en wordt, op socialistisch initiatief en met de steun van het ACV de liberale PRL-PVV uit de regering verwijderd.

Als aanhangsel en om een grondwetgevende tweederde meerderheid in het Parlement te bezitten wordt de Volksunie aan de regeringswagen toegevoegd. Gevolg hiervan : in Vlaanderen, waar de uittreedende coalitie CVP-PVV het status quo behield, moeten nu ook in de Vlaamse Regering socialisten en Volksunie worden opgenomen. Door deze eis te stellen tonen onze Vlaamse „federalisten” onweerlegbaar aan dat het hun in wezen niet om federalisme te doen is, want in alle federale regimes is het gebruikelijk dat de politieke meerderheid in deelstaten verschilt van de nationale coalitiemeerderheid. Alleen bij ons niet, en de reden is dat zelfs de federalisten geen federalisme nastreven, maar het federalisme alleen zien als een middel tot het veroveren van posities, jobs for the jobs, jobs for the boys. En aange-

zien het dat is, en alleen maar dat, kan federalisme geen bezieling oproepen bij de Vlaamse bevolking. Het werd en wordt tot stand gebracht niet door staatslieden, maar door mannen van de wandelgangen, de sjacheraars en de sjoemelaars met geen andere belangstelling dan de te verdelen ambten. ” Einde citaat.

Leden van de Vlaamse Raad, het Vlaams Blok is ei zo na de enige oppositiepartij van deze Hoge Vergadering. Wij zijn het, die hier het schaamlapje van democratie moeten ophouden. Wij zijn het die hier in deze Raad, in dit Vlaamse Parlement, onze vrije stem kunnen en zullen laten horen. Al de rest zit verscholen in een duister compromis, een combine, een duister arrangement dat tot cynische, Kafkaïaanse vaststellingen leidt. Ik hoor bijvoorbeeld van de heer Geens dat „onze partners de integriteit van ons grondgebied ten volle gaan moeten eerbiedigen.” Hoe is het om vredeswil mogelijk ? Uzelf, heren van de Belgische meerderheid, hebt met het stomweg indrukken van groene stemknopjes een hele zomer lang, het Vlaamse grondgebied weggegeven.

Hoe kan men anders de bevoegdheden van het gouverneurscollege uitleggen ; wat anders is de vergrendeling van de faciliteiten, wat anders de aantasting van het grondgebied dan het stemrecht van de Voerenaars in Luik ; wat anders dan een verlies van Vlaams grondgebied is het cadeau dat u aan de Franstaligen hebt gedaan door hen een autonoom Brussel in de schoot te werpen ?

De Vlaamse macht hebt u weggegeven. Wat anders is het ons ontnemen van de mogelijkheid nog ooit de dotaties af te schaffen ? Wat anders is het ons ontnemen van de mogelijkheid om op ieder moment en met een eenvoudige meerderheid een eigen fiscaliteit op te zetten ? U zelf hebt de Vlaamse grond en macht aangetast.

In het vooruitzicht van een zich verenigend, **federerend** Europa, moeten wij ons als Vlamingen geen **begoochelingen** maken over de enorme zuigkracht die de ons omringende

Franse, Duitse en Engelse cultuur en economie op ons zullen uitoefenen. De golfslag van dit Europa zal ons overspoelen, terwijl wij, „vaderlands” verankers aan de francophonie, niet eens de krachtige zwembewegingen kunnen maken om ons als volk drijvende te houden.

Wij zullen, als Vlaams volk, de geestelijke annexatie niet ontlopen indien wij pour la Belgique une et indivisible ons de weg laten afsnijden naar de wording van een Staat, een Staat die zich, uit levensbehoud, kan richten naar de natuurlijke, grotere en meer weerbare entiteit van de Nederlanden. Dat het reeds nu in omgekeerde richting gaat, wordt vermakelijk geïllustreerd door een premier die zich in Parijs discreet aan een rafale gaat blootstellen... en een vicepremier die wordt uitgestuurd om in Nederland „Lang leve België” te roepen.

Dat Walen, Bruxellois, en zelfs het nooit verdwenen ras van de bourgeoisie flamande, met gerust gemoed onze Europese verstikkingsdood zitten af te wachten, mag en moet niemand hen kwalijk nemen : zijzelf zullen, ondertussen rustend op het gespreide bedje van „de solidariteit tussen de Gemeenschappen”, zich thuis voelen in het expanderende Franse hinterland en rustig uitkijken naar het voor ons fatale „fait irréversible”.

Als geruststelling en verdovingsmiddel tegen deze sluipende ondergang van een volk dat vrij hard kunnen zijn, worden met bombarie en euforie „onze economische slagkracht”, het visioen van Flanders Technology, de cultuurautonomie en het federalisme-met-bevoegdheden-zonder-geld aangezueld. Niet veel méér ‘dan een damesparasol tegen een stormwind : razend modieus, maar o zo zonder beschutting.

De idee van het separatisme luidt nuchter de alarmklok : indien wij niet ontwaken uit de gevaarlijke hallucinatie van het Belgisch federalisme, zal Vlaanderen het lot wachten dat **Huizinga** voor een stervende cultuur beschrijft als weliswaar „de machines nog draaiend en de vlaggen nog wapperend ... maar de geest geweken.” (*Applaus*)

De Voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, waarde collega's, onze fractieleider heeft de algemene ingesteldheid van onze groep vertolkt. Sta mij toe enkele bijkomende bemerkingen te maken bij deze Regeeringsverklaring. Ik zou het willen houden bij dit document, want allereerste uitspraken en meningen die buiten dit document om zijn gegeven, zijn alleen in verband met de informatieverschaffing interessant.

In dit document wordt nogal wat gezegd over samenwerking. Over de samenwerking met de Centrale Overheid stelt men dat de bevoegdheidsverdeling correct moet worden toegepast. Dat is uiteraard niet nieuw. Dat hebben wij nog gehoord. Ik kan alleen maar de hoop uitspreken dat vooral de hangende dossiers waarbij de Executieve een standpunt heeft ingenomen op een duidelijke en zoals initieel bedoelde manier worden afgewerkt. Ik denk aan verschillende dossiers, maar ik vernoem hier alleen het dossier Luik, schoolvoorbeeld van de manier waarop een bevoegdheidsverdeling correct moet worden toegepast.

Nog in verband met de concrete samenwerking hebt u op bladzijde drie een nogal concrete toezegging gedaan. Ik citeer : „Inzake onze houding tot de centrale overheid zullen wij aan onze overlegpartners uit de andere Executieve een voorstel overmaken ten einde in een opbouwende geest de betrekkingen tussen Staat en deelstaten uit te bouwen”. Dit is concreet en ook duidelijk, maar het vergt uiteraard enige uitleg en die zou ik graag van de Voorzitter van de Executieve bekomen.

Nog steeds wat die samenwerking betreft wordt nu plots gezegd dat wij zeer spoedig tot een samenwerkingsovereenkomst met de Franstaligen moeten komen.

Mijnheer de Voorzitter van de Executieve, ik heb meermaals horen zeggen dat het op dit ogenblik onmogelijk is een verdrag te sluiten met de Franstaligen omdat zij op het vlak

van de integriteit van ons grondgebied echt niet tegemoet komen aan datgene waarvoor wij staan.

Nu schijnt zelfs de integriteit van het grondgebied geen voorwaarde meer te zijn om dit verdrag te sluiten. Ik verbaas mij daarover. Ik geloof dat u er mij zeker niet van zal verdenken de idee van de samenwerking ongenegen te zijn. Integendeel. Enkele maanden geleden heb ik hier gepleit om te komen tot een beperkte samenwerkingsovereenkomst tussen instellingen die de andere taal in een andere Gemeenschap propageren. Op dat punt kan ik dus geenszins verdacht zijn. Ik meen evenwel dat ik u mag vragen ter zake niet van een te grote naïviteit te getuigen.

Minister G. Geens : U heeft mij verkeerd begrepen.

De heer H. Suykerbuyk : Ik heb het niet alleen begrepen, maar zovele malen gehoord : „Op voorwaarde van...”. Thans constateer ik dat men daar geen voorwaarde van maakt. Dat was de reden van mijn opmerking. Ik vraag u niet af te stappen van de idee dat de samenwerking op een positieve manier moet gebeuren. Daarmee is uiteraard iedereen het eens. Ik vraag u alleen voorzichtig te zijn.

Ik heb hier enkele maanden geleden ook het feit aangeklaagd dat de toenmalige Voorzitter van de Franstalige Gemeenschapsexecutieve een soort service-dienst heeft ingericht ten voordele van de Franstaligen in het randgebied. Ik weet niet of dit punt ooit voor discussie aan het Overlegcomité is overgemaakt. **(Positief gebaar van Voorzitter Geens)** In ieder geval zijn dit zaken waaruit blijkt dat men gelijk heeft te vragen naar samenwerking die gebaseerd is op vertrouwen.

Tevens pleit ik ervoor de realiteit te zien zoals zij is en, vooral in onze verhouding tot de centrale Staat, blijf te geven van wat ik zou durven noemen „een gezond wantrouwen”.

Dit gezond wantrouwen, geachte collega's, heeft niets te maken met een bekrompen negativisme, integendeel. Ik citeer een gewezen staats-

man, de heer Churchill, die zei : terwijl de enen aan het zwemmen zijn lopen de anderen met hun kleren weg”. Zo was het in publieke zaken en zo zal het ook vandaag zijn. Ik geloof dat de paragraaf in verband met samenwerking op dat punt iets te naïef is en wil u daarvoor waarschuwen.

Anderzijds neemt u een belangrijke optie wanneer u zegt dat binnen de Belgische Staat de solidariteit via de sociale zekerheid moet verlopen. Dit houdt in dat men de sociale zekerheid niet wil ontduubelen, maar nationaal wil houden mits correcte uitvoering van de nationale wetgeving. Dat is een fundamentele, belangrijke en duidelijke optie. Zij is ook belangrijk wat de gevolgen ervan betreft, want zodoende tracht u de zogenaamde miljardentransfert in de zin van een oneigenlijke solidariteit te verminderen. U zegt dat u daarop nauwkeurig zal toezien. Daar ben ik het uiteraard volledig mee eens, maar ik vrees dat dat niet genoeg is.

U hebt reeds gezegd dat u een concreet voorstel van samenwerking zal doen. Welnu, mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Vice-Premier, nu u toch voorstelt het overleg op een nieuwe leest te schoeien, zou ik u suggereren een soort mechanisme van controle, van waarneming en opvolging in die samenwerking in te bouwen. Het is vrij gemakkelijk en enigszins vrijblijvend te zeggen dat u daarop nauwkeurig zal toezien. Als dit probleem fundamenteel is — en het is fundamenteel — geloof ik dat het niet slecht zou zijn dat u via het overlegcomité tot een soort afdwingbaarheidmechanisme zou komen zodat men die oneigenlijke solidariteit kan doen ophouden.

Op Europees vlak stelt u terecht dat de Vlaamse betrokkenheid bij de Europese besluitvorming volle inhoud moet krijgen, uiteraard mits het naleven van de communautaire stelregels. Dit vraagt enige toelichting, want de betrokkenheid van de Gewesten bij het buitenlands beleid moet maximaal zijn. Dat hebben wij allen al jaren gezegd, maar op dit moment is u niet in de mogelijkheid om het fundamenteel anders te doen.

Suykerbuyk

Daarvoor zal u moeten wachten tot het uitwerken van een volgende fase in de staatshervorming. Ondertussen zal u alleen kunnen werken met zeer concrete stappen.

Ook in deze materie heb ik reeds herhaalde malen uw aandacht gevraagd voor die betrokkenheid, maar eerlijk gezegd, men informeert ons daar te weinig over. Ik mag misschien een onderscheid maken tussen hetgeen men ons zegt en hetgeen men ook goed doet — zoals het Erasmus-project — maar op bepaalde gebieden worden wij te weinig geïnformeerd. Het zou misschien nuttig zijn indien men ter zake duidelijker kon zijn.

Men kan natuurlijk niet wachten tot de volgende fase achter de rug is ; 1992 nadert met rasse schreden en men moet ernstig werk maken van die volle betrokkenheid, waar ik volledig achter sta.

Ik onderschrijf zonder reserve de passus op bladzijde 5, waar u zegt : „De financiële middelen moeten in hun geheel worden beschouwd zodat de prioriteiten vanuit een globaal beleid kunnen worden bepaald”. U zegt dat naar aanleiding van het feit dat u het toekomstig beleid nog niet kunt uittekenen. Dat is uiterst belangrijk omdat het verkeerd zou zijn dat men de middelen als het ware zou „clicheren” zoals ze nu nationaal bestaan en dat u, in de mate dat men nationale middelen heeft, deze zou overbrengen naar de Gemeenschappen en Gewesten. Maar, ze overbrengen met dezelfde proporties zoals ze nu bestaan zou betekenen dat men de kans om een eigen beleid met eigen accenten te voeren, zou laten liggen. Daarom vind ik deze passus enorm belangrijk en onderschrijf ik hem zonder enige reserve. Ik wens eraan toe te voegen dat men ook van de overdracht van de middelen die men nodig heeft om tot keuzen te komen — want dat is toch de essentie van het beleid — , zo vlug mogelijk werk moet maken.

Nog een kleine opmerking misschien. U verklaart, en dat vinden we in alle nationale en gewestelijke regeringsverklaringen, dat de voogdij over de

lokale besturen zal worden versoepeld. Wie zou dat niet goed vinden ? U hebt daarstraks bij de uiteenzetting van onze fractievoorzitter met een korte en krachtige „ja” bevestigd, dat u dat inderdaad zou doen. De Minister die de voogdij heeft, is niet aanwezig, dus richt ik mij tot de Voorzitter van de Vlaamse Executieve. Sta mij toe, mijnheer de Voorzitter, erop te wijzen dat men nu eenmaal al veel kansen op het gebied van de uitoefening van de voogdij onbenut heeft gelaten.

Mag ik misschien in dit verband heel even een zeer actueel probleem aanhalen, namelijk dat van de politie ? Het is niet omdat de politionele taken tot de nationale bevoegdheid behoren, dat de regionale voogdij hier kan spelen. De nationale Minister van Binnenlandse Zaken heeft immers terecht gezegd dat dit een gemeentelijke aangelegenheid is. Ik heb daarover meerdere vragen gesteld en voldoende informatie en standpunten van de vorige voorzitters die met deze voogdij belast waren, ontvangen, maar nog niet van de huidige.

Ik heb op basis daarvan vastgesteld dat men ook op Vlaams gebied de gemeenten in een keurslijf wringt en dat gemeenten die een beleid willen voeren, ook met pecuniaire gevolgen, door de voogdij helemaal niet worden gediend. Eigenlijk doet men met de voogdij op regionaal vlak hetzelfde als op nationaal vlak. In de lijn van wat collega Van Grembergen heeft opgemerkt, zeg ik dat als er geen verschil is of zou kunnen ontstaan, het dan niet hoeft. Dat is ook wat hij heeft gezegd. Ik kan hem hierin volkomen bijtreden en ik vind een aanknopingspunt om u op het volgende te wijzen. Met de voogdij — en dan spreek ik nog niet over de uitbreiding ervan met de jongste wetgeving, maar enkel over de voogdij die wij sinds 1980 op het Vlaams territorium hebben — kunnen wij veel meer doen dan wij hebben gedaan.

Ik heb concrete voorbeelden aangehaald van wat een gemeentebestuur kan doen, ware het niet gehinderd door een al te strakke toepassing van de voogdij. Ik geloof dat u daarvoor

aandacht moet hebben. Daarvoor hoeft u geen verdere evolutie in de staatshervorming af te wachten, dat kan reeds hic et nunc. Ik vraag u dan ook daarvoor ontvankelijk te zijn.

Wij zijn nu in de periode na de gemeenteraadsverkiezingen waarin de burgemeesters worden voorgedragen en moeten worden benoemd. De Executieve kan ongevraagd — het decreet waarbij werd gesteld dat de Executieve de voordrachten kon doen werd helaas door het Arbitragehof vernietigd — advies verstrekken over de kandidaat-burgemeesters aan de nationale overheid. Ik geef u ter overweging ook dit te doen, mijnheer de Voorzitter van de Executieve. u hebt de Gouverneurs van de Provincies te uwer beschikking. Ik geloof dat de keuze van de lokale bestuurders in Vlaanderen in het licht van de bijkomende en belangrijke transfer van bevoegdheden, uiterst belangrijk is.

Minister G. .Geens : Mijnheer Suykerbuyk, wat u nu zegt is een belangrijk, maar teer punt. De verhouding met de Gouverneurs is niet duidelijk afgebakend. De Gouverneurs treden op namens het centrale gezag, zij worden benoemd door de Koning en zijn belast met taken van ordehandhaving en dergelijke. Het zijn taken die zij vervullen namens de nationale uitvoerende macht. Al de rest is in opdracht van het Gewest of de Gemeenschap.

De hele voogdij die zij op gedecentraliseerde manier uitoefenen namens het Gewest is een van hun specifieke taken waarvoor zij verantwoording tegenover de Executieve moeten afleggen. Dat is perfect, maar het enige dat daaraan ontbreekt is dat men daaruit de consequenties trekt. De provinciebesturen tellen een groot aantal personeelsleden. De personeelsleden die daar als het ware zijn afgevaardigd of ter beschikking gesteld ten dienste van het centrale Ministerie van Binnenlandse Zaken, zouden eigenlijk ambtenaar moeten zijn van de Vlaamse Administratie.

Ik hoop dat dit nu zal verbeteren. Tot op dit ogenblik zijn wij altijd gestuit op de onwil van de nationale

Geens

Minister van Binnenlandse Zaken. De Gouverneurs wensden ook dat dit in de zin, zoals ik het heb gezegd, zou worden geregeld. Aangezien wij op dat vlak een aantal bevoegdheden hebben kunnen wij nu ongetwijfeld vooruit. Ik dank u voor uw suggestie.

De heer H. Suykerbuyk : Mijnheer de Voorzitter, ik zou enkel willen zeggen dat u niet noodzakelijkerwijze de Gouverneurs dient in te schakelen. Ik heb gezegd dat het een hulp is, maar het kan ook zonder de Gouverneurs.

Minister G. Geens : Ik spreek in het algemeen en niet enkel van de voordracht van burgemeesters.

De heer H. Suykerbuyk : Ik begrijp dat het niet alleen een teer punt is, het is ook een moeilijk punt. Het gaat immers om de schakel tussen het lokale bestuur en het Gewest. Dat men daarbij de Gouverneur geen volledige zeggenschap wil geven kan ik begrijpen.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, dit waren enkele punten in verband met de tekst. Sta me toe erop te wijzen dat hoewel de tekst, die gisteren door de Voorzitter werd voorgelezen, geen groot document is, wij hier ongetwijfeld toch staan voor een groot moment. Dat dient iedereen toe te geven en daarbij ben ik het volledig eens met wat de heer Van Grembergen ter zake heeft gezegd.

Eén van de vorige Voorzitters van de Vlaamse Raad, Maurits Coppieters, heeft gezegd dat wij eigenlijk leven tussen barenswéeën en geboren worden. Dat is thans ook het geval. Enerzijds is het eigenaardig en verontrustend dat het allemaal gebeurt midden een enorme onverschilligheid, die beangstigend is. Dat is gevaarlijk, want het schept natuurlijk voor sommigen de gelegenheid zaken te doen die niet correct zijn, zulks ten gevolge van tijdsgebrek en moeilijke teksten. Ik beseft dat wat ik hier nu zeg eerder in het nationale parlement zou moeten naar voren brengen.

Ik stel vast dat wij ons in een tamelijk

bijzondere situatie bevinden. Wat thans gebeurt is zeer belangrijk, maar helaas staat men vrij kritiekloos tegenover deze situatie. Sommigen zien het althans op die manier. Dat kan een voordeel zijn, alhoewel ik dat niet onmiddellijk als een voordeel aanzie. Het is immers mogelijk dat men zaken doet, die men anders niet zou doen.

Samen met u stel ik vast dat er in onvoldoende mate waakzaamheid aanwezig is. Immers, wat u betreft, is het duidelijk dat de Executieve in deze periode een belangrijke rol dient te spelen. De motivering waarom deze Executieve bestaat houdt in dat, wat het zwaarste is, ook het zwaarste moet wegen. U dient vandaag dat, wat morgen moet komen, op te vangen. U dient te zorgen voor organisatietechnieken en instellingen. Met andere woorden, u dient uw stellingen te plaatsen en na te denken om tot het meest passend beleid op Vlaams gebied te komen. Indien het gevolg daarvan is dat wij nog even moeten wachten op een duidelijker en meer verklarende nota dan diegene die wij gisteren hebben gehoord, meen ik, — daarbij verwijzend naar de kritiek van AGALEV — dat het hoegenaamd niet erg is daarop nog even te moeten wachten indien wij weten en hopen dat deze Executieve tijdens de overgang van barenswéeën naar geboorte haar werk zal doen om datgene te bereiken wat wij ons hebben voorgenoemen, vanuit het geloof dat wat het zwaarste is het zwaarste moet wegen.

Geachte collega's, alle partijen in deze Vlaamse Raad zijn Vlaams en alle wensen strekken ertoe aan de Vlaamse zelfstandigheid meer inhoud te geven. Dat is mijn diepe overtuiging. Het is voor mij geen drama dat zij die gisteren maximalist waren, door anderen vandaag als minimalist worden beschouwd of omgekeerd. Dat heeft allemaal zeer weinig te betekenen. Bovendien, wanneer dergelijke verschuivingen zouden gebeuren dan kan dat enkel omdat er in onze samenleving een dynamiek bestaat, wat zonder meer een goed punt is.

Het spijt mij dat hier geen afgevaardigde van de PVV aanwezig is. Het

stoort mij steeds opnieuw te moeten horen dat nu eens deze dan weer gene partij een bocht heeft genomen. Ik vind dat tamelijk laag-bij-de-gronds. Het verontrust mij dat de PVV dit allemaal nogal negatief benadert, nogal wit-zwart.

Persoonlijk vind ik een proportioneel samengestelde Executieve niet de formule die het best beantwoordt aan onze politieke structuren. Het gaat hier evenwel om een belangrijke aanleggelegenheid, en daarom leg ik mij daarbij neer. Ik vind dit wel de beste formule voor de opbouw van een federale staat. Ik zou graag hebben dat ook de PVV dit alles wat positiever benadert. Hierbij beweer ik niet dat de PVV volledig negatief zou zijn. Ondanks hun negatieve taal hebben zij immers het akkoord, en ook het ontwerp van wettekst over de Autonome Raad voor het Gemeenschaps-onderwijs goedgekeurd. In de praktijk bestaat er wel samenwerking.

Er bestaat nogal wat scepticisme over de „inbraak”. In Duitsland heet dat „die Wende” en de liberalen hebben er daar trouwens uiterst bedrijvig aan meegewerkt. Bescheidenheid zou meer passen, en ook politieke eerlijkheid.

Ik hoorde daarstraks zeggen dat er in dit Regeerakkoord een socialistische inbreng is. Natuurlijk. Er is ook een inbreng van de Volksunie en uiteraard van de CVP. Het zou spijtig zijn als dat niet het geval zou zijn in een coalitie. Dergelijke argumenten zijn nogal vaag, en maken op mij niet veel indruk.

Nog minder indruk maakt de bewering dat er een gebrek aan visie is. Ik heb dat al zo dikwijls horen zeggen, door meerderheid en door oppositie. (**De heer Denys betreedt de vergaderzaal**)

Mijnheer Denys, die nood aan visie blijkt natuurlijk niet onmiddellijk uit het document dat ons gisteren is voorgelegd. Men moet dat in de globale context zien. Wij bevinden ons in een overgangperiode waarin men van alles kan doen. Er kan pas een globale visie komen na de globale overdracht van de middelen. Op dit ogenblik kan en mag de Executieve

Suykerbuyk

nog geen prioriteiten bepalen. Daarom vind ik in deze Regeringsverklaring de passus over de globaliteit van de middelen enorm belangrijk.

Ik doe niet lichthartig over de kritiek van ontrouw aan het gegeven woord. Volgens ons moet wat het zwaarste is het zwaarste wegen, maar dat betekent niet dat een proportioneel systeem geen goed systeem is.

Voor ons is het belangrijk dat deze ombouw niet alleen zo vlug mogelijk maar ook correct gebeurt.

Het ene zou wel eens een keer met het andere in discussie kunnen treden. Het mag niet dat men onder tijdsdruk bepaalde fundamentele dingen haastig afwerkt met alle gevolgen vandien. Ik spreek bepaald over de middelenoverdracht die uiterst belangrijk is, dat hoeft ik hier niet te zeggen.

Wat die trouw en die ontrouw betreft mag ik misschien verwijzen naar dat wat een ridder in de middeleeuwen overkwam toen hij na vele jaren in het heilig land te hebben gevochten thuiskwam. Zijn vrouw vroeg hem : is mijn heer gemaal mij al die jaren trouw gebleven ? Het ontwapenend antwoord van de ridder was : ik ben mijn gemalin vele malen trouw gebleven.

Wij weten allemaal dat er op het gebied van de politieke ethiek gaten zijn. Laten wij, de Vlaamse Raad en de Vlaamse Executieve samen, de ombouw van de Staat zo vlug mogelijk realiseren. **(Applaus bij de CVP, de SP en de VU)**

De Voorzitter : De heer Dierickx heeft het woord.

De heer L. Dierickx (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, de Voorzitter van de Vlaamse Executieve heeft vaak gezegd : wat wij zelf doen, doen wij beter. U weet dat wij Groenen het moeilijk hebben met deze uitspraak. Zij klinkt bijzonder vreemd in een wereld die elke dag kleiner wordt en die door verschillende vernietigingsprocessen wordt bedreigd. Wij moeten onze mensen aanzetten

tot meer samenwerking, tot meer solidariteit en niet tot meer zelf doen.

Heren Ministers, wij moeten eens nagaan wat er vandaag in onze wereld allemaal wordt vergiftigd, vernietigd en uitgeroeid. Ik stel voor dit niet geografisch te zien in de verschillende continenten maar wel na te gaan wat tussen ondergrond en ozonlaag allemaal wordt vernietigd en bedreigd. De vraag luidt : „Wat wordt er door ons niet vernietigd ? In dit perspectief is een nationalistische uitspraak als deze van de Executieve moeilijk te verteren. We hebben te doen met een wereld die elke dag kleiner wordt en die roept om solidariteit en samenwerking en u gaat de taal spreken, ook de woordvoerder van de Volksunie doet dat, die eigenlijk de taal is van het einde van de XVIIIde eeuw. De nieuwe generatie, mijnheer Van Grembergen, dat weet u zeer goed, denkt in totaal andere termen.

Normaal gesproken, moet een federalisering uitlopen op een verrijking van de democratie en niet op een vershraling ervan. Wij Groenen beweren dat deze federalisering leidt tot een flink stuk vershraling van de directe democratie in België. Op 27 plaatsen in het Regeerakkoord Martens VIII wordt gesproken over samenwerking en overlegstructuren tussen Executieven. Ook in de Regeringsverklaring die wij nu bespreken wordt gesproken over diplomatieke samenwerking, zoals de heer Geysels en de heer Gryp hebben gezegd. Het gaat dus om diplomatieke overlegstructuren die niets te maken hebben met directe democratie. Waarom zijn wij allemaal zo wrevelig ten overstaan van de diplomatieke besluitvormingssystemen van de NAVO en van de Executieven. Ook in de Regeringsverklaring die wij nu bespreken wordt gesproken over diplomatieke samenwerking, zoals de heer Geysels en de heer Gryp hebben gezegd. Het gaat dus om diplomatieke overlegstructuren die niets te maken hebben met directe democratie. Waarom zijn wij allemaal zo wrevelig ten overstaan van de diplomatieke besluitvormingssystemen van de NAVO en van de Europese Gemeenschap waarop de parlementen geen greep hebben ?

Omdat er geen greintje directe democratie bij te pas komt. Zij die in dit land in de toekomst met deze technieken beslissingen willen nemen, maken van dit land een grote intercommunale. Wij als Groenen zullen dit blijven zeggen.

Mevrouw N. Maes : Bent u voor- of tegenstander van een Vlaams Parlement ?

De heer L. Dierickx : Wij zijn voorstanders van parlementen die een greep hebben op de belangrijke beslissingen. **(Algemeen protest bij de meerderheid)** Wij zullen het over het probleem van de democratie in dit land nog genoeg hebben, wanneer u morgen voor de dag komt met die overlegstructuren. Een overlegstructuur kan door geen enkel parlement ten val worden gebracht. Een overlegstructuur neemt belangrijke beslissingen en kan noch door het Vlaamse, noch door het Waalse, noch door het Belgische Parlement ten val worden gebracht. Dat past natuurlijk zeer goed in het „kraam” van hen die dit soort federalisme verdedigen.

De heer H. Suykerbuyk : Het kan wel worden gesanctioneerd.

Mevrouw N. Maes : Ik weet dat u een blinde vlek hebt, maar wordt die nu zo groot ?

De heer L. Dierickx : Zeer geachte mevrouw, hoe wrevelig en ontevreden waren wij niet over de beslissingen die door de diplomatieke organen op Europees en Navo-niveau getroffen werden en waar wij in het Belgische Parlement niets konden tegen inbrengen.

Mevrouw N. Maes : Wij hebben toch een eigen Vlaams Parlement om onze Ministers ter verantwoording te roepen over wat zij gaan vertellen.

De heer L. Dierickx : Het enige dat je dan kan vragen aan de Ministers is, dat zij zich eenzijdig terugtrekken. U moet eens ernstig nadenken over het begrip „democratie”.

Mevrouw N. Maes : U zou moeten nadenken over „federalisme”. Hoe zou dit kunnen zonder overlegstructuren ?

De heer L. Dierickx : Dit zou kunnen door — zoals Eric Gryp het reeds gezegd heeft — een hiërarchie van de normen en door te doen wat men in alle federale staten van de wereld doet, namelijk door een boven-nationale of boven-regionale democratie in stand te houden waar men dan bepaalde problemen kan behandelen en te berde brengen. Een federatie zonder normenhiërarchie is een aanfluiting van de democratie, mijnheer Suykerbuyk. U kunt dit vragen aan alle politici en theoretici van het federalisme. Zij zullen mij gelijk geven.

De heer A. De Beul : U pleit voor unitaristische bevoegding.

De heer L. Dierickx : Toch niet. Wij vragen een echte federale Staat met normenhiërarchie.

We hebben onze problemen en conflicten tussen Staat, Gemeenschappen en Gewesten maar laten ze beslechten door overlegstructuren of door het Arbitragehof dat nu een constitutioneel Hof wordt. Sommige socialistische vrienden noemden een constitutioneel hof „le gouvernement des juges” en spraken er zich tegen uit. Wij zullen de „gouvernement des juges” krijgen omdat wij „le gouvernement démocratique” afwijzen.

De heer W. Luyten : Dat constitutioneel Hof hebt u in de Senaat toegejuicht.

De heer L. Dierickx : Mijnheer Luyten, u weet dat u mij met deze argumenten niet kunt „pakken” want ik heb toen heel duidelijk gezegd dat het in deze karikatuur van een federale staat een noodoplossing was. Dit constitutioneel Hof was een noodoplossing. Het ware beter geweest consequent door te denken.

Mijnheer de Voorzitter van de Executieve, wij zijn van oordeel dat dit soort federalisme de solidariteit met de zwakkeren in Wallonië niet in het gedrang mag brengen. Wij zullen ons verzetten tegen alle inspanningen om de sociale zekerheid te splitsen of te federaliseren. Dit zullen wij doen met de middelen waarover wij beschikken.

Minister G. Geens : In deze tekst staat juist het tegenovergestelde.

De heer L. Dierickx : Ik weet het, maar ik meen dat er mensen in de Volksunie zijn, en ik dacht dit ook te hebben gehoord bij de PVV, die vragen stellen over de noodzaak solidair te zijn met de zwakkeren uit het andere landsgedeelte.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Suykerbuyk heeft zijn zorg uitgesproken over de autonomie van de gemeenten. Ik vind dat zeer belangrijk en op dit gebied ben ik het met hem eens.

Mijnheer de Voorzitter van de Executieve, ik wou u een paar vragen stellen betreffende de ideeën die u in de Executieve ontwikkelt in verband met decentralisatie en deconcentratie.

De VZW Mens en Ruimte heeft een eindrapport gepubliceerd met de titel „Hergroepering e n Ruimtelijke Spreiding van de Diensten van de Vlaamse Gemeenschap”. Om mij beter te doen begrijpen wens ik uit dit document enkele zinnen te citeren.

Op pagina één lees ik „Deze benadering mag evenwel niet leiden tot een nieuw centralisme op Vlaams niveau”. Op pagina twee staat te lezen : „Het algemeen principe van de optiek waarin de studie moet worden gesitueerd, kan geformuleerd worden als „het denkwerk in Brussel, het doe-werk in de provincie” en dit in het kader van een deconcentratiebeleid.”

Dan volgt iets verder in de inleiding een naar mijn mening zeer belangrijke zin : “Alvorens aan te geven hoe het onderzoek op deze opdracht is ingegaan, is een begripsverheldering nodig. Het citaat van de beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve spreekt van doelmatige en gegroepeerde decentralisatie, terwijl verdere contacten met de opdrachtgever duidelijk hebben gemaakt dat niet decentralisatie maar deconcentratie wordt beoogd.”

Mijnheer de Voorzitter, u kent het verschil tussen deconcentratie en decentralisatie. Volgens professor Mast en alle juristen is deconcentratie een betere organisatie van de centrale macht en is dus ongeveer het tegenovergestelde van decentralisatie.

Minister G. Geens : In ieder goed boek van constitutioneel en administratief recht zal u die twee definitie vinden die dezelfde zijn als die u voorleest. Decentraliseren is een verdelen van het beslissingsrecht, terwijl deconcentreren het toebedelen is van uitvoerende bevoegdheden. Dat zijn twee verschillende zaken. Als ik u volg mag men in België geen gemeentebesturen meer hebben en moeten zij alles opvolgen wat vanuit Brussel wordt opgelegd.

De heer L. Dierickx : Ik zeg precies het tegenovergestelde. U moet mij geen woorden in de mond leggen die ik niet heb uitgesproken. Ik ken het verschil tussen deconcentratie en decentralisatie en ik ga de definitie ervan hier niet voorlezen. Alle institutionalisten weten dat deconcentratie een betere organisatie is van het centrale gezag.

Ik citeer verder uit het rapport : „Dit onderzoek is dus te situeren in een beleid van deconcentratie”. In verband met de huizen van de Vlaamse Gemeenschap lees ik nog : „Het huis van de Vlaamse Gemeenschap wordt gedacht als de centrale zetel van de Vlaamse administratie in de stad en in de provincie. Om redenen van goede samenwerking tussen de verschillende diensten is concentratie op één adres als eerste stap ten zeerste aangewezen”.

De vraag is dus hoe het staat met dat stukje subregionale democratie die onze provincieraden zijn. Ik dweep niet met de Provincies, want dat mag niet meer, maar als ik de keuze heb tussen het systeem van provincieraden die toch nog altijd rechtstreeks verkozen lichamen zijn en het systeem van intercommunales, waarmee wij ons land overwoekeren, dan gaat mijn voorkeur naar dit stukje democratie dat embryonair aanwezig is in de provincieraden.

Minister G. Geens : Dat heeft met dit niets te maken.

De heer L. Dierickx : Indien elke Provincie een Vlaams huis krijgt, waarin bevoegdheden, gedeconcentreerde en andere, geconcentreerd worden, wat is dan de relatie tussen dit Vlaams huis en het provincie-

Dierickx

huis ? Kunnen daardoor spanningen ontstaan ? Is dit een verschraling dan wel een verrijking van de democratie ?

De heer A. De Beul : Dat begrijp ik niet. U weet zeer goed dat in het oude systeem, zoals het nu nog gedeeltelijk bestaat, de nationale ministeries een aantal gedeconcentreerde diensten hebben in de Provinciehoofdsteden. In welke mate storen die diensten de werking van het Provinciebestuur ?

Spreek over onderwerpen waarop u zicht heeft maar niet over dingen waarvan u blijkbaar niets kent.

De heer L. Dierickx : Sommige mensen in provinciale instanties en zelfs vertegenwoordigers van gemeentebesturen vrezen – terecht of niet – dat wij gaan naar een uitholling van deze gedecentraliseerde democratieën. Als de Executieve zegt dat er geen sprake van is, dat zij ervoor zal zorgen dat de gedecentraliseerde democratieën hun bevoegdheden behouden en dat zij wellicht meer taken te vervullen zullen hebben en beslissingsbevoegdheid zullen krijgen, dicht bij de burger, kunnen de groene basisdemocraten niets anders dan deze politiek toejuichen.

De heer A. De Beul : Dat staat zelfs in de nieuwe provinciewet. De Gouverneur coördineert alle gedeconcentreerde diensten die werkzaam zijn in zijn Provincie. Dat is een verworvenheid van de nieuwe provinciewet.

U vraagt naar iets dat al door de wet is opgelegd.

De heer J. Van Elewycck : Hij speelt factuur.

De heer L. Dierickx : Prachtig, wij zullen dit samen verkondigen, zullen degenen die zich zorgen maken, troosten en meedelen dat er geen reden is tot ongerustheid. **(Samenspraken)**

Wij verdedigen onze mening in de stilte van dit halfroond en weten dat er geen publiciteit aan zal worden gegeven.

Deze federale staat zou een model

kunnen worden voor Europa en voor de wereld waarin zich nog tal van etnische conflicten voordoen. Wij vrezen dat het een karikatuur zal worden van een federale staat.

De heer A. De Beul : Beter dan uw karikatuur van 12 provinciale deelstaten.

De heer L. Dierickx : Ik ben niet op het spreekgestoelte geklommen om zoveel mensen in zo'n korte tijd zo boos te maken.

De heer A. De Beul : Ik krijg het op mijn heupen als ik die onzin hoor.

De heer L. Dierickx : Wees gerust, er komt geen letter van in de krant.

De heer A. De Beul : Daar is het mij niet om te doen.

De heer W. Luyten : Het is een gezondheidskuur.

De heer L. Dierickx : Ik stel het volgende en u mag het tegenovergestelde beweren. Dit is een federale staat, niet op maat van de Vlamingen, de Walen of de Brusselaars maar op maat van de geregionaliseerde partijen, van zoveel mogelijk geregionaliseerde partijen. Vandaar ondermeer de moeilijkheden die wij nu beleven in deze proportioneel samengestelde Executieve waarin zoveel mogelijk partijen willen zitting hebben.

De heer A. De Beul : Voor een unionistische partij als AGALEV is dat een zeer moeilijke situatie.

De heer L. Dierickx : Er werd niet gefederaliseerd ; er werd aan twee nationalismen...

De heer A. De Beul : Het zijn twee naties. U wenst dat te ontkennen maar het zijn twee volkeren, twee gemeenschappen.

De heer L. Dierickx : Aan twee nationalismen, aan twee nationalistisch bedrijvige groepen werden gegeven : instellingen, bevoegdheden, miljarden en voldoende conflictstof om nog tientallen jaren door te gaan met ruzie maken. Dat heeft u bereikt en dat noemt u federalisme. Dat noem ik federalisme op maat van de politieke partijen, niet op maat van de mensen.

Het bewijs ervan zal ik u geven. Nooit is een nieuwe staat geboren in zoveel publieke onverschilligheid als de staat die op het ogenblik wordt opgericht.

Er wordt door niemand betwist dat dit proces, waardoor wel zestig mensen een ministerportefeuille hebben verworven, niet wordt begeleid door de aandacht en het enthousiasme van de bevolking. Integendeel.

De heer W. Luyten : Ik zal u daar morgen een reden voor geven.

De heer L. Dierickx : Ik zal naar u komen luisteren, mijnheer Luyten. **(Onderbrekingen bij de VU)**

Zoals Mieke Vogels het heeft gezegd, wordt in 1988 een jeugdroom van een aantal mensen verwezenlijkt. **(Onderbrekingen en geroep bij de VU)**

Mevrouw N. Maes : Denkt u misschien dat alles wat de Groenen willen, morgen reeds gerealiseerd wordt ? Indien u op twintig jaar tijd iets bereikt van hetgeen de Groenen wensen te realiseren, zal u daar alleszins fier over zijn, net zoals wij nu.

De heer L. Dierickx : Als wij nog twintig jaar moeten vechten, mevrouw Maes, tegen de vervuiling, de verloedering en de honger in de wereld, komen wij te laat. **(Onderbrekingen en geroep bij de VU)** Daarom is het hoog tijd dat degenen die nu nog hun jeugdromen koesteren, eens proberen een paar toekomstdromen te ontwikkelen.

De heer W. Luyten : U hecht waarschijnlijk meer belang aan de walvisen. **(Geroep bij de VU)** U heeft meer respect voor champignons op de juiste tijd dan voor platgetrapte volkeren. **(Applaus bij de VU)**

De Voorzitter : Ik stel voor dat de heer Dierickx zijn betoog beëindigt.

Mevrouw N. Maes : Het is geen betoog, maar een provocatie ! **(Geroep bij de VU)**

De heer L. Dierickx : Mijnheer de Voorzitter, ik wou graag nog een paar vragen stellen in verband met het culturele leven in Vlaanderen.

Dierickx

Wij zullen waarschijnlijk de Minister van Cultuur niet zo vlug kunnen interpellieren. Daarom wilde ik, nu ik daartoe de gelegenheid heb, aan de Voorzitter van de Vlaamse Executieve zeggen dat heel wat mensen zich zorgen maken over de ontwikkeling van de lyrische kunsten in het Vlaamse landsgedeelte.

Wij weten dat de Opera voor Vlaanderen geliquideerd wordt en dat de Vlaamse Operastichting in het leven wordt geroepen. Ik meen te weten dat op dit ogenblik reeds zestien personen door de VLOS werden aangehouden. Deze worden waarschijnlijk ook betaald. De mensen van de Opera voor Vlaanderen die met afdanking zijn bedreigd, worden eveneens betaald. Ondertussen hebben wij in het Vlaamse landsgedeelte geen enkele operavoorstelling, zeker niet in Gent want daar moet het operagebouw worden gerestaureerd. In Antwerpen krijgen we misschien 45 voorstellingen per jaar. Wij stellen hierbij eenvoudig de vraag : hoe wordt deze luxe gefinancierd ?

Er zijn geen voorstellingen maar de personeelsleden van beide instellingen worden verder betaald, en terecht, om sociale redenen. Geen van beide instellingen kan op artistiek gebied wat dan ook produceren.

Minister G. Geens : Natuurlijk, maar een nieuwe instelling kan niet van de ene dag op de andere aan de slag. Zo gemakkelijk gaat dat niet.

De heer L. Dierickx : Neen, dat weet ik wel, maar er zijn tussenoplossingen mogelijk. Er zijn in het Vlaamse land een aantal mensen die muziek kunnen maken, die kunnen zingen, maar zij staan met hun vingers te draaien omdat deze Executieve geen artistiek beleid heeft. **(Onderbrekingen bij de VU)**

De heer W. Luyten : De carabinieri staan op wacht !

De heer L. Dierickx : Mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, hoe staat het met de naleving van het protocol dat in juni van dit jaar werd gesloten tussen de vakorganisa-

ties en de Minister van Cultuur in verband met de begeleidende sociale maatregelen bij de ontbinding van de Opera voor Vlaanderen ? Naar ik verneem werd dit akkoord door de vereffenaars gewijzigd en ontvangen de vastbenoemden niet meer de wedde van hun laatste activiteitsperiode, maar werd in september beslist dat ze alleen nog slechts hun aanvangsbarema zouden ontvangen.

Ik zal geen vragen stellen over de contractuelen die op een allesbehalve sociaal gerechtvaardigde manier zonder werk worden gezet.

De heer Gerard Mortier werd aangesteld niet als intendant maar als adviseur voor de VLOS. Is het waar dat deze man, die eigenlijk geen functie bekleedt, volgens Minister Tobback, toch maandelijks een onkostenvergoeding ontvangt van 100 à 200.000 frank en dit voor een bedrijf dat stil ligt ?

Hoe staat het met de examens van de mensen die in onzekerheid verkeren en die zich afvragen of zij nog zullen kunnen blijven werken voor de opera of voor de VLOS. Al deze mensen hebben bij hun aanstelling een examen afgelegd dat strenger was dan het examen voor het BRT-orkest.

Mijnheer de Voorzitter van de Executieve, ik verwacht een antwoord op een paar vragen al weet ik dat sommige het voorwerp van een interpellatie zouden moeten uitmaken. Ik heb ze toch gesteld omdat ik de ongerustheid in het artistieke milieu ken. **(Applaus bij AGAL EV)**

De Voorzitter : De heer Vangansbeke heeft het woord.

De heer P. Vangansbeke : Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat de toestand waarin we ons op dit ogenblik binnen onze Vlaamse Gemeenschap en Gewest bevinden, best kan omschreven worden als „ons bevindend in een twilight-zone”. We leven in een Gewest, dat op vandaag over eerder weinig eigen zeggingskracht beschikt, maar in de stellige hoop leeft dat morgen, na 1 januari 1989, het gras zoveel groener zal worden, de eigen zelfstandigheid zoveel groter.

Wij debatteren — voor zover men het een debat kan noemen — rond een verklaring van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, die aangekondigd was als een regeringsverklaring, maar dan uiteindelijk een verklaring tout court werd.

Wij leven met 2 regeringsverklaringen, ene die we in deze Vlaamse Raad gehoord hebben op 9 februari 1988, een andere die in de maak is, en die we — om een politieke term te gebruiken — te gepasten tijde — zullen aanhoren.

Wij hebben meer Ministers om hetzelfde te doen, maar die hopen straks zoveel meer te kunnen doen.

Zoveel redenen om te zeggen dat we ons in een twilight-zone bevinden.

Het heeft voor- en nadelen. Het heeft in ieder geval geen zin om nu op concrete problematiek in te gaan. Het kan wel zin hebben fundamenteel iets te zeggen, waar men anders, in de sleur van het dagdagelijkse de tijd en de kans niet voor heeft.

Dat fundamentele voor wat de VU als partij aangaat, werd vóór mij vertolkt door onze fractievoorzitter, Paul Van Grembergen.

Ik wil er enkel kort wat bedenkingen aan toevoegen vanuit twee gezichtspunten : vanuit de visie van iemand, die op latere leeftijd naar de politiek is gekomen ; binnen eigen partij vanuit de visie van iemand, die bij de verkiezingen van december 1987, het etiket opgekleefd kreeg van verruimingskandidaat.

„Verruiming” — het is ook de reden waarom de Voorzitter van de Executieve ons een verklaring gaf. Volgens Van Dale is de letterlijke betekenis van het woord „uitbreiden”. Dat is het inderdaad : van 9 naar 11 Ministers ; van kleine bevoegdheid, naar een vooruitzicht van veel grotere.

Van.Daele geeft echter ook in de figuurlijke betekenis : „Meer kennis opdoen, meer inzicht .”

Het was duidelijk in die figuurlijke betekenis dat onze partij in 1987 op ons als verruimingskandidaten een beroep deed. Het was in diezelfde

Vangansbeke

betekenis dat wij „ja” hebben gezegd, om onze kennis, ons inzicht bij te brengen aan de grondslagen waarop de partij gebouwd is, verbondenheid met het volk van klein tot groot, doorheen de verzuiling, over alle ideologische grenzen heen, rechtvaardigheid in alle doen en laten, openheid in de besluitvorming, het „noot meer oorlog”, de erfenis van de frontsoldaten van de Eerste Wereldoorlog.

Ook deze Vlaamse Regering is nu verruimd.

De zeer grote meerderheid van ons volk is er, tenminste op papier, in vertegenwoordigd, nagenoeg alle ideologieën.

Is het geen enige gelegenheid om ook hier meer te kijken naar de figuurlijke betekenis van verruiming dan naar de letterlijke : „meer kennis opdoen, meer inzicht”.

Speciaal voor de PW wens ik te zeggen : is het geen enige gelegenheid om meer te kijken naar wat ons verbindt dan naar wat ons scheidt ? Daartoe hoeft niemand zijn eigenheid te verloochenen. We hoeven enkel samen te kijken naar het volk waarvan we de gekozen vertegenwoordigers zijn, te kijken naar wat noodzakelijk en goed is voor dat volk.

De grondgedachten waarop onze verruiming binnen de VU steunden kunnen ook inspirerend werken voor de verruiming van deze Regering : de verbondenheid met het volk ; rechtvaardigheid in alle doen en laten ; openheid in de besluitvorming ; vredelievendheid.

Tot op het optrekken van een gebouw, gesteund op deze pijlers, willen wij, als VU, gerust „de sjouwers van de stenen” zijn. Zo worden wij een modelgewest — of mag ik het een „modelstaat” noemen die in het Europa der volkeren, — waar we op langere termijn, zeker naar evolueren een voorbeeld kan zijn, een lichtende baak, waar anderen naar opkijken. Daarom is de verantwoordelijkheid van deze proportionele Regering zeer groot.

VU-Raadsliden (v.l.n.r.) P. Vangansbeke en D. Vervaeke wisselen even van gedachten. Eerstgenoemde omschreef de toestand waarin we ons op dit ogenblik binnen de Vlaamse Gemeenschap bevinden, als een „ twilight-zone”

Ze kan de geschiedenis ingaan als de Regering die, in eendrachtige wil, vorm gegeven heeft en structuren, aan het Vlaanderen van het jaar 2000, wanneer ze de moed heeft, over de verschilpunten heen te kijken naar het essentiële.

Ze kan ook de geschiedenis ingaan als de gulzigen, die samen de oude wijn tot de laatste druppel uitdranken, of als de harde werkers in de wijngaard die de vaten weer gereed maken voor nieuwe wijn.

Tussen deze twee wegen is er in feite geen keuze. Liefde ten overstaan van vroegere generaties, plichtbesef ten overstaan van de huidige eigen leefgemeenschap, plichtbesef ten overstaan van degenen die na ons komen, legt deze Regering deze tweede keuze op.

Wij geloven er in, met het geloof van Paulus, die zegde dat het geloof zonder de werken dood is.

Wij hopen en vertrouwen er op voor de toekomst en wij blijven hopen, volgens de Joodse wijsheid van de Talmoed, zelfs wanneer onze hoop niet vervuld wordt, wij blijven hopen.

Daarom drukken wij ons vertrouwen uit in de ganse ploeg — ik beklemtoon de ganse ploeg — en ik wens ze, allen, voor de duur van hun mandaat, met de woorden van Tjil Uilenspiegel : in het denken : oprechtheid, in woorden : wijsheid, in daden : moed, in het leven : goedheid. (**Algemeen applaus**)

De Voorzitter : De heer Janzegers heeft het woord.

De heer G. Janzegers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, collega's, ik ben collega Suykerbuyk dankbaar omdat hij zei dat „de Regeringsverklaring geen grote tekst is geweest maar wel een groot moment”. Persoonlijk heb ik er wel heel wat uitgehaald.

Bij de lezing van de nieuwe Regeringsverklaring zijn mij een deel uitspraken opgevallen waarover ik meer uitleg zou willen. Tegenover het „enthousiasme en het rotsvaste geloof” van het spel „à quatre mains” van het nieuwe elftal staan mijn vele twijfels en vragen.

Janzegers

Van dat „enthousiasme” en dat „rotsvaste geloof” was gisteren niet veel te merken, ook niet bij de bevolking. Ofwel ondergaan de mensen deze inflatie van regeringsverklaringen met een gevaarlijke onverschilligheid en berusting, ofwel raken ze meer en meer verbitterd over de groeiende kloof tussen de holle en hoogdravende verklaringen in deze Vergadering en de realiteit van een verloederende maatschappij waarin de kwaliteit van het leef-, woon- en werkmilieu dag na dag achteruitgaat.

Collega Verhaegen heeft daarstraks gezegd dat wij meer aandacht zouden moeten hebben voor zaken die onze mensen aanbelangen. Mijn voorganger zei dat het geloof zonder werken dood is. Ik zou dus willen ingaan op een deel werken want wij horen hier veel te veel holle verklaringen.

Ik wil een paar voorbeelden geven waarvan vele mensen reeds jaren wakker liggen, maar de politiciers, sommigen uitgezonderd, helemaal niet.

Vooreerst de TGV, of, met een bruin bijklankje, de SST.

In de Regeringsverklaring staat :

– „De samenwerking met de centrale overheid moet steunen op een strikt respect voor de autonomie van de deelstaten.. ”

– „De verhoudingen tussen de nationale overheid en de deelgebieden dienen te stoelen op een geest van samenwerking in plaats van op een conflictuele basis.”

– „Onze partners, dit wil zeggen de andere Gemeenschappen en Gewesten, moeten de integriteit van ons grondgebied ten volle eerbiedigen.”

„Onze unieke positie als „hart van Europa” willen wij optimaal valoriseren op alle domeinen van het Vlaamse kunnen. Democratie en openheid, sociaal welzijn, respect voor de kwaliteit van het leven en economische vernieuwing zijn daarvan de pijlers.”

En tenslotte, het klinkt heel mooi zelfs : „Het eigen beleid zal voldoen

aan verschillende vereisten”, waaronder het „zorgvuldig cultiveren van onze leefomgeving in een harmonisch ecologisch evenwicht”.

Mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, vlak voor de parlementsverkiezingen schreef u aan het Brabants Anti-TGV-Comité dat u zeer begaan was met de TGV-problematiek in het algemeen en met de eventuele plannen voor het Arrondissement Leuven in het bijzonder. U sprak van een ondubbelzinnig standpunt ter zake. Ik citeer uit uw brief : „Er is in Vlaanderen geen plaats voor snelspoortreinen in een eigen bedding”, uitspraak die u ook deed op 9 oktober 1987 in de Vlaamse Raad. „Wij willen ons mooi landschap niet laten doorkerven door een nieuw spoorwegtracé, dat talrijke gezinnen grote hinder bezorgt, onze steden en dorpen uit mekaar rukt, onteigeningen en vernielingen meebrengt en nutteloos vele gronden aan land- en tuinbouw onttrekt”.

Nog enkele voorbeelden :

– „De Vlaamse Regering heeft trouwens de sleutel in handen, want zij levert de bouwvergunning af. ”

– „Als het aan Minister Geens ligt, zal de Vlaamse Regering de TGV-problematiek van uiterst nabij blijven volgen. Dan zal een mens- en milieuvriendelijke oplossing, ook in het arrondissement Leuven, uit de bus komen.”

– „Dit moet voor iedereen een geruststelling zijn.”

Ik geloof niet dat vele mensen nog gerust zijn in de TGV. Alom wordt zijn komst als onomkeerbaar voorgesteld, ook in de Vlaamse pers, waar de infrastructuurwerken als vanzelfsprekend worden opgesomd : een tunnel onder Antwerpen, twee sporen bij tussen Brussel en Leuven en langs de E40, „à la sortie de Louvain” in een nieuwe bedding.

Minister G. Geens : Ik ben toch niet verantwoordelijk voor alles wat men in de kranten schrijft.

De heer G. Janzegers : Men krijgt de indruk dat de nationale Regering, nu de gemeenteraadsverkiezingen

achter de rug zijn, bepaald niet wakker ligt van de pretenties ter zake van de Vlaamse Regering. En dan werden de verklaringen van de toenmalige oppositiepartijen, waaronder ook de SP en VU, afgedaan als paniekverwekkende kwakkels.

In ieder geval, collega en nu Minister, Louis Tobback loopt er de laatste tijd nogal bleekjes bij. Ik ken hem als een man die zijn beloften houdt. Hij heeft beloofd zich voor de TGV te gooien. De leemte in zijn heengaan zal door de promotie van collega Frank Van den Broucke niet opgevuld worden. Hoe kan men immers de ijver en de doortastendheid van de Minister van Verkeerswezen, Jean-Luc Dehaene, anders inschatten, indien hij nu al niet weet dat het verzet van de Vlaamse Regering zal sneuvelen op de onmogelijkheid om de TGV in de bestaande infrastructuur en uurregeling in te passen.

Minister G. Geens : Waar heeft minister Dehaene dit gezegd ? Kan u mij uw bronnen aangeven ?

De heer G. Janzegers : De bron ? Hij heeft gezegd dat de TGV er komt ! Wij moeten nadenken over hoe de TGV er gaat komen en langs waar. Daaruit moeten dan de conclusies worden getrokken, dus aan de hand van de infrastructuur en de bestaande uurregeling.

Wij hebben ter zake onze conclusies reeds getrokken. Reeds tijdens mijn tussenkomst in de Senaat op 19 mei, naar aanleiding van het investituurdebat heb ik dezelfde vragen en opmerkingen geformuleerd. De TGV is een technologisch snufje dat de Franse industrie ons wil aansmeren om zo een Europees monopolie te vererven tegen andere en snellere systemen in. De mythe van snelheid (waarom dan niet de „Transrapid” aan 500 km per uur), het fetisjisme van uitdrukkingen als bijvoorbeeld „le Suez du Rail” en slogans als „Bruxelles, capitale de l'Europe” en „Liège, ton avenir passe par le TGV !”

Voor ons, Groenen, is het duidelijk dat de politieke klasse, eens te meer, de bevolking op een dwaalspoor zet. Nu plots heeft men aandacht voor het openbaar vervoer dat jarenlang

Janzegers

afgebroken werd. We denken aan het IC-IR-plan waarbij men dan nog durfde beweren, dat het de vlotte aanpak was. Cynischer kon het niet ! Nu plots zal de TGV de hefboom worden om het openbaar vervoer op de krikken, om voor tewerkstelling te zorgen, om de mobiliteit van de bevolking op te vangen, enz. . . .

Lijkt het dan niet zo dat de conclusie voor de hand ligt : een totale afwijzing van het TGV-project ? De TGV is een symbool van snelheid voor een beperkte elite, niet van vooruitgang voor de massa die het openbaar vervoer gebruikt ; een openbaar vervoer dat door de aanleg van de TGV nog meer in de verdrukking zal komen te staan.

Ter zake vragen wij een duidelijke en ondubbelzinnige stellingname van de Vlaamse Regering.

Andere verklaringen uit de huidige regeringsverklaring hebben het over het „respect voor de kwaliteit van het leven”, over „maximale, duurzame en kwalitatief waardevolle werkgelegenheid”, „het zorgvuldig cultiveren van onze leefomgeving in een harmonisch ecologisch evenwicht” en over „economische vernieuwing”.

Hoe zullen deze uitspraken overkomen bij de bevolking die regelmatig opgeschrikt wordt door milieuschandalen. Ik beperk me tot een tweetal onderwerpen die een voorbeeld zijn van de werking van de overheid ter zake.

Vooreerst de cadmiumvervuiling in Tienen. De plaatsing vóór een paar jaar van een totaal nieuw systeem van filters in het non-ferro-bedrijf „Affilijs” in Tienen, wekte mijn nieuwsgierigheid. Na geduldig puzzelen kwam ik te weten dat er in 1973 een bodemonderzoek gebeurde door het I.S.O., waarvan de resultaten tot nu toe geheim zijn gebleven. Uiteindelijk hebben wij dan zelf het initiatief moeten nemen tot een bodemonderzoek waarbij de ernst van de toestand aan het licht kwam. Die resultaten werden dan afgedaan als een politieke stunt van AGALEV, geminimaliseerd en ontkend. Verder stelde ik

vast dat milieuzorg versnipperd is over vele ministeries. Het Ministerie van Landbouw houdt zich bezig met vervuiling in de grond, soms ook met zaken die op de grond gevallen zijn ; het Staatssecretariaat voor Leefmilieu met wat in de lucht zweeft, de Gemeenschapsminister voor Leefmilieu met bedrijven die vervuilen.

Men investeert in allerlei apparatuur die niet werkt of kan werken. Het meetstationnetje van het IHE vindt helemaal geen cadmium in de lucht ! Verder weigert men gegevens bekend te maken of worden mijn brieven gewoonweg niet beantwoord. Er bestaat geen controle op de groenten, behalve op deze die worden uitgevoerd. Zolang mensen niet bij bosjes doodvallen is er officieel niks aan de hand.

Snapt men eigenlijk wel dat de verbittering, de angst en de woede bij deze mensen dag na dag toeneemt nu ze stilaan beginnen te beseffen dat het bedrijf in kwestie, het stadsbestuur en de toeziende overheid zich jarenlang bewust waren van de ernst van de toestand en helemaal niks gedaan hebben ! Wij noemen dit gewoon misdadig en wraakroepend.

Zal de Vlaamse Regering nu eindelijk komaf gaan maken met dergelijke ergerlijke toestanden in Vlaanderen ? Gaat men nu eindelijk werk maken van een produktpolitiek die de mens en zijn milieu vrijwaart en leefbaar houdt ? Of gaat men ervan uit dat wij de laatste generatie zijn die nog rondloopt op aarde ?

Hetzelfde geldt voor de kortzichtige politiek inzake afvalverwerking. Overall worden zandgroeven en kleiputten in de Kempen, het Hageland, enz.... bestemd om afval te storten. Dit gebeurt onder uitbatingsvoorwaarden die meestal niet nageleefd worden of niet kunnen nageleefd worden. Gaat men nu eindelijk werk maken van afvalvoorkoming, recuperatie en recyclage ? En een verbod op schadelijke en niet-herbruikbare producten ?

Tot slot zouden wij bij de plannen om de „sociale solidariteit met de kansarmen uit onze samenleving

door het ondersteunen van moderne gemeenschapsvoorzieningen en aangepaste vormen van individuele hulp” de aandacht willen vragen voor een categorie van mensen die dagelijks in ons land te maken hebben met Zuidafrikaanse of Zuidamerikaanse toestanden.

Ik bedoel hier de diverse groepen van woonwagenbewoners. De waarde van een democratie hangt af onder meer van de verdraagzaamheid en het respect voor mensen en groepen die er andere opvattingen of levenswijzen op nahouden.

Ook op dit terrein kan men werk maken van een „grotere responsabilisering van alle bestuurders” en zou men heel dringend „een dynamisch en vernieuwend beleid” moeten voeren. (**Applaus bij AGALEV en VU**)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN .

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen voor de voortzetting van het debat over de Regeringsverklaring.

Is de Raad het daarmede eens ? (**Instemming**)

Dan is aldus besloten.

De vergadering is gesloten.

– **De vergadering wordt gesloten om 18.25 uur.**